VESTNIK

YU ISSN 0351-6407

Murska Sobota, 23. avgusta 1990 ● Leto XLII ● Št. 32 ● Cena 8 din

Obmejno mesto Gornja Radgona živi v teh dneh z Mednarodnim kmetijsko-živilskim sejmom. Letošnji je že osemindvajseti, ob prisotnosti številnih razstavljalcev, obiskovalcev in gostov pa ga je minulo soboto slovesno odprl slovenski kmetijski minister dr. Jože Osterc. V skoraj tridesetletnem razvoju si je sejem utrdil svoje mesto v slovenskem in jugoslovanskem kmetijskem prostoru in se uspešno vključuje v evropski prostor, kar potrjujejo tudi članstvo v skupnosti sejmov dežel Alpe-Jadran. Za letošnji sejem bi lahko zapisali, da predstavlja pomemben korak na poti k začrtani vsebinski in organizacijski usmeritvi, takšen vtis pa daje že tudi njegova zunanja podoba. Povečan razstavni prostor in skrbnejša razporeditev razstavljalcev že dajeta vtis o načrtnejšem razvoju te sejemske prireditve, nadaljnji razvoj v tej smeri pa mu zagotavlja tudi evropsko kakovost tovrstnih sejemskih prireditev. Več o letošnjem sejmu na 3. in 5. strani.

V POMURSKEM GOSPODARSTVU PO POLLETNEM GOSPODARJENJU

Prihaja čas za alarm

Nekatera neugodna gibanja, ki so v pomurskem gospodarstvu že dalj časa, so se nadaljevala tudi v letošnjem prvem polletju. Industrijska proizvodnja, ki je že v letu 1987 začela kazati težnjo po upadanju, se je zmanjšala tudi v prvem polletju letos in je bila v primerjavi z enakim lanskim obdobjem nižja za 3 odstotke. Gibanje obsega industrijske proizvodnje je v posameznih podjetjih in občinah zelo različno, saj so imeli največji padec v radgonski občini (– 8,5 odstotka), v ljutomerski je bila nižja za 6,5 odstotka in soboški za 2,9 odstotka, medtem ko je v lendavski občini porasla za 3,4 odstotka. Takšno gibanje je posledica zaostrenih razmer na tržišču, ki pa jih pomursko gospodarstvo še ne čuti v takšni meri kot slovensko, kjer se je industrijska proizvodnja v prvem polletju znižala kar za 11,4 odstotka.

Kljub temu pa tudi v pomurskem gospodarstvu ni časa za miren spanec, saj že julijski in avgustovski podatki v nekaterih podjetjih opozarjajo, da vedno več proizvodnih zmogljivosti ostaja neizkoriščenih. Še hujša pa je neizkoriščenost delovne sile, saj ni malo podjetij, ki vedno več delavcev pošiljajo na prisilne dopuste. Najhujše je v tem trenutku v kovinskopredelovalni industriji, položaj pa se zaostruje tudi v nekaterih drugih dejavnostih.

Ob zmanjšani proizvodnji, ki je vplivala tudi na za odstotek nižjo produktivnost, pa poseben problem v pomurskem gospodarstvu predstavlja še slaba plačilna sposobnost in vedno več je podjetij z blokiranimi žiroračuni. V juniju, denimo, je bilo takšnih že 18, nekaj pa je celo takšnih, ki jim zaradi plačilne nesposobnosti grozi stečajni postopek.

Tudi izgube so staten spremljevalec pomurskega gospodarstva, skupna pomurska izguba pa je v prvem polletju znašala skoraj 149 milijonov dinarjev, kar je dvakrat več kot ob četrtletju. Z izgubo je poslovalo 46 podjetij, ki zaposlujejo dobrih 40 odstotkov vseh delavcev v Pomurju, med večjimi izgubarji pa naj omenimo le SGP Pomurje, Mesno industrijo Pomurska, Cestno podjetje, Avtoradgono, Radensko in Gradbenik, med izgubarji pa je tudi 11 zasebnih podjetij, vendar predstavlja njihova izguba le 0,8-odstotni delež v celotni pomurski izgubi.

Takšno seveda vpliva na akumulacijo, saj njen delež v razporeditvi dohodka pada, pomursko gospodarstvo pa je v prvem polletju ustvarilo le slabih 65 milijonov dinarjev akumulacije. Podatek, da je izguba 2,3-krat večja od akumulcije, ne zahteva dodatnega komentarja. Spodbudnejši ob tem je le podatek, da je nekaj podjetij, ki ustvarjajo večjo akumulacijo in tem bo potrebno v prihodnje namenjati več pozornosti.

Kljub številnim pripombam na račun neustreznega tečaja dinarja se je pomurski izvoz v polletju povečal za 7,5 odstotka, vendar močno zaostaja za slovenskim, ki je bil v tem času večji za 31 odstotkov. Za 50 odstotkov pa se je povečal pomurski uvoz, vendar je njegova pokritost z izvozom še vedno 122,5-odstotna in je ugodnejša kot v Sloveniji, kjer je vrednost uvoza za 4 odstotke presegla izvoz.

Po vsem tem in po gibanjih v zadnjih dveh mesecih pomurski gospodarstveniki torej ne morejo ostati brezbrižni. Razmere so tako zaostrene, da o njih ne kaže več le razpravljati, pač pa jih je potrebno nemudoma reševati. Pa ne s prisilnimi dopusti, saj proizvodnja tega ne prenese, pač pa z ustreznimi programi, četudi na račun zmanjšanja števila zaposlenih. Skrb za socialno varnost zaposlenih namreč v teh razmerah ne more ostati le na ramenih podjetij.

Ludvik Kovač

Tone Partljič – gost Nedeljske kuhinje

Če je ime znamenje, potlej je samo dejstvo, da bo to nedelja, 26. avgusta, od 10.30 do 12.00 Murski val Radia Murska Sobota gostil enega naših najvidnejših satirikov in humoristov na Slovenskem, Toneta Partljiča, pove dovolj. Pripravljen bo na vse, med drugim tudi, da odgovarja na klice poslušalcev, za kar bosta rezervirani telefonski številki 21 232 in 21 579.

BODO SPOMENIKI SPET PADALI?

stran 4

S kruhom in soljo . . . Tako se sprejema najboljšega prijatelja; Martin Roposa, predsednik krajevne občine Dolnji Senik v Porabju na Madžarskem, in Alojz Kozar, predsednik vaškega odbora Martinje, sta si 15. avgusta, na dan velike maše in tudi na dan obmejnih enot JLA, segla v roke čez mejno črto dveh sosednjih držav in tako tudi simbolično odprla mejni prehod — tokrat le za en dan, za dan odprte meje, da so se lahko srečali sosedje, prijatelji in znanci, Slovenci z obeh strani meje. Morda pa ni več daleč dan, ko bo mejni prehod Gornji Senik—Martinje odprt vsak dan. Reportažni zapis o tem objavljamo na str. 11.

Foto: J. G.

VESTNIKOV KOLEDAR

[illegible] avgusta do 29. avgusta
[illegible] avgust, četrtek, Filip
[illegible] avgust, petek, Jernej
25. avgust, sobota, Ludvik
26. avgust, nedelja, Viktor
[illegible] avgust, pone[illegible], Monika
[illegible] avgust, torek, Avguštin
29. avgust, sreda, Erna

V drugi polovici tedna se bo spet ogrelo in zjasnilo.

Rada se po vremenu Jerneja (24. avgust) vsa jesen narejena.
Strd za potice popijejo Jerneja meglice.

VREME

Potrošnik gorenje

PRI PLAČILU Z GOTOVINO NAD 1.000,00 DIN DAJEMO 10% POPUST ZA NAKUP IZDELKOV BELE TEHNIKE, MALIH GOSPODINJSKIH APARATOV, TV IN AKUSTIČNIH APARATOV (STOLPI OD 2.900,00 DIN NAPREJ), SVETLOBNIH TELES IN ELEKTROMATERIALA

V BLAGOVNICI POTROŠNIK M. SOBOTA IN BELTINCI

TER V DOMU TEHNIKE M. SOBOTA

Potrošnik

Pri umnem gospodarjenju je nepogrešljiv

IPC

INTELLIGENT
PERSONAL
COMPUTERS

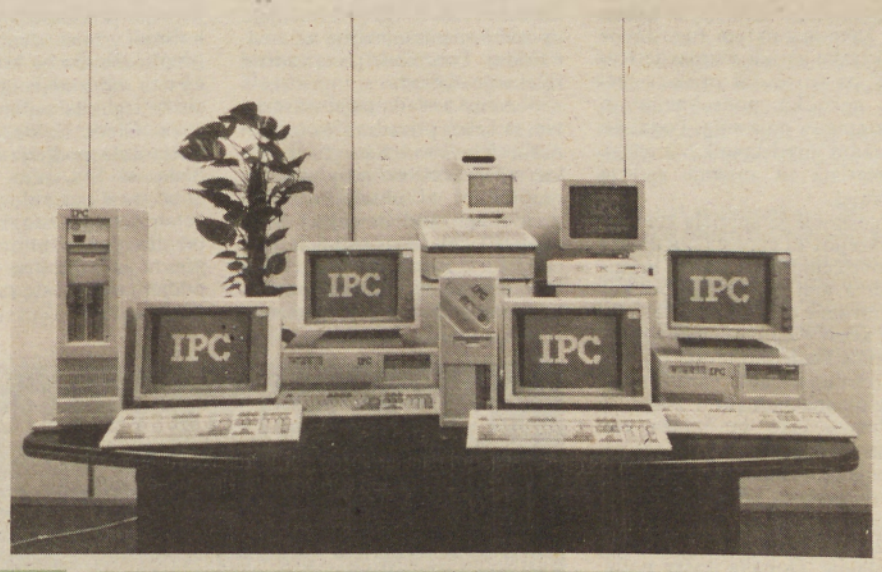

IPC COMPUTERS & POS 7L d.o.o.

Podjetje za poslovno informatiko je ekskluzivni zastopnik IPC za Jugoslavijo. Sedež ima v Murski Soboti, Grajska 1 A, tel.: (069) 21 353, fax: (069) 25 025.

IPC RAČUNALNIKE LAHKO ŠE DOBITE: HIPEC DOMŽALE ● MPA ZRENJANIN ● MIKROS VARAŽDIN ● FIS VALUTA OMIŠALJ ● ELKOM OHRID ● TIM SOFTWER SERVIS BEOGRAD

BARIKADE, PUŠKE... ZA REFERENDUM

Srbska narodna straža pred radijsko postajo v Kninu, kjer je bilo v nedeljo tudi referendumsko volišče. Da je bila skoraj povsod množična udeležba, pa priča posnetek v Gračcu.

V Kninski krajini kot v sršenjem gnezdu

Najbrž nismo bili v novi Jugoslaviji še nikoli tako blizu državljanski vojni kot te dni zaradi referenduma pripadnikov srbske narodnosti, ki živijo na Hrvaškem (Kninski krajini in drugod). Kot je znano, je hrvaška oblast njihov referendum o politični (če ostane Jugoslavija federacija) oziroma teritorialni (če pride do konfederacije) avtonomiji prepovedala, ker ni bil organiziran po legalni poti in ker je tudi protiustaven. Organizatorji referenduma — Srbska demokratična stranka — pa so sklenili, da ga izvedejo za vsako ceno. V petek in soboto je bilo stanje tako napeto, da je bilo pričakovati celo oborožene spopade. V Gospiću je bilo pripravljenih za posredovanje okrog 5.000 pripadnikov posebnih enot Republike Hrvaške, po ulicah Knina ter drugih okoliških mestih in vaseh pa so Srbi postavljali barikade in straže. Zapirali so tudi ceste, po katerih se turisti vozijo proti morju. Ne ena ne druga stran ni hotela popustiti. Krožile so že govorice, da je posredovala vojska.

Do popuščanja napetosti je prišlo šele po sobotnem dogovoru, ki sta ga sklenila minister za notranje zadeve Republike Hrvaške Josip Boljkovac in predsednik skupščine občine Gračac Vojislav Lukić. Posebne enote so se iz Gospića začele vračati v Zagreb, s cest pa so tedaj začeli odstranjevati barikade.

Tako se je v nedeljo kljub vsemu le začel referendum Srbov na Hrvaškem. Ponekod so prišli na volišča 100-odstotno. Sicer pa na lepakih piše, da se bodo Srbi, ki se ne bodo odzvali referendumu, priklonili Kučanovi prevari, Račanovi izdaji in Tudjmanovemu slepilu. Čas za glasovanje je določen do 2. septembra, vendar vse kaže, da bodo lahko volišča zaprli prej. Kako se bo vsa stvar končala in razpletla, je seveda nemogoče predvideti. V scenariju ima veliko vlogo tudi srbsko vodstvo na čelu s Slobodanom Miloševićem, ki je v imenu predsedstva SR Srbije poslal tudi posebno pismo predsedstvu SFRJ in v njem med drugim zapisal:

»Organi oblasti na Hrvaškem so pred očmi jugoslovanske in svetovne javnosti skušali z represivnimi ukrepi odvzeti Srbom na Hrvaškem temeljno človeško pravico do svobode izražanja mnenja. Zato predsedstvo SR Srbije zahteva od predsedstva SFRJ, da v skladu s svojimi ustavnimi obveznostmi in svojo odgovornostjo prepreči vsako nadaljnje kršenje človekovih pravic Srbov na Hrvaškem, ki jim jih zagotavlja ustava.«

Čudno, kako te iste pravice ne veljajo za Albance na Kosovu!

Prišlo je tudi pojasnilo JLA, ki ga je v njenem imenu posredoval za Tanjug predstavnik ZSLO za obveščanje javnosti, polkovnik dr. Vuk Obradović. Med drugim je povedal, da so bile trditve o vmešavanju armade v domnevni scenarij za destabilizacijo razmer na Hrvaškem grobo podtaknjene in manipulacija.

»Izjave hrvaških voditeljev Franja Tudjmana in Stipeta Mesića, da sta letali vojnega letalstva prestregli tri helikopterje hrvaškega ministrstva za notranje zadeve in jih prisilili, da so pristali na letališču Lučko, so netočne. Helikopterji so leteli mimo napovedane in odobrene poti, zato je kontrola letenja ravnala po predpisih in jim ukazala, naj polet prekinejo in se vrnejo na izhodiščno letališče. Prav tako je nedopustno, da si samozvani nacionalni voditelji, kakršni so Jovan Rašković in podobni, prilaščajo armado in manipulirajo v zvezi z njenim možnim posredovanjem. Armada je neomajno privržena politiki bratstva in enotnosti in svoji z ustavo SFRJ določeni funkciji in odgovornosti.«

SOMBOTEL

1000 novih delovnih mest

Elektrokovinska zadruga (Villamossagi és Vasipari Szövetkezet v Sombatelu je začela z montažo električnih kabelskih vodov za firmo Opel leta 1988. Z delom sta bili zadovoljni obe strani. Lani so ženske in dekleta delale v dveh izmenah na treh tekočih trakovih, letos pa so spravili v pogon na željo Opla še dva tekoča trakova, tako da dnevno izdelajo električne kabelske vode za 1200 vozil vectra. V letošnji realizaciji zadruge je Opel udeležen z več kot polovico.

Po razgovoru s predstavniki firme Opel bodo proizvodnjo v Sombatelu tudi v prihodnje razvijali in modernizirali, za te potrebe bodo zgradili tudi nove obratne prostore, v katerih bo poslovalo že novo mešano podjetje Packard Electric Vas Kft. (s 40% deležem zadruge), ki bo do leta 1995 zapostilo novih 1000 delavcev.

(Po Vas Nepe, J. V.)

JUGOSLAVIJA IN IRAK

Če se sprva ni vedelo natančno, kako je z ukrepi Jugoslavije proti Iraku zaradi okupacije Kuvajta, pa so te dni prišla v javnost nekoliko podrobnejša in konkretnejša pojasnila. Podal jih je uradni predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve Ivo Vajgl.

Jugoslavija je sprejela celo vrsto ukrepov in vzpostavila dialog z neuvrščenimi, pa tudi z drugimi državami in mednarodnimi ustanovami, da bi kar najhitreje rešili krizo v Zalivu. Obenem Jugoslavija dosledno izvaja odločitve resolucije 661 varnostnega sveta o sankcijah proti Iraku. V to državo tako ne izvaža več orožja in vojaške opreme ter ne opravlja gospodarskih in finančnih dejavnosti, ki jih zajema resolucija. Vendar pa vse to močno ogroža tudi gospodarski položaj Jugoslavije. Dobava iraške nafte je namreč način odplačevanja iraških dolgov, zato bi radi dosegli sporazume, ki bi nas razbremenili obveznosti do drugih držav.

In kako gleda Jugoslavija na blokado (ameriško) Iraka? Po mnenju zveznega sekretariata za zunanje zadeve je za to pristojna le OZN, njen varnostni svet pa je izglasoval le resolucijo o sankcijah, ne pa tudi o zapori Iraka. Sicer pa se Jugoslavija zavzema za takšne rešitve, ki izključujejo uporabo sile in temeljijo na mednarodni koordinaciji za mirno reševanje sporov.

Slovenska vlada pa si v zvezi s tem posebej prizadeva za zaščito naših delavcev v Kuvajtu in Iraku ter za rešitev gospodarskih problemov, ki nastajajo zaradi prekinitve sodelovanja. Med okoli 10.000 Jugoslovani je bilo na delu v Iraku 291 Slovencev. Medtem se jih precej vrnilo. Vendar pa slovenske organizacije niso pretirano ogrete za takojšnjo vrnitev delavcev, saj so prepričane, da bo kriza hitro minila, s preuranjenimi potezami pa bi izgubile sedanje poslovne stike. Glede škode, ki jo bodo imela naša podjetja v Iraku, odpade na Slovenijo manjši del, kljub temu pa se slovenska vlada ne strinja z zvezno, ki meni, vsaj po dosedanjih informacijah, da gre za komercialne posle naših podjetij in naj zato tudi sama nosijo tveganje.

Kaj (ne)bo dražje?

Te dni se je na veliko šušljalo, da se bo podražil bencin in na črpalkah je bilo videti precej tistih, ki so si zavoljo tega prišli napolnit rezervne sode z gorivom, drugi pa so želeli počakati podražitev vsaj s polnim avtomobilskim rezervoarjem. Potem pa je vse skupaj »neprijetno« presenetila vest iz Beograda, češ da zvezna vlada bencina do septembra ne bo podražila, ker bo do takrat na voljo dovolj zalog. Združenje naftnega gospodarstva Jugoslavije pa sicer zahteva povečanje cen naftnim derivatom za 34,1 odstotka, in to zaradi povečanja cen na svetovnem trgu, ki so posledica vojne v Zalivu.

Konec avgusta se bo podražila le elektrika, ne pa tudi druge oblike energije. Za september pa napovedujejo porast cen železniškega prometa, kruha in moke, vendar ne v odstotkih, ki jih predvidevajo predlagatelji (železničarji, mlinarji, peki). Nasprotno pa bi lahko padle cene prometnih sredstev, električnih naprav, kemičnih in končnih lesnih izdelkov, končnih tekstilnih izdelkov, usnjene obutve in galanterije, pa tudi drugih izdelkov. Tako vsaj meni namestnik zveznega sekretarja za trgovino dr. Branko Maričić.

Iz Beograda piše

V vseh dosedanjih pretresljivih obdobjih, ki so v našem povojnem življenju deževala dokaj neusmiljeno, me je neusmiljeno spremljalo modrovanje o nacionalizmih, mejah in omejenostih. Pravijo namreč, da so meje potrebne samo omejenim. Koliko je pri nas omejenosti, nazadnje kažejo dogajanja na hrvaško-srbskem območju, ki ga spremljajo srbsko-hrvaška območja. Ne razumem prav, ali na jezično nacionalističen ali nacionalističnojezičen način, vsekakor pa tako, da je človek v tem vse manj varen človek in vse bolj nevarna žival, kar je v svojem bistvu človek pod krinko vsakršne humanoidnosti.

Zdi se mi (pametnejši bodo rekli o tem kaj pametnejšega), da je navsezadnje nacionalizem polarizacija internacionalizma, ki ga ne bi bilo, če ne bi bilo nacionalizma, ki ga je internacionalizem poskušal negirati z metodo klasične politične konfrontacije; in če ob tem razmišljamo o temeljnih predpostavkah komunističnega gibanja, je zares veliko vprašanje, ali se je to gibanje res moralo opreti na internacionalizem in proletariat, ali pa je imelo (ima) kakšno boljše izhodišče, če je točna definicija socializma (menda se o socializmu pri nas še sme javno govoriti), da je logično nasprotje kapitalizma, oziroma da je delo drugi pol kapitala, seveda če dela ne razumemo v zgolj prodajnem smislu.

Po vsem, kar sem doslej doživel, verjamem, da večina ljudi, da ne rečem komunistov, ki so v oblikah oblasti prisegali na delo, ni nikdar doumela filozofske dimenzije dela, zato ni čudno, da jih je od sto ostalo dvajset pri besedi, da ne rečem zaprisegi, še manj pri osebni časti, ki je preveč prodajno blago. Biti na liniji, natančneje rečeno: na vajetih, je kajpak mnogo lažje, kot pa tvegati prihodnost po lastni

Nacionalističnost

vesti. Razslojevanje ljudstva v časih vulgarnega političnega pluralizma to jasno kaže: večina deluje absorbcijsko tako z ene kot z druge strani in ni razlike od profesorskega akademskega streljanja do navadnega medsebojnega fizičnega uničevanja.

To resnico praksa vsak dan znova potrjuje. Hočemo ali nočemo avtonomije, to zares ni edini življenjski problem. Opravičil za početje čez vse meje je več kot dovolj in nobeno doslej ni prepričljivo preživelo svoje prihodnosti.

Za nacionalističnost je bistveno razpoloženje množice (vsekakor ne razum in razumnost posameznikov), ki samo po sebi deluje absorbcijsko: dokler v večini ne dvigneš svojega glasu, te trepljajo po ramenu kot svojega mlajšega brata, čim odpreš usta zaradi enakopravnega razgovora, ti zalepijo usta in ti govorijo o enakopravnosti močnejših. Verjetno je to mogoče pojasniti s pojmom: majorizacija, toda navadni ljudje niso navajeni učenega obravnavanja najnavadnejših ljudskih medsebojnih odnosov in zato njihovih posamičnih in kolektivnih reakcij ni mogoče predvideti. Tudi pri srečanju s kačo ni mogoče predvideti, ali bo napadla ali pa zbežala. V osirju je kajpak povsem drugače.

Toda v obdobju omejenosti, ko je z mejami mogoče vse opravičiti, se pač dogaja, kar se dogaja, seveda ne samo nam. Zgodba o Iraku in Kuvajtu je kar se da zgovorna: česar ne dosežeš z argumenti razuma, dosežeš z argumenti nadmoči. Ko zmaga nasilje, ga opravičiš s »prepričljivimi« razlogi, vsaj kar se tiče nepoučenih, preprostih ljudi. Za prihodnost se sedanjiki ne menijo mnogo, zlasti če so dovolj stari egoisti.

Simptomatično je, da vsakdo pri nas in drugod opravičuje svojo agresijo s svojimi materialnimi interesi, izračunanimi v dolarjih, dinarjih ali katerikoli že veljavni valuti. Internacionalistična nesebičnost je torej vse bolj nepopularna, ker pač ne daje solidarnostnih višjih gospodarskih rezultatov prav zaradi človekove sebične narave. Zgodovina, ki je pred nami, vsekakor ne bo prizanesljiva temu živalskemu nagonu sedanjosti, ki si prizadeva vrniti človeka v čase pračloveka, ko je bilo inteligentno uporabljati vsakršno orodje za človekov obstanek.

Nacionalističnost, prav tako kot proslule nacionalizacije, vsekakor ni zastavonoša prihodnosti, kakor ni bilo varovanje osvojene oblasti nikakršno jamstvo za uresničevanje prihodnosti, ki je človek sedanjosti pravzaprav niti ne more spoznavno ugotavljati. Politične zablode o tem, kako prenesti socializem iz Evrope v nerazvite dežele, in potem, ko je tam najprej izvojevan, nazaj v razvite proletarske dežele, so zdaj spoznane. Filozofija pač ni politika in politika ne more uresničiti filozofije, ki je v načelu praktično neuresničljiva samo z metodami prepričevanja.

Viktor Širec

Koga se bojijo Švicarji?

Tako kot večina zahodnoevropskih držav je tudi Švica v dosedanjih obrambnih načrtih postavljala na prvo mesto kot možnega agresorja horde do zob oboroženih rdečih sovražnikov z Vzhoda. Po novi vojaški strategiji pa so postali Sovjeti nenevarni. Uvrstili so jih na rep možnih napadalcev. Prvi zvrok za začetek nove vojne je postala človeška ali računalniška napaka. Človek, denimo, odpove in vidi na zaslonu namesto golobov nasprotnikove raketonosilke ali pa nastane kratek stik v katerem od računalnikov. Drugi povod za vojno pa bi po mnenju Švicarjev lahko bili mednacionalni odnosi. Kot najprepričljivejša primera sta spora med Madžari in Romuni na Sedmograškem ter med Srbi in Albanci na Kosovu. Oba spora se lahko močno razširita in v primeru spopada prisilita k posegu tudi velike sile. Kakšno vlogo bi pri tem imela Švica, je za javnost ostala vojaška skrivnost. Znano pa je, da v tej državi živi in dela okrog 70.000 Srbov in blizu 35.000 Albancev. Četrta možnost nove vojne je položaj na Srednjem vzhodu, peto žarišče je Irak, šele šesto pa Sovjetska zveza, vendar le v primeru, če bi Zahod pomotoma izstrelil na to državo raketo.

Zaradi takšnih sprememb Švicarji ne bodo več organizirali velikih vojaških vaj.

globus

TIRANA — S poenostavitvijo [illegible] stopka jugoslovanskega [illegible] ništva v Tirani so Albanci [illegible] ceni z državljani drugih [illegible] težav dobijo naše vizume. [illegible] je Albanija še vedno [illegible] odobravanju prošenj za [illegible] tovanja naših ljudi v [illegible]

OHRID — Po več kot 40 [illegible] jugoslovnaska ladja [illegible] prvič zaplula v alban[illegible] Podgradec ob Ohridskem [illegible] Ladjo Skopje je tam [illegible] soč prebivalcev tega albanskega [illegible] sta. Kaže, da bodo [illegible] redno linijo Ohrid — Podgradec.

SUBOTICA — Eno od [illegible] verskih prireditev ob praz[illegible] nega oznanenja je bila v [illegible] Maševal je dr. Franjo Kuharić, [illegible] grebški nadškof in metropolit [illegible] kvi svete Terezije [illegible] se je [illegible] okrog 3.000 ljudi. V pozdravnem [illegible] nadškofu so navajali, da je to [illegible] nje še bolj zbližalo Zagreb [illegible] in Subotico.

KUMROVEC — Za [illegible] ZKJ Josip Broz-Tito v Kumrovcu [illegible] začeli stečajni postopek. Vse [illegible] pozivajo, da v 30 dneh prijavijo [illegible] tve do te ustanove, [illegible] jo dolžniki takoj [illegible] sti.

BEOGRAD — Zvezni [illegible] kot napovedujejo, že jesen [illegible] nove administrativne ukrepe, [illegible] zaustavila preveliko rast plač [illegible] benem sektorju. Skupna [illegible] izplačana julija za juni je presegla [illegible] okvire realnih možnosti za [illegible] milijarde dinarjev.

LJUBLJANA — Kavarnarji [illegible] dor bodo odprli najkasnej 1. [illegible] prihodnje leto. To zagotavlja [illegible] žavni sporazum, ki so ga [illegible] boto podpisali v Ljubljani.

PRIŠTINA — Milka [illegible] banskim prebivalcem [illegible] rega imajo dovoljenje, [illegible] Srbom in Črnogorcem na K[illegible] minulih dneh odobrili [illegible] orožnih listov — po nek[illegible] dah čez 10.000.

BAGDAD — V [illegible] vlade je bilo objavljeno, da bodo [illegible] in njihove družine v [illegible] do ekonomske in vojaške blokade [illegible] žave. Posebej bodo čutili p[illegible] nje hrane, zdravil in oblačil. [illegible] ne bodo niti otroci.

globus

Strmoglavljena premierka noče iz države

Tako rekoč vse svetovno časopisje se je te dni razpisalo tudi o strmoglavljeni predsednici pakistanske vlade Benazir Buto. Ce bi odpotovala iz države, je ne bi sodno preganjali za korupcijo in druga kazniva dejanja, ki so ji jih naprtili. Vendar se je Butova odločila, da ostane v domovini in da bo spet poskušala priti na oblast 24. oktobra, ko bodo v Pakistanu splošne volitve. »Naša zmaga bo še bolj prepričljiva kot na minulih volitvah. Ljudstvo bo potrdilo, da smo [illegible] prav, da je bilo moje strmoglavljenje izsiljeno,« trdi Benazir Buto.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Odgovor na vprašanje o usodi Jugoslavije je odvisen od odgovora na vprašanje o usodi Jugoslavije in narode.

(Dr. Zarko Puhovski, filozof)

Razmah podjetništva prinaša tudi čme zgodbe, v katerih pa so najbolj prizadeti — mi krivi pa nihče.

(Miran Šubic, novinar Dnevnika)

Manjka samo še nekakšen Mojsov, da bi pred zveznim vanskim parlamentom nastopil s predstavitvijo »mučnega za kol hrvaških Srbov«; da ljubljena jugoslovanska [illegible] de izredno stanje na Hrvaškem, tako kot gá je — tudi [illegible] slugi Mojsova — na Kosovu.

(Peter Potočnik, novinar Dnevnika)

Preseljevanje v Nemčijo

Zvezna republika Nemčija je, kot kaže, meka za preseljevanje. Vsi, ki bi v njej bolje živeli, lani so našteli okrog 377.000 prišlecev nemškega rodu, do srede avgusta letos pa že 294.000, in to predvsem iz Romunije (86.623). Po podatkih, ki jih je objavil zahodnonemški tisk, živi več kot 2 milijona prebivalcev nemškega porekla tudi v sovjetski zvezi. Tudi med njimi obstaja želja za preselitev v Nemčijo, oziroma nekateri ponovno zahtevajo lastno republiko ob Volgi, ne pa jo je Stalin ukinil. Največji pritisk za preselitev v ZR Nemčijo je čutiti v Nemški demokratični republiki, od koder se je lani preselilo okrog 400.000 ljudi. Pričakovati je, da bo združitev obeh Nemčij ta preselitveni vrvež zaustavila, nekateri pa napovedujejo, da bo sprožilo še večji plaz.

Kaj bi se zgodilo, če . . .?

Zahodnonemški poznavalec Bližnjega Vzhoda Peter Ranke ima pripravljene odgovore skoraj za vsa odprta vprašanja glede krize v Zalivu.

— Ali lahko Irak popolnoma blokiramo?

»Da. V tem primeru pa morajo biti enotne sosednje dežele, kot so Sirija, Saudska Arabija, Jordanija idr. Avtocesta med Juko Akaba in Bagdadom je odprta. Za dobro oskrbo Bagdada mora po tej cesti vsak dan peljati 9000 tovornjakov. Vendar to je nemogoče, kajti, »oljne špice« so že zaprte.«

— Kaj misli napasti Sadam Husein?

»To se lahko primeri vsako sekundo. Zaradi blokade se počuti Husein ogroženega. Kmalu bo začel streljati.«

— In če napade?

»Če napade Iran, se bodo odprle vse fronte kot v prejšnji osemletni vojni. Vendar to zdaj ni verjetno.«

— Če napade Sirijo?

»Sirija se lahko sama brani. Moskva bo pomagala Damasku.«

— Če napade Jordanijo?

»Če pride iraška vojska v Jordanijo, so v nevarnosti izraelske meje in Izrael bo takoj odgovoril.«

— Kaj pa, če napade Saudsko Arabijo?

»V tem primeru bodo posredovale mednarodne sile. Bagdad bo bombardiran. Ni izključena uporaba taktičnega atomskega orožja — jedrovov letalonosilk.«

— Če napade Izrael?

»Izraelsko letalstvo je pripravljeno za akcijo v najmanj petih minutah. Pridružile bi se tudi ZDA.«

— Koliko ni bilo mrtvih, če bi uporabil bojne pline?

»Na stotisoče ljudi, če že ne kar milijoni. Izraelci so prebivalstvu že razdelili plinske maske.«

— Zakaj zahodne sile ne osvobodijo Kuvajta?

»Ob zasedbi Zahod v tem predelu ni imel svojih sil. Sedaj pa je osvoboditev mogoča le v primeru, če bo vojna.«

(Po Dnevniku)

Mamljive jugoslovanske devize

Markovičev »izum« konvertibilnosti dinarja, ki vsem jugoslovanskim državljanom omogoča nakup deviz v bankah, ni »osrečil« le Jugoslovanov, ampak tudi državljane sosednjih vzhodnoevropskih dežel (Madžarske, Romunije in Bolgarije), pa tudi Sovjetske zveze, Poljske in Češkoslovaške federacije. Če jim namreč uspe pripeljati k nam kakšno vrednost in jo prodati, potem se vračajo domov precej bogati. Za dinarje od prodanega blaga lahko na dokaj enostaven način pridejo do deviz, ki imajo v teh državah mnogo višjo ceno. Sami jugoslovanski državljan ne morejo kupiti na banki, lahko pa to zanje stori kakšen tuji neznanec, ki tudi nekaj zasluži. Zato se je v zadnjem času povpraševanje po devizah, tako da jih predvsem v bankah v Srbiji in severni Hrvaški pogosto zmanjkuje, čeprav zvezni finančni organi zatrjujejo, da ima Jugoslavija že za 9,5 milijarde dolarjev deviznih rezerv. Pri vsem je prav gotovo najbolj čudno, da preprodajalci raznega blaga nimajo skoraj nobenih težav pri prodaji. Kar tega ne verjame, naj obišče denimo tržnico v Varaždinu, kjer se občajno gostejo razni »trgovci« iz Poljske in drugih držav. Na tržnici v Murski Soboti se včasih ustavijo ti »trgovci«. Menda jim še bolje godilo v Avstriji, vendar jih tam finančna policija kmalu odkrije, odvzame blago in ves zaslužek ter povrh tega še kaznuje. Zakaj se pri nas ne zgledujemo po tem učinkovitem ukrepu za preprečevanje »šverckomerca«, ni znano.

Še enkrat o kralju Matjažu

Madsarji slavijo kralja Matjaža v pesmi v prejšnjem Vestniku, ki smo ga povzeli po Delu. V čezmejnovi številki tega lista pa smo zasledili odmev na Ogrske, ki trdi, da slovenske pravljice in legende o kralju Matjažu niso povezane z zgodovinskim kraljem Matjažem, Matijo Korvinom, ki je vladal ogrskemu kraljestvu pred 500 leti.

»Brez dvoma je slovenski človek v tem daljnem, temnem, kakšen kaže, da tudi surovem vsakdanji preživljal hude stiske. Nenehno so ga pritiskala fevdalna gospoda, pa strahotno suša, kuga, epidemija, dostikrat lakota, kužne kolezni in še kaj. In vse to je zagotovo potrebovalo nekoga, ki bi mu lahko bil »odrešenik«, za pot iz stiske. Ko je naredil ogrski kralj Matjaž, najsi je bil še tako kralj, za slovensko ljudstvo ni postal oporna točka? Zakaj ni bil kot številni drugi pred in za njim le okupator? Mar ogrske vojske po naših krajih nič kot vse okupatorske podobno kot vse okupacijske in kje je še kako drugo? Ali pa je bil tako in toliko vero vreden kakšnega zavojevalca?! Zagotovo se ne zoperstavi razumu resnica, da prvinske upira. Nasprotje, razlage je videti drugo, a bolj psihološko in psihološko ne-

primerno bolj prepričljivo. Njeno oporišče je zgodovinsko dovolj nadrobno izpričano dogajanje v soteski ob Ziljici, blizu sedanje tromeje med Jugoslavijo, Avstrijo in Italijo konec 15. stoletja.

Leta 1478 je bil prvi večji kmečki upor na Slovenskem, zajel pa je skoraj vso Koroško. V njem so ob kmetih sodelovali tudi vaški obrtniki in rudarji. Fevdalna gospoda je bila resno vznemirjena in kar prav ji je prišlo, da so prav tisti čas na Koroško vpadli Turki. Po nekaterih nadrobnostih bi se celo dalo sklepati, da so Turke fevdalci sami poklicali na pomoč. Ko je, kakor piše kronist, okoli 30 tisoč Turkov pridrlo prek Predela, jih je v ozki soteski ob Ziljici pogumno pričakalo vsega 600 kmetov in rudarjev. Turška sila je seve to 50-krat manjšo kmečko vojsko posekala do zadnjega moža. Vodja te zveste čete pa naj bi bil kmet Matjaž, ki so mu kot vodji po tedanjem običaju rekli kralj (kot je malo kasneje postal kmečki kralj Matija Gubec). Ziljica je tedaj ‚krvava tekla'.

Za šeststo slovenskimi fanti in možmi je jokalo šeststo mater, sester, nevest in žena in zagotovo nekaj tisoč sirot! Iz take drame se lahko rojeva poezija, kakršno poznamo v neštetih pripovedih o slovenskem kralju Matjažu.«

Da bi se zavedali pomena kmetijstva

18. avgusta so na krajši dopoldanski slovesnosti na sejmišču v Gornji Radgoni odprli 28. mednarodni kmetijsko-živilski sejem. Zagotovo lahko trdimo, da je to največja tovrstna slovenska prireditev, po kakovosti pa menda prekaša celo največji jugoslovanski kmetijski sejem v Novem Sadu.

Za gornjeradgonski sejem kmetje in drugi stalni obiskovalci radi porečejo, da je z njim povezan tudi začetek deževnih dni.

Tudi za letošnjega bi lahko dejali tako, čeprav se je tokrat vreme nekoliko izneverilo tradiciji. Ploha in nalivi so namočili sejmiščni prostor že v petek, v soboto in nedeljo pa je sijalo sonce. Lepega vremena so bili veseli organizatorji sejma, še posebno pa gostinci. Nedelja je po navadi tisti sejemski dan, ki pritegne v Gornjo Radgono največ ljudi, saj si lahko obiskovalci poleg sejma ogledajo tudi kakšno zanimivo prireditev. Obisk 28. kmetijsko-živilskega sejma prvo sejemsko nedeljo je bil rekorden, parkirni prostori pa zasedeni do zadnjega mesta. Gornja Radgona je bila podobna velikemu mestu, kjer so pločniki polni ljudi. Toda ti ljudje (ne le Pomurci, saj so prihajali tudi iz drugih krajev Slovenije, pa tudi iz tujine) so hodili v skupinah. Gornjeradgonski sejem je verjetno med redkimi, ki si ga ogledajo cele družine, saj na njem najdejo kaj zanimivega vse generacije.

MINISTER IN DRUŽINSKE KMETIJE

V soboto dopoldne so na gostinskem delu sejmišča, kjer potekajo tudi večerne zabavne prireditve, uradno odprli sejemska vrata. Prireditve se je udeležilo kar precej razstavljalcev in obiskovalcev; vse je najprej pozdravil direktor Pomurskega sejma Ivan Kovač, nato pa je spregovoril slavnostni govornik, dr. Jože Osterc (Prlek, saj je po rodu iz Kokoričev), republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Govoril je o pomenu kmetijstva in nujni spremembi odnosa do te pomembne dejavnosti, njegova razmišljanja pa so povsem drugačna od tistih, ki smo jih poslušali na minulih otvoritvah sejma. Po njegovem mnenju je industrijsko kmetijstvo energetsko in materialno potratno ter ekološko in etično nesprejemljivo. Med drugim je dejal:

»Sodobno kmetovanje bo tudi pri nas moralo biti zasnovano na odgovornosti za varovanje okolja in tal ter ohranjanju kulturne in poseljene krajine. Na območju večjega predela Slovenije sta zato prostorska in socialna funkcija kmetijstva enakovredni ali celo pomembnejši od pridelave hrane. Te večstranske funkcije kmetijstva pa lahko zadovoljivo rešuje le družinska kmetija, ki je prilagodljiva in je zato v sosednjih deželah nosilka kmetovanja.«

Osterc je prepričan, da moramo tudi v Sloveniji spodbujati razvoj družinskih kmetij, prvi korak k temu pa bo, da bo kmet plačan tudi za prostorske in ekološke storitve. Večji dohodek lahko kmetu zagotovi tudi turizem, vendar je prodaja na domu povezana z izboljšanjem bivalne in prehranske kulture na vasi, zato bo potrebno ponovno uvesti kmetijsko-gospodinjsko šolanje.

Dr. Jože Osterc je še povedal: »Še tako učinkovite slovenske kmetije pa zaradi svoje majhnosti in težavnosti terena, na katerem kmetujejo v večini primerov, ne morejo biti povsem konkurenčne velikim evropskim kmetijam in kmetijam po svetu. Zato je njegovo pridelavo potrebno ustrezno zaščititi. Ker vzrok za manjšo konkurenčnost ni kmetija, je prav, da posledice ukrepov za zagotovitev paritetnega dohodka nosi družba kot celota. Če v kratkem ne bo mogoče priti do primerne zaščite na zvezni ravni, bomo morali slovensko pridelavo zaščititi sami. Priznavanje proizvodnih lastnih stroškov in zaščita pa seveda morata biti naravnana tako, da spodbujata uspešne kmete, neuspešne pa pripravita do tega, da oddajo zemljo v obdelavo uspešnim kmetijam.«

Za konec je še dejal, da je pospešen razvoj kmetijstva in predelovalne industrije tudi pogoj za kakovostno rast kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni.

Že letos smo opazili nekaj bistvenih kakovostnih premikov, saj so izboljšali infrastrukturo, povečali razstavne površine (skupno je sedaj že 90 tisoč kvadratnih metrov razstavnih površin), zgradili nov hlev za konje — najpomembnejše pa je, da so preselili zabaviščni del, prodajo blaga za široko porabo in kramarijo na drugo stran, v bližino stadiona, tako da ni več v središču sejemskega dogajanja. Od 1200 razstavljalcev je po mnenju organizatorke sejma Mateje Jaklič okrog polovica novih, gre pa predvsem za take, ki so se ob novi zakonodaji preoblikovali, med njimi pa je vse več zasebnih podjetij.

V prihodnje bo takih vsebinskih sprememb gotovo še več.

Bernarda B. Peček

Krog oprostitev še ni začrtan

Že skoraj mesec dni uporabniki zdravstvenih storitev plačujemo občutno višje participacije. Ne bomo govorili o tem, ali so upravičene ali ne, skušali vam bomo postreči z nekaterimi odgovori, ki jih je dal pomočnik ministrce za zdravstvo dr. Tone Košir v informativnem biltenu Republiškega sekretariata za zdravstveno in socialno varstvo.

Pomočnik ministrce uvodoma poudarja, da se krog upravičencev, ki so oproščeni plačila participacije, ni spremenil. Participacijo za bolnišnično zdravljenje v višini 50 dinarjev je treba plačati za vsak dan, ko se bolnik zdravi v bolnišnici ali zdravilišču. Pri hospitaliziranih bolnikih pa ne zaračunavajo participacije za laboratorij, EKG in druge diagnostične in terapevtske posege, ki niso posebej našteti v Uradnem listu. Za laboratorijske preiskave in EKG v zdravilišču je treba plačati participacijo po pavšalu za medicinske storitve v višini 100 din.

S 1. avgustom so uvedli tako imenovano malo medicinsko uslugo, za katero moramo uporabniki plačati 5 dinarjev. Poravnati jo je treba v primerih, ko bolnik ali uporabnik v zdravstveni ustanovi dobi recept, napotnico, potrdilo, ne glede na njihovo število in to takrat, ko ni opravil pregleda pri zdravniku. Če gre za pregled, te participacije ne plačamo. Gre očitno za nekakšno administrativno takso v zdravstvu.

Participacijo je treba poravnati za vsak specialistični pregled ne glede na to, kdo je napotnico napisal. Pri rentgenskem slikanju, pri katerem je šlo za konstrastne preiskave, je treba poleg prispevka za rentgenske slike plačati tudi prispevek za specialistični pregled. Pri ultrazvoku, CT in podobnih pregledih specialistične participacije ne plačamo.

Za funkcionalno testiranje participacijo plačamo pri testiranju pljučnega delovanja pri cikloergometriji, avdiometriji in radioizotopnih preiskavah, za različne diagnostične preiskave vida pa participacije ne zaračunavajo posebej.

Dr. Tone Košir je tudi navedel, da republiški izvršni svet za jesen pripravlja tako imenovano pozitivno listo zdravil. Zdravila s te liste bo v celoti ali pa ob dogovorjeni participaciji plačevala Uprava za zdravstvo, sicer pa bomo morali uporabniki v lekarnah plačevati polno ceno.

(Dnevnik)

Realnost ali izsiljevanje?

Naša živinoreja je vsa leta po vojni preživljala določeno krizo in le redka so bila obdobja, za katera bi lahko rekli, da je zlezla na zeleno vejo. Pa vedno le za krajši čas, saj smo na račun kmetijstva in tudi živinoreje vedno skušali razreševati socialno problematiko zaposlenih. Živinoreja je ob vsem tem še toliko bolj občutljiva, saj za obnovo zahteva daljše obdobje, največkrat pa je tako, da se tisti, ki živino enkrat opusti, zanjo le stežka ponovno odloči. Najlepši primer za to je Vojvodina, kjer so kmetje in tudi družbena gospodarstva živino takorekoč »likvidirali« in se preusmerili v poljedelstvo, kjer je prilagodljivost razmeram na tržišču hitrejša.

V Sloveniji nam je vsaj doslej razmere uspevalo obvladovati ali posledice vsaj omiliti. Pred leti, ko je jugoslovanska živinoreja zabredla v eno najtežjih kriz, nam je v Sloveniji z najrazličnejšimi spodbudami uspelo vsaj ohraniti stalež osnovne črede, saj je bilo pričakovati, da se bodo začele razmere spet izboljševati. Pa kaže, da smo se tokrat nekoliko ušteli, saj kriza, ki pesti slovenske živinorejce, traja že predolgo in tudi sredstev za spodbude, s katerimi bi premostili težave, je začelo zmanjkovati. Svoje je k vsemu temu dodala še zvezna vlada, ki je dovolila uvoz mesa in živine ter s tem takorekoč nastavila nož za vrat slovenskih živinorejcev. To so seveda izkoristili mesarji, ki z uvozom cenejšega mesa pritiskajo na domače rejce, in izsiljujejo nizke cene, takšne, ki ne pokrivajo niti stroškov prireje.

S trditvijo, da je meso iz tujine cenejše zaradi učinkovitejše in cenejše prireje v tujini, se naši rejci ne morejo strinjati, saj dobro vedo, s kakšnimi ukrepi v teh državah podpirajo kmetijstvo. Zato jim ne preostaja drugega, kot da z bojkotom skušajo prisiliti odgovorne, da začnejo razreševati nastalo problematiko. Slovenska kmečka zveza je zato postavila zahtevo, da kilogram žive teže govedi ne bi smel biti cenejši od 25 dinarjev, čeprav bi po izračunih kmetijskega inštituta realna okdupna cena morala znašati najmanj 34 dinarjev. Če mesarji teh zahtev ne bodo sprejeli, priporočajo rejcem, da živine ne oddajajo iz hlevov.

L. Kovač

Center naj se postopoma razdruži

Srenješolski center tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota, ki ga obiskuje okrog 1800 učencev in zaposluje 150 delavcev (od tega 120 pedagoških), po desetih letih združitve prejšnje gimnazije Juša Kramarja in Centra poklicnih šol očitno ni opravičil pričakovanj. Zato ga bo potrebno razdružiti in omogočiti nemoten vzgojno-izobraževalni proces. Takšno oceno in stališče so sprejeli na torkovem pogovoru z vodstvom Centra in predstavniki OE Zavoda za šolstvo v Murski Soboti, ki ga je sklicala podpredsednica izvršnega sveta občinske skupščine Brigita Bavčar.

V tem šolskem letu pa še ni možno ustanoviti samostojne gimnazije oziroma samostojne tekstilne in kovinarske šole, čeprav so tekla nekatera prizadevanja tudi v to smer. Nujno pa je, da delujejo samostojno učiteljski zbori vseh treh usmeritev, da bi se začel proces »umirjanja«, nesoglasij, razprtij . . .

Jože Graj

KOCKA JE PADLA

ICE skozi Ingolstadt

V vodstvu nemške zvezne železnice (Deutschen Bundesbahn—DB) so se odločili: Načrtovana hitra železniška proga Nürnberg—München bo vodila skozi Ingolstadt. Odločitev je padla, ne da bi se posvetovali s prizadetimi mesti ali občinami. Vodja novega železniškega projekta Peter Nussberger je povedal, da so se dokončno odločili 25. julija, ko so črtali drugo različico, ki je predvidevala, da bo šla nova železniška proga skozi Augsburg.

Vest je odjeknila kot senzacija, saj je trasa te nove železniške povezave že vrsto let predmet diskusij med gospodarstveniki, industrijo, naravovarstveniki in lokalnimi ter deželnimi politiki. Nussberger je odločitev utemeljil s spremenjenimi razmerami na bivši nemško-nemški meji in eksplozijo prometa med vzhodnim in zahodnim delom Nemčije, posebej med Berlinom in Münchnom. Tridesetkilometrski ovinek proti Augsburgu bi samo otežkočil in upočasnil ta promet.

Odločitev Nemške zvezne železnice je presenetila ministrstvo za okolje, pa tudi mnoge naravovarstvenike v Ingolstadtu, ki so nasprotovali hitri železnici. Tudi bavarski zvezni urad za zaščito okolja opozarja na negativne učinke te nove prometnice. Kar 491 ha se bo spremenilo v gradbišče, kar bo močno spremenilo okolje. Zadovoljivo se bo dalo rešiti le hrup Intercityja express (ICE), ki bo brzel 250 kilometrov na uro.

Še nekaj podatkov: 171 kilometrsko progo od Nürnberga do Münchna naj bi gradili 7 let, vse pa bo stalo 2,6 milijarde nemških mark. Ko bo proga zgrajena, bodo potniki za potovanje med tema dvema mestoma porabili le 69 minut (doslej 100 minut).

Walther Schneeweiss

Oktobra skupno zasedanje soboške in ingolstadtske vlade

Delegacija mesta Ingolstadt, v kateri so bili poleg nadžupana Petra Schnella, tudi člani parlamentarnih strank, se je ob koncu tedna mudila na obisku v Pomurju. S tem so vrnili obisk predstavnikov soboške občine, ki so ob nedavnem srečanju v tem zahodnonemškem mestu, kjer je zaposlenih veliko naših delavcev, poglobili medsebojne stike. Tokratni obisk delegacije iz Ingolstadta je bil povezan tudi z otvoritvijo radgonskega sejma, kjer so se predstavili s posebno razstavo. Ob tej priložnosti so imeli pogovore s strankami in predstavniki gospodarstva.

Dogovorjeno je bilo, kako nadaljevati poslovne vezi s tovarno Mura v Murski Soboti, ki naj bi prevzela izdelavo dela notranje opreme za določene vrste Audijevih vozil. Hkrati so v pogovorih ugotovili, da je možno tesnejše sodelovanje na drugih področjih le tako, da se naše gospodarstvo vključi s konkurenčnimi cenami in kakovostjo izdelkov. Ločeno pa so se sestali tudi predstavniki posameznih strank, predvsem socialdemokrati, socialisti in prenovitelji. Soboški Demos pa je organiziral razpravo o političnem življenju v ZRN ob skorajšnji priključitvi NDR in pri nas v pluralni družbi. Zavzeli so se tesnejše sodelovanje in medsebojno pomoč pri prenašanju izkušenj, ki jim bodo koristile v njihovem bodočem političnem delovanju.

Delegacija iz Ingolstadta je bila tudi na obisku v župniji rimsko-katoliške cerkve v Murski Soboti, kjer so se zavzeli za nujnost razširitve teh stikov na evangeličansko versko skupnost. Na koncu obiska pa so se dogovorili tudi o skupnem zasedanju soboškega izvršnega sveta in vlade mesta Ingolstadt, ki bo letošnjega oktobra v Murski Soboti. Na njem bodo posebno pozornost namenili problematiki ekologije, zaposlovanje in gospodarskega razvoja.

M. Jerše

ŠTEFAN SMEJ

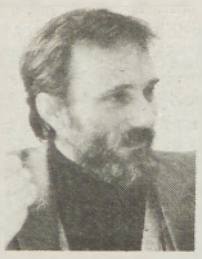

Oni, tisti in mi tukaj

Recimo, da začnemo s tistimi (našimi?) tam na jugu. V teh dneh ni bilo časopisa, ki ne bi po nekajkrat ponovil, kaj je rekel vodja hrvaških Srbov Rašković o svojih rojakih na pogovoru s Tuđmanom. Psihoanalitik je zrl v svoje analitično zrcalo in diplomatsko ugotovil, da so Srbi nor narod. Popolnoma diplomatska ugotovitev in samo naivneži so lahko pričakovali, da bo ta izjava v pogovoru, ki ga je prvi priobčil Danas, Srbe med seboj sprla! Celotna, nezavita izjava, skupaj s tistim, kar-pove pozneje o Hrvatih, se namreč glasi: mi Srbi smo nor narod, toda vi Hrvati ste genocidni, vi ste iztrebljevalci, kajti imate kastracijski kompleks, bojite se, da bi vam kdo odrezal jajca in zato segate po nožu in hočete pobiti tiste, ki imajo tega moškega atributa največ. To pa so seveda Srbi — tako je prepričan Rašković.

Poleg tega pa — kako se tudi med nami tukaj uporabljajo izrazi »lud«, »ludnica«, noro, norišnica? Ali ne pravimo, da je nekaj ludo takrat, ko nas fascinira, ko je preseglo naša pričakovanja? Iz Raškovičevih ust je to zvenelo prav tako, laskajoče, kajti on je s tem mislil, da so Srbi genialno nor narod. Rašković je vendar Srb!

Da, tukaj se v tej sezoni še vedno ljubkuje in psuje ljudstva in narode. Na oni strani, ki ji pravimo evropska, se sezoni ustrezno — kajti vroče je, vlada politično mrtvilo in ni vredno, da bi se preveč napihovali, ker pač ni upati na takojšnje reševanje — obkladajo na strankarski način, vodja neke stranke ugotovi norost ali brezjajčnost kvečjemu v vodstvu druge stranke, svojim političnim, ne krvnim, nasprotnikom, očita — očitno gre za očitek opozicije vladi — da so nečuječni, da spijo poletno spanje, namesto da bi po svoji politični dolžnosti, po dolžnosti vladajoče stranke, bedeli in takoj ukrepali zaradi zdravja ljudi, ki jih ogroža preveč in premalo ozona. Premalo v ozonski plasti in preveč tukaj spodaj.

In če se ministri na oni strani, pod pritiskom javnosti in opozicije, prebudijo iz poletnega sna ter začnejo takoj obljubljati, kaj vse bodo naredili, da bi se zaščitilo zdravje državljanov vsepovprek, ne glede na dolžino jajc oziroma na narodno pripadnost, se mora naš narod varovati sam.

Zato postavljajo vaške straže. Srbi ne morejo, da ne bi bili vigilanti, včasih so bedeli pred Turki, takrat, ko so jih v ta namen naselili po vojnih krajinah in jih za to plačevali, zdaj bedijo po vaseh pred Hrvati, Šiptarji, muslimani in kmalu bodo začeli bedeti tudi pred Slovenci. Tudi tokrat tega ne počnejo zastonj, saj so genialno nor narod in vedo, zakaj se to splača.

Oni tam čez v Avstriji bodo najbrž že naslednje leto tudi povečali svojo čuječnost. Bedeli bodo nad koncentracijo ozona v zraku in brž ko bo ta dovolj visoka, bodo začeli ustavljati avtomobile brez katalizatorjev. Tisti tam doli ustavljajo avtomobile že zdaj, če nimajo registracije iz pravega dela države. Avstrijci bodo ustavljali svoje in tuje, svojih čedalje manj, ker je čedalje manj takih, ki nimajo katalizatorjev. Tiste brez počasi prodajajo nam in potem nas kmalu ne bodo več samo ustavljali ob alarmu zaradi smoga, ki ga bodo poslej razglašali tudi ob previsokih koncentracijah ozona, ampak nas sploh več ne bodo pustili v državo.

Pa mi tukaj? Pri nas za zdaj še ni vaških straž, toda naši kmečki fantje so po mnogih vaseh v času žetve igrali celonočni nogomet, zdaj pa godrnjajo zaradi nizke cene pšenice, čeprav je ta višja kot na svetovnem trgu. Kmetje na oni strani, in opazil sem, da že tudi na Madžarskem, pa postavljajo pred hiše table, na katerih piše, da je mogoče tukaj na dvorišču kupiti bučno olje, med, jabolka, vino, vse to in še drugo bio!

Mi niti vmes nismo, med onimi in tistimi, mi smo domorodci, ki kupujemo bleščečo usmrajevalno pločevino brez katalizatorjev in sanjamo, da smo v Evropi.

BREZPOSELNOST — VROČ KOSTANJ V ROKI

Pomanjkanje dela in velika nelikvidnost vplivata na zmanjšanje zaposlovanje v soboški občini — Med iskalci zaposlitve več kot polovica mladih do 26. leta — Ne bo šlo brez dolgoročne politike

V soboški občini žal ugotavljajo, da se negativna gibanja pri zaposlovanju, ki so jim bili priča že lani, nadaljujejo tudi v letu 1990. Vse več je namreč takih delovnih organizacij, ki naravnega odliva (upokojitve) ne nadomeščajo z novimi delavci, brezposelnost pa nenehno narašča, predvsem pri mladih, ki končujejo šolanje. In prav to je skrb zbujajoče, saj je več kot polovica vseh iskalcev zaposlitve mlajših od 26 let. To pomeni, da ostaja brez zaposlitve najvitalnejši del mlade generacije. Po drugi strani pa predstavljajo poseben problem tudi več kot 20 odstotkov takih, ki nimajo nobene strokovne izobrazbe, v gospodarstvu pa jih vse manj potrebujejo.

Primerjava podatkov s koncem preteklega leta kaže, da se je v letošnjem maju število zaposlenih znižalo kar za 108 delavcev. To število pa se znižuje zlasti v gospodarstvu, kjer iščejo vse več možnosti, kako bi se rešili tehnoloških presežkov delavcev, kar je seveda posledica ekstenzivnega zaposlovanja v preteklosti. Večina novih zaposlitev, kolikor jih je pač, pa je le za določen čas. Ob pomanjkanju dela in veliki nelikvidnosti je do neke mere razumljivo odklonilno stališče mnogih kolektivov do zaposlovanja, pri čemer pa tudi zasebni sektor ne more zapolniti vrzeli.

Posledice zaradi zmanjšanih zaposlitvenih možnosti pa se žal vse močneje kažejo v naraščanju števila brezposelnih. Ta je ob koncu letošjega julija v primerjavi z mesecem prej večja kar za 5,1 odstotka (oziroma od 2014 na 2116 iskalcev zaposlitve). Kot navajajo na soboškem Zavodu za zaposlovanje, je dejanska brezposelnost še veliko večja, saj je iz dneva v dan več delovnih organizacij, ki imajo gospodarske presežke delavcev. Te težave poskušajo reševati s prisilnimi dopusti oziroma s čakanjem na delo. V težavah so zlasti SGP Pomurje, IMP Panonija in Agroservis. In če k vsemu temu prištejemo, da v delovnih organizacijah nimajo dolgoročne metodologije načrtovanja kadrov, kar je posledica nejasne vizije razvoja, si lahko predstavljamo nakopičene probleme. Brez ustreznih kadrov in njihovega nenehnega izobraževanja pa je nemogoče dolgoročno načrtovanje. V soboški občini zato vidijo rešitev v tem, da se bo začel nov krog gospodarske aktivnosti, kjer bo prišla do večjega izraza podjetniška inovativnost, kar bo omogočilo odpiranje novih delovnih mest.

Milan Jerše

ZOPER DVOJNO MORALO ZASEBNIKOV

Skrajni čas je, da se tej epidemiji stopi na prste

Podobno kot drugje, so tudi v Pomurju zadnje čase zrasla številna zasebna podjetja kot gobe po dežju. Nič čudnega, saj so pravočasno »zavohali«, kako je mogoče na lažji način do večjega zaslužka. Nič nimamo proti tistim, ki so do visokega kupčka denarja prišli z lastnim delom, polnim iznajdljivosti, in konkurenčnostjo. Žal pa imamo opravka tudi z drugačnimi primeri, ki mečejo slabo luč na zasebništvo.

Liberalizacijo predpisov pri ustanavljanju zasebnih podjetij so namreč mnogi izkoristili le za svoje ozke interese. Kako si namreč razlagati dejstvo, da so se čez noč prelevili kar naenkrat v uspešne poslovneže, dotlej pa tudi po svojih zaslužkih niso bili omembe vredni.

V bistvu gre za dvojno moralo podjetnikov, ki se ne ozirajo na kakršnokoli poslovno moralo, ampak skušajo izkoristiti sleherno možnost, ki se jim ponuja. To dovolj zgovorno ponazarjajo primeri iz prakse, ko so t.i. poslovneži iz marsikatere delovne organizacije, ki je šla v stečaj — to so seveda že zdavnaj predvideli, saj so bili pri koritu — obrnili hrbet svojemu bivšemu kolektivu. Tako so se lepo znašli in sedaj zelo dobro krmarijo svojo uspešno poslovno barko. Nič jih ni motilo, če so ob tem izdali tudi poslovno skrivnost matičnih podjetij, glavno je bilo, da so se sami izkopali iz godlje, ki so jo pred tem zakuhali.

Nazadnje, kako je sploh možno opravljati tem »iznajditeljem« dvoje del — svoje v matičnem podjetju in še zasebno. To pomeni, da so izkoristili svoje znanje v delovni organizaciji samo toliko, kolikor so menili, da je nujno, ker so v ospredju privatni interesi, dobro vedo, kaj je zanje najboljše v poslovnosti, in to izkoristijo zase. Večletne izkušnje in navezave stikov s tujimi partnerji jim to uspešno omogočajo.

Skrajni čas je, da se tej zasebni epidemiji stopi na prste in onemogoči njihovo dejavnost. Malo jim je mar, kako posluje matično podjetje, kar zadnje čase dokazujejo številni stečaji podjetij. Brez skrbi! Če bi dobro opravljali delo in naloge v podjetju, jim ne bi tolико dišalo ustanoviti lastno podjetje za 2.000 dinarjev . . .

Dobro bi bilo slišati, kaj o tem menijo delavci iz neposredne proizvodnje, delavski sveti in sindikat, ki se zaman trudi izboljšati življenjske razmere, predvsem pa plače delavcev, ko pa je že vnaprej vse določeno . . . V tujini se zasebnik, ki je prenehal delovno razmerje s podjetjem, najmanj dve leti ne more ukvarjati z enako ali podobno dejavnostjo, kot jo je v prejšnjem podjetju. Povsem logična zadeva, saj bi to lahko marsikateri izkoristil v svojo prid, pri nas pa se zaenkrat še požvižgamo na te primere. Koliko časa še?

Milan Jerše

Spet križi s cenami in komunalo

Soboška vlada nezadovoljna z vzdrževanjem lokalnih cest — Za konkretne dogovore med cestarji in gradbeniki — Pomanjkanje denarja pesti tudi komunalno — Kdaj mejni prehod v Prosenjakovcih

Po poletnih dopustih so se v Murski Soboti prvič sestali člani občinske vlade, ki so obravnavali vrsto zanimivih tem. Kot je uvodoma poudaril predsednik soboškega izvršnega sveta Ivan Obal, je nujno, da so z aktualno problematiko na različnih področjih družbenega življenja čim bolje seznanjeni tudi novoizvoljeni predstavniki občinske oblasti, ker bodo na ta način lahko hitreje in uspešneje odpravljali pomanjkljivosti. Že poročilo o izpolnitvi načrta gradnje cestnega omrežja v občini je spodbudilo tvorno razpravo, v kateri so z zadovoljstvom ugotovili, da je bil program del pri obnovi in asfaltiranju lokalnih cest skoraj v celoti uresničen. Izjema sta le odseka Bakovci—Krog in skozi Brezovce, dodatno pa sta bila uvrščena odseka v Ivancih in Bratoncih. Nikakor pa ne morejo biti zadovoljni z vzdrževanjem cest v soboški občini, saj so marsikje že načeti odseki, na katerih so pred kraktim potegnili asfaltno prevleko. V marsičem je to posledica pomanjkanja denarja, saj so od lanskega decembra, ko so sprejeli predlog omenjenih del, znatno poskočile gradbene cene. In ker so tu velika odstopanja, so se v razpravi zavzeli za tesnejše dogovarjanje cestarjev in gradbenikov, soboški izvršni svet pa načrtuje, da bo kmalu pretresel tudi uresničevanje srednjeročnega načrta gradnje cest.

S podobnimi problemi se ubadajo tudi na komunalnem področju, zato v popravku finančnega načrta za letos sploh niso navedli dograditve čistilne naprave v Murski Soboti, ki je poleg oskrbe z vodo, zlasti na Goričkem, in čiščenja odplak prednostna naloga. Z gradnjo vodovoda do Cankove, ki je velik finančni zalogaj (dogovori z Avstrijci še niso dali otipljivih rezultatov), bi rešili velik problem kakovostne vode. To velja tudi za Krajevno skupnost Kuštanovci, ki so jo dodatno uvrstili v obsežen program komunalnih naložb, precej pa si obetajo tudi od postavitve vodovoda Bogojina—Moravske Toplice.

Poleg tega načrtujejo, da bodo letos začeli z gradnjo kolektorja v Veščici, dokončali dela na vodovodnem črpališču v Črnskih mejah in Krogu, kjer gre za uvajanje avtomatizacije, ter uredili potok Ledava.

Kot smo slišali na seji, stanovanjsko gospodarstvo predvideva, da bo letošnji program del v celoti izpolnilo, s solidarnostnimi sredstvi pa bodo pridobili 24 novih stanovanj. Hkrati je bila sprejeta pobuda o odprtju mejnega prehoda v Prosenjakovcih, od koder je nekoč že potekala pomembna prometna povezava. Dogovorjeno je, da bo oddelek za notranje zadeve SO Murska Sobota sprožil ta postopek pred ustreznimi republiškimi organi, s čimer bodo omogočili normalno komuniciranje ljudi z obeh strani meje.

Milan Jerše

NOTICA

Nesmisel pa tak!

Da kazni marsikdaj ne predstavljajo vzgojnega ukrepa, potrjuje praksa. Navsezadnje se s tem problemom vse bolj ukvarjajo tudi v inšpekcijskih službah, zlasti v tržni, kjer je največ kršenja zakonov in drugih predpisov. Za oporečnost živil, ko pride do množične zastrupitve ljudi s hrano ali sladoledom, mora kršitelj po zveznem zakonu plačati le — reci in piši — 4,5 dinarja kazni. Za to, da v prodajalni zalotijo trgovca brez delovne obleke, pa je treba po republiškem zakonu odšteti 3 tisočake. Kakšen nesmisel kaznovalne politike!?

Taki in podobni primeri so seveda precejšnja ovira za večjo učinkovitost inšpekcijskih služb. Inflacija je namreč v preteklosti v mnogočem razvrednotila učinek kazni, prenehal pa je veljati tudi zvezni zakon o oblikovanju cen, zato se marsikje požvižgajo na simbolične kazni. Tudi to, da imamo za celotno Pomurje le enega komunalnega inšpektorja, je svojevrsten absurd, ko vemo, da je ravno pri varstvu okolja največ problemov.

M. Jerše

BODO SPOMENIKI SPET PADALI?

Ker se politika rada igra s kamni, ali se lahko zgodi, da bodo v teh novih svobodnih časih nekateri spomeniki odstranjeni, drugi pa prišli na svoje staro mesto? Ob spremembah oblasti se to žal dogaja in o tem se že tudi širijo govorice. In kjer je dim, je tudi ogenj! Čeprav je slišati tudi to, da bo do njihove odstranitve prišlo priti morda v primerih, kjer pomenijo komunalne ovire.

Že veliki indijski pisatelj in pesnik Rabindranath Tagore je zapisal: »Spomin je svečenica, ki ubija sedanjost in odpira vrata svetinji mrtve preteklosti.« Zato naj spomeniki, kar bi bilo edino prav in kulturno, ostajajo pomniki časov. Ne smejo pa biti ritual zlata teleta, se pravi fetiši, kjer namesto ideje častimo neke predmete. A če je vendarle spomenikov neke dobe preobilo, kakšno je nas spomenikov iz NOB? Na prvi pogled bi dejali, da ta primerjava ni nenavadna, saj je bilo to edino tako dolgo obdobje slovenske državnosti. In večina med njimi jih je pietetnega pomena. Toda zgodovina ima svoj ritem in počasi redči preobilnost. Tudi po prvi svetovni vojni so bili spomeniki zreducirani, večidel v obliki grobnice.

Danes je zanimivo, da spomenikov ni največ tam, kjer se je kaj dogajalo, temveč v mestih in pač tam, kjer poteka velika komunikacija. Vedeti je namreč treba, da politika išče identiteto z določeno vrsto spomenikov in poskrbi, da so vidnejši. Tam so obiljni tudi komemoracije, tako da je vtis, kakor da jih je veliko več kot resnici. Na to se je v preteklosti gledalo vendo bolj poletčeno, kakor pa strokovno; odločalo se je na podlagi mešanice čustev — od pietetnih do političnih. V prvem obdobju po zadnji vojni so spomeniki nastajali ob občutenju smrti, pri čemer so žive rane prekrile sile vsa druga čustva. Tako je bilo tudi z večino spomenikov NOB, ki nas živo spominjajo na težko borbo in njene žrtve. Zato takšen spomin in opomin bodočim generacijam, da se ne spominjajo v resnosti smiselnost vojne, ne sme biti omadeževan. Znano je, da povsod v svetu povezujejo stare in nove umetnine, kar večini tudi ustreza, če so to res umetnine. Zato so nekateri predlogi o premestitvi spomenikov, ki češ ne sodijo v določeno okolje, le dobra priložnost za njihovo odstranitev. Temu ne bi smeli nasesti, čeprav so znane težave z vzdrževanjem spomenikov. Žal se je o teh problemih nekdaj preveč govorilo in premalo naredilo. Navsezadnje pomniki nekega časa ostati: počistila jih bo zgodovina, saj je bilo doslej vedno tako!

Milan Jerše

Delu čast in oblast!

Delu čast in oblast, to je bila že davno zahteva delavskih gibanj. Socialistična revolucija naj bi jo tudi uresničila. Toda zlobneži pripovedujejo, da častimo le še davne heroje, če ne celo mitološke osebnosti, oblasti pa da imajo mitingi. Sicer pa, kdo pri nas sploh še dela? Težka retorična vprašanje, na katerega ni lahko povsem zadovoljivo odgovoriti! Od nekoliko sikoga sem namreč slišal, da žal resnično dela le malokdo. Pa ne zato, ker ne bi hoteli, ampak, ker ne morejo, saj tisto, kar počnejo, sploh ni vredno počenega groša. Torej, sploh ni delo. In kaj je potemtakem delo?

GLOSA

Spomnimo se samo nekaterih znanih pregovorov, pa nam bo zadeva jasnejša. Delo je vir bogastva. Delo je vir sreče. Delo človeka ubija in ga poneumlja. Ali pa: Delo človeka osvobaja. Delo je užitek. Delo je človeka ustvarilo. Delo je muka. Delo bo človeka ugonobilo. In kaj je zares delo? Je preveč, če rečemo, da vse našteto?

Nesporno je, da je delo ustvarilo človeka in ga ustvarja še danes. Ne samo zgodovinsko, ampak je vsak posameznik v prvi vrsti proizvod dela (najprej vzgojnega dela staršev in nato vse bolj lastnega delovanja). Dobrine in vrednote so proizvod dela. Bogastvo in napredek sta rezultat dela milijonov ljudi. Delo je človeka spremenilo iz sužnja narave v njenega gospodarja; delo torej prinaša človeku svobodo in srečo. Bitje, ki ne dela, zato ni človek, saj mu manjka bistvo človeškega.

Pa vendarle! Delo človeka tudi poneumlja, ko dan za dnem, npr. za tekočim trakom, ponavlja ene in iste gibe. Človek je tu le mesnati stroj, zato ga sedaj vse bolj zamenjuje zanesljivejši in vzdržljivejši robot. Delno delo pa v človeku ubija njegovo ustvarjalnost, njegovo misel, s katero bi lahko storil še marsikaj. In delo ubija še drugače. Puška, top in atomska bomba so navsezadnje proizvod dela. Ob razmisleku, da je delo ustvarilo najstrahotnejša sredstva za mučenje in pobijanje, se moramo zgroziti. Delo je ustvarilo najbolj veličastne dobrine in vrednote, žal tudi največja zla.

Pa se boste vprašali, ali je delo dobilo čast in oblast vsaj v etapski državi, v socialistični? S upravljanjem se je res nekoliko zdelo, da je delo dobilo ne le čast, ampak pak tudi oblast. Kar pa se v resnici danes, je dobro znano. Oblast ima država, samoupravljanje pa zahteva trg. V tržnem gospodarstvu proizvodi dela postanejo blago. Najuniverzalnejše blago pa je denar. Z njim se lahko vse — tudi oblast in vse vloge, sposobnosti, kot so pamet, ugled, ljubezen, poštenje ... to denar žal postane glavni, celo edini cilj. In za denar so pravljeni storiti vse.

Delu čast in oblast! Kaj je ostalo od tega? Delo oblasti ima, ima vsaj čast? Kaže, da te vse manj. Večjo čast imajo vse bolj druge vrednote: enakost, solidarnost, poštenje, red itd. Iz dela pa kvečjemu izhajajo drugačne vrednote: marljivost, neenotnost, samozavest, odgovornost, ustvarjalnost.

Kljub vsemu pa bo delo tudi v in drugačno, prisilno ali svobodno, delno ali celovito, prej ali slej postalo glavna vrednota, ne zato, ker brez dela ni človeka, potem vsaj zato, ker brez dela ni preživetja! Pa naj kdo reče kaj hoče, tako.

Milan Jerše

LENDAVA

Prvo obmejno srečanje novih strank

Pred nedavnim sta se v Zalaegerszegu srečali delegaciji izvršnega odbora Socialdemokratske stranke Slovenije iz Lendave in Madžarskega Demokratskega foruma iz Zalaegerszega. To je bilo prvo srečanje obeh strank, ki sta se dogovorili za ponovno srečanje, na katerem naj bi sprejeli konkreten program sodelovanja. Prvo srečanje je bilo informativno, obe delegaciji sta se seznanili z minulimi volitvami v posamejem ki ga imata. Delegacijo Socialdemokratske stranke iz Lendave so sestavljali: Borut Topličar — predsednik, Aleksander Hevesi, David in Ludvik Toth, madžarsko delegacijo pa Gyula Marx, mlajši, predsednik, Imre Müller in Gyula Marx mlajši. Delegaciji sta govorili o možnih področjih sodelovanja, to naj bi bila: politika, kultura in gospodarsko. Delegacija Socialdemokratske stranke iz Lendave je obiskala tudi sedež Socialdemokratske stranke v Zalaegerszegu in se dogovorila za srečanje, ki naj bi bilo v septembru.

Aleksander Hevesi

Ob letošnji razstavi govedi lisaste pasme

NAJBOLJŠE SPET V GORNJI RADGONI

Po statističnih podatkih je bilo v začetku letošnjega leta v Sloveniji nekaj manj kot 258 tisoč glav, od tega 53,2 odstotka lisaste pasme, kar pomeni, da imamo v Sloveniji okoli 137.000 krav in njih telic te pasme. Njena udeležba v goveji čredi v svetu narašča, saj je to kombinirana pasma in pri njej opravljajo selekcijo na mlečnost in rastnost. Tudi v Sloveniji dobiva ta pasma vedno večji pomen in na letošnjem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni so zato pripravili tudi razstavo govedi te pasme. Res, da je bila zaradi veterinarskih razlogov nekoliko okrnjena, vendar samo v Gornji Radgoni kljub temu lahko videli kakovostne razstavljene živali, od bikovskih mater do krav prvesnic, v drugi polovici sejma pa so razstavljene še plemenske telice.

Govedorejcem je bil posvečen tudi ponedeljkov dan, ko so pripravili strokovno predavanje o strokovno pospeševalnem delu in organizaciji rejcev bikovskih mater. Po besedah doc. mag. Milene Erjavca, predsednika komisije za selekcijo lisaste pasme Slovenije, bi z letošnjo razstavo v okviru radgonskega sejma radi pokazali dosežke na področju kakovostne reje bikovskih mater, z njihovo razstavo pa tudi rezultate skupnih naporov rejcev in selekcijske službe pri ustvarjanju nove generacije krav lisaste pasme.

Ob tej priložnosti je dr. Jože Osterc, slovenski kmetijski minister, izročil plakete sejma rejcem najboljših živali, slednjim pa pripel zvonce. Tako je bila v skupini krav, starih deset let in več, najboljše ocenjena krava Alojza Osterca iz Kokoričev, za katero je lastnik prejel zlato plaketo, srebrna plaketa je pripadla Ivanu Žnidarju z Dolge gore, bronasta pa Aleksandru Kerčmarju iz Peskovec. Med bikovskimi materami je bila najboljše ocenjena krava lastnika Darka Selinška iz Starš, ki je zanjo prejel zlato plaketo, podobno odličje pa sta prejela še Mirko Šonaja iz Veržeja in Jože Kotnik iz Šikol. V tej skupini je Jože Senčar iz Bolehnečicev dobil srebrno, Darko Selinšek iz Starš in Zoltan Lepoša iz Ratkovec pa bronasto plaketo.

Za najboljšo kravo s prvo laktacijo je bila izbrana krava rejca Štefana Domjana iz Šalamenec, ki je prejel zlato plaketo, podobno plaketo so podelili tudi Evgenu Vučkiču iz Rankovec, medtem ko je Mirko Šonaja iz Verža prejel srebrno plaketo. Med prvesnicami je zlata plaketa pripadla rejki Mariji Voga iz Gorice, srebrna Ernestu Drvariču iz Šalamenec in bronasta Evgenu Vučkiču iz Rankovec. Podelili so tudi plakete za kakovost odbranih živali, dobila pa sta jih rejca Simon Kozar iz Bohove in Slavko Žitek iz Podgradja.

Letošnja govedorejska razstava je bila sicer nekoliko okrnjena, kljub temu pa so obiskovalci lahko videli najbolj kakovostne živali lisaste pasme iz Slovenije.

Rejci najboljših živali so prejeli plakete sejma, slovenski kmetijski minister dr. Jože Osterc pa je kravam pripel zvonec.

In k vsemu temu morda še opazka, ki jo je ob podelitvi plaket izrekel tudi minister Osterc. Naši rejci so sposobni vzrediti dobre in kakovostne živali, žal pa še nimajo privzgojene kulture predstavljanja teh živali na podobnih manifestacijah, kot je bila razstava v Gornji Radgoni. Slabo očiščene živali z neporezanimi parklji ne dajejo najlepšega vtisa in tudi takšnim malenkostim bo treba v prihodnje namenjati več pozornosti.

Besedilo in posnetek
Ludvik Kovač

POISKATI PRAVO POT DO CILJA

Na letošnjem mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni so se novinarji, ki spremljajo to sejemsko prireditev, na tiskovni konferenci pogovarjali tudi s slovenskim kmetijskim ministrom, dr. Jožetom Ostercem. Osrednja tema pogovora je veljala odnosu nove slovenske vlade do nadaljnjega razvoja kmetijstva in do reševanja nakopičenih težav v tej panogi gospodarstva.

Po Osterčevih besedah si moramo v Sloveniji prizadevati, da dosežemo stoodstotno samooskrbo s hrano, saj si brez tega ni mogoče zamisliti politične samostojnosti. Cilj je zastavljen, zdaj ostaja naloga, kako ga uresničiti. Podobne cilje so si namreč zastavljali že tudi v preteklosti, vendar so jih skušali uresničevati z industrializacijo kmetijstva, kar pa se je pokazalo kot neprimerno. Sam koncept za dosego cilja mora biti odvisen od možnosti, ki jih imamo, te pa so pri nas v marsičem drugačne kot v drugih državah. Iskati moramo takšen koncept, ki bo ohranjal poseljenost rodovitne zemlje in zdravo okolje. Naš prostor je ekološko izredno občutljiv in zato se bo potrebno zavzemati za okolju primerno kmetovanje, česar se bodo morali načrtovalci razvoja kmetijstva še posebej zavedati.

Osnova slovenskega kmetijstva morajo postati družinske kmetije, za katere pa bo potrebno poiskati ustrezne programe, takšne, ki bodo zaposlovali tudi ljudi na manjših kmetijah, obenem pa zagotavljali ustrezen dohodek kmetijskim družinam.

Na razgovoru seveda niso mogli tudi mimo težavnega položaja v živinoreji, ki ga je še zaostril uvoz živine, mesa in mlečnih izdelkov. Slovenska vlada je zato že poslala zahtevo zvezni vladi, da sprejme ustrezne ukrepe, ki bodo zaščitili domačo živinorejo. Po prvih vesteh je Zvezni izvršni svet že zadolžil pristojne zvezne organe, da pripravijo ustrezne ukrepe in pričakovati je, da se bodo razmere vendarle začele izboljševati.

L. Kovač

Manjka primerna organizacija domačinov

Kmetijsko-živilski sejem je gotovo največja prireditev v mestu in občini Gornja Radgona, če ne celo v Pomurju. Kakšen je odnos mesta in sejma, kako se razvijata in kako bi moralo biti v prihodnje — o tem smo povprašali predsednika Skupščine občine Gornja Radgona, Alojza Vogrinčiča!

Kaj pomeni kmetijsko-živilski sejem za mesto, občino?

»Bi govoril o zgodovini sejma, vendar je treba poudariti, da je ta sejem razvit v mednarodnega, čeprav tega statusa sejem nima. To je precejšnja prireditev za mesto Gornja Radgona in občino, saj se tu v času sejma ohrne ogromno ljudi. Vendar mu primerne organizirate, da bi delale na njegov račun. Menim da so predvsem slabo organizirane določene službe, ki bi morale delovale v času sejma ali ob prepravah na sejem. Tu mislim predvsem na obrtnike. Pred kratkim smo skupaj pregledali te zadeve in ugotovili, da bodoči ejo obrtniki z drugih območij in da naši sploh niso organizirani. Tu se obrača veliko denarja in jasno je, da bodo zaslužili drugi, čeprav bi lahko naši domači. Zdaj delajo obrtniki iz Ljubljane in njene okolice. Prav tako ni interesa za gostinsko dejavnost v okviru sejma. Nekatera podjetja so, recimo, svoje prostore raje odstopila drugim!«

Je to odvisno le od obrtnikov, ali pa bi vodstvo Pomurskega sejma moralo dati prednost domačim obrtnikom, aranžerjem, cvetličarjem?

»Ne bi rekel, da je tu vmes kakšen drug interes vodstva sejma. Ugotovili smo, da ni primerne organiziranosti obrtnikov in pred časom niti študentskega servisa v naši občini. Zato se je vse organiziralo prek mariborskega in soboškega servisa in iz tega jasno sledi, da niso zaposlili vseh naših kadrov. Upam, da bo že prihodnje leto vse to organizirano na primeren način in da bo položaj povsem drugačen. Pri vsem tem pa bo težko izključiti konkurenco, ki je pri obrtnikih vse večja. Vendar sem prepričan, da bi lahko bili naši obrtniki cenejši in konkurenčnejši.«

Sejem se je v minulih letih razvijal površinsko in kakovostno, tega pa žal ne moremo reči tudi za mesto?

»Precejšen problem — ne le Gornje Radgone, ampak vseh sejemskih mest — je, da ljudje ne živijo s sejmom in ne izkoristijo vseh prednosti, ki jim jih daje sejem. Jasno je tudi, da vse drugo, kar bi moralo biti organizirano ob sejmu, ni tako, kot bi moralo biti. Predvsem je slabo poskrbljeno za parkiranje osebnih avtomobilov. To smo letos poskušali rešiti in smo dali na voljo tudi nekatere prostore okrog parka bratstva in enotnosti, vendar pa je treba tu vložiti še ogromno dela. Mesto mora zaživeti s sejmom. Trdim, da je mogoče v tem času zaslužiti ogromno denarja, ker so ljudje pripravljeni trošiti; pri taki organiziranosti zunajsejemske ponudbe pa je težko potrošiti ves denar, saj ni primerno organizirana niti trgovina niti gostinstvo.«

Alojz Vogrinčič, predsednik Skupščine občine Gornja Radgona

Boste lahko kot predsednik občine kaj storili, zahtevali, sprejeli kak odlok?

»Mislim, da je potrebno tukaj najprej zagotoviti možnosti in zainteresirati ljudi. Ta čas se vedno pogosteje pojavljajo zasebni trgovci, tudi gostilni imamo precej (v mestu sicer manj), vendar pa so do sedaj ponujali le v tem smislu: zaslužiti čim več s pijačo. Manj so pripravljeni ponuditi tudi ustrezno in kakovostno hrano. Manjka pa tudi delovanje turističnega društva.«

Bernarda B. Peček

V nedeljo na Krapju uspelo tekmovanje za najboljše pomurske orače

ZNANA IMENA MED ZMAGOVALCI

Za letošnje pomursko tekmovanje traktoristov oračev, ki je bilo hkrati tudi izbirno tekmovanje za nastop na republiškem prvenstvu, bi lahko zapisali, da je bilo resnično množično. Pa ne le po številu tekmovalcev, pač pa tudi po obiskovalcih, ki se jih je na Ljutomerčanovih poljih na Krapju zbralo kar lepo število. Po daljšem času je območno tekmovanje tokrat spet potekalo v ljutomerski občini, za naslove najboljših v Pomurju pa so se potegovali tekmovalci iz vseh štirih pomurskih občin. Pomurski traktoristi orači so se tudi letos pomerili v štirih kategorijah, po naslovih najboljših pa so tudi tokrat posegla že bolj ali manj znana imena, kar opozarja na to, da bodo morali tej dejavnosti v okviru organizacij za tehnično kulturo, pa tudi v okviru zadružnih organizacij, namenjati v prihodnje nekoliko več skrbi.

V oranju z večbrazdnimi plugi je letos naslov pomurskega prvaka osvojil Anton Nežič, drugo mesto je pripadlo Vladu Kramarju in tretje Ivanu Žilavcu. Najboljši pri dvobrazdnih plugih je bil Anton Gider pred Jožetom Zverom in Jožetom Režonjo, medtem ko je med tekmovalci od 16 do 23 let zmagal Štefan Panker pred Aleksandrom Smodišem in Dušanom Kučanom. Žensko zastopstvo je bilo tudi tokrat manj številčno, zmagala pa je Marija Rožman, pred Jožico Horvat in Marinko Rantaša.

Letošnje pomursko tekmovanje traktoristov oračev se je vključevalo v program prireditev ob mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu in na njem so podelili naslov šampion radgonskega sejma najboljšemu oraču. Ta naslov je pripadel Antonu Giderju, ki je tudi v skupni uvrstitvi (oranje in spretnostna vožnja) v vseh kategorijah zbral največ točk.

Ludvik Kovač
Foto: Nataša Juhnov

ANKETA

Ogledujejo in kupujejo

Osrednji dogodek Pomurja, mogoče pa tudi Slovenije, je v teh dneh kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni. Vse pomurske družine ga obiščejo vsaj enkrat, enkrat za zabavo, drugič pa za resne nakupe, precej obiskovalcev pa je prišlo iz drugih krajev Slovenije, republik in držav.

Nekaj razstavljalcev in obiskovalcev smo povprašali o vtisih o letošnjem sejmu.

Sonja Kerčmar, Agroservis Murska Sobota, vodja prodaje:

»Blago imamo predstavljeno pri različnih razstavljalcih, na primer pri enih traktorske prekopalnike, pri drugih kabine za vse vrste traktorjev, pa 10- in 20-litrske posode. Nov izdelek, ki ga letos tudi predstavljamo, je priprava za žaganje drv, ki ga razstavljata Agroprema in Agrotehnika gruda. Drugače pa smo vse moči vložili v prodajo vozil, ki jih imamo v zalogi.

Agroservis že od začetka sodeluje na radgonskem sejmu. Organizacija je kar dobra, le telefonske zveze so bolj slabe. Na sejmu ni veliko prodaje, za nas je ta sejem pomembnejši, ker se tukaj predstavimo večji množici ljudi kot celota. To pa vpliva na kasnejšo prodajo.«

Branko Blenkuš, TOK Radovljica:

»V Gornjo Radgono smo prišli organizirano — z avtobusom. Vsako leto ga obiščemo. Zanimajo nas predvsem stroji, saj smo nekateri tudi potencialni kupci. Na tem sejmu je precej večja ponudba kot na kranjskem; tisto ni več kmetijski sejem. Tu pa imaš občutek, da se organizatorji trudijo, da tisto, kar je novega v trgovinah, najdeš tudi tukaj. Problem je seveda kupna moč, zato tudi ni tujih strojev: kakovostni so dragi, tako da si jih naši ljudje ne morejo privoščiti. Tudi mi, kar nas je tukaj, se ukvarjamo s kmetijstvom, predvsem živinorejo, poleg tega pa smo še zaposleni.«

Evgen Bencik, Sebeborci:

»Z ženo sva prišla na sejem z namenom, da kupiva del za molzni stroj, in sva ga že dobila. Doma imava 12-hektarsko kmetijo, pridelujemo pa pšenico, sladkorno peso in koruzo, imamo tudi 6 glav živine in 8 svinj. Sama sva, zato bi rada imela vsaj najnujnejšo mehanizacijo. Potrebovala bi še trosilnik za gnoj, vendar je predrag. Prejšnja leta sem bila res prav vsako leto na sejmu, ker sem bil tukaj zaposlen kot kontrolor molznic pri ŽVZ-ju. Zdi se mi, da ni velikih sprememb. Na videz je izdelek lep, v resnici pa je drugače. Ni bistvenih izboljšav pri strojih, že nekaj let so skoraj enaki. Mi prihajamo sem vsako leto. Vedno tudi lahko najdem kaj koristnega.«

Geza Kuplen, Poznanovci:

»Danes sem prišel na sejem sam, ker me nekaj zanima, mogoče pa bomo kasneje še enkrat prišli z družino in prijatelji. Takrat se bomo verjetno tudi dlje zadržali, kaj pojedli in spili. Po poklicu sem zidar, zato me zanimajo predvsem stvari, ki so povezane z mojim delom. Zelo me zanima hlevska oprema in podobno. Če bo kaj primernega, bom tudi kupil. Organizacija sejma je dobra, zdi se mi, da vsako leto boljša. Razstavljeni so tudi stroji, ki jih prejšnja leta ni bilo. Za mene je to velika prireditev, kjer lahko dobiš tudi veliko koristnih nasvetov. V trgovini vsega tega ne vidiš, vsaj ne na enem mestu.«

Emil Maučec, Krapje:

»Na sejmu me najbolj zanimajo živali in stroji. Doma imamo kmetijo in sam že vozim traktor, orjem njivo, v hlevu kidam gnoj. Delo na kmetiji me zelo veseli in ko bom velik, bom delal to še naprej. Želim si, da bi lahko kupili traktor IMT, ta je največji razstavljeni, vendar to ni mogoče, ker je predrag, pravi dedek. Videl sem tudi krave, prašiče, golobe, koze. Koze bi kupili, vendar jih ne prodajajo. Sestra je dobila električne orgle, jaz pa bom v sredo dobil »plejer«, ker jih Zagavec šele takrat dobi.«

Bernarda B. Peček

SORTE OZIMNIH ŽIT ZA SETEV V LETU 1990/91

Nobenega dvoma ni več, da je za nami najobilnejša žetev ozimnih žit do sedaj. Tako lahko pričakujemo, da bomo tudi po statističnih podatkih za Slovenijo v letu 1990 prvič presegli pri pšenici povprečni pridelek 4,00 t/ha zrnja. Na posestvih se po dosedanjih podatkih povprečni pridelki pšenice gibljejo med 5 in 7 t/ha zrnja, na KG Rakičanu, obrat Rakičan, pa celo prek 7,5 t/ha zrnja. Tudi pridelki ječmena in rži so bili večinoma izjemno visoki.

Na tako visoke pridelke ozimnih žit so v prvi vrsti vplivale izjemno ugodne vremenske razmere v času rasti in razvoja žit od setve do žetve. Med temi dejavniki so bili najpomembnejši:

— Pravočasna setev v dobro pripravljeno setvišče.

— Izjemno dolgo obdobje razraščanja žit zaradi visokih temperatur v zimskih mesecih.

— Precejšnje rezerve dušika v tleh, saj zaradi pičlih padavin od setve do kolenčenja žit ni bilo izpiranja dušika.

— Sorazmerno hladno in vlažno vreme v času od kolenčenja do cvetenja je po eni strani povzročilo bujno rast ozimin, po drugi strani pa so nizke nočne temperature zavirale razvoj glivičnih bolezni, predvsem pepelaste plesni.

— Obdobje razvoja od cvetenja do tehnološke zrelosti posevkov je bilo dolgo, brez temperaturnih šokov, in dovolj vlažno, v času žetve pa je bilo vreme suho in vroče. Oboje je vplivalo na visoko absolutno in hektolitersko težo ter celotno kakovost zrnja žit.

Seveda pa je za doseganje visokih pridelkov žit poleg ugodnih vremenskih razmer pomembna tudi tehnologija pridelovanja. Zaradi raznolikosti pridelovalnih razmer na posameznih območjih Slovenije je pravilen izbor sorte eden najpomembnejših elementov te tehnologije. Ob sedanjih odkupnih pogojih oziroma cenah pšenice se dosedanjim merilom za izbor sort (višina, stabilnost in kakovost pridelka, odpornost na mraz, bolezni, škodljivce in poleganje, dolžina rastne dobe) pridružuje tudi primernost sorte za uporabo v prehrani posameznih vrst živali. Pri tem je potrebno poudariti, da je mogoče tudi z osnovnimi sortami pšenice (3. kakovostni razred, B_1—B_2 in C_1 kakovostna skupina), kot so na primer sana, zagrebčanka 2 in lonja, na temelju veljavnih pogojev za odkup (Kmečki glas, št. 29, 18. julij 1990) doseči ob uporabi primerne tehnologije pridelovanja »2. vrsto pšenice« in s tem višjo odkupno ceno.

Na temelju letošnjih in večletnih rezultatov natančnih poskusov s sortami ozimnih žit, ki jih izvajamo na štirih poskusnih mestih v Sloveniji, je strokovna skupina za poljedelstvo določila priporočene sorte ozimnih žit za setev v Sloveniji v letu 1990/91. V razpredelnici so prikazane temeljne lastnosti in rajonizacija za 15 sort pšenice, 4 sorte [illegible] na ter po 1 sorto rži in tritikala. Za vse nosilne sorte pšenice je organizirana proizvodnja [illegible] na v Sloveniji, prav tako za sorto ječmena robur in alpha ter rž sorta danko.

Vsem pridelovalcem, ki menijo, da je izbor sort prevelik, priporočamo, da se odločajo za nosilne sorte, ali pa za tiste, ki so priporočene za njihovo pridelovalno območje. Poudarjamo, da je ta seznam sort samo priporočilo in da lahko pridelovalci izbirajo med vsemi sortami ozimnih žit, ki so vpisane v Jugoslovansko sortno listo.

V Sloveniji imamo tudi posebne potrebe po zelo zgodnjih sortah pšenice (setev strniščnih posevkov) in po resnicah (divjad). Žal je takih sort pšenice zelo malo v sortni listi, le pri posameznih pa je organizirana proizvodnja semena. Najzgodnejša med priporočenimi je [illegible]ska rana 2, ki pa daje bistveno nižje pridelke kot druge [illegible] je slabo odporna proti dolgotrajni snežni odeji in ptičem. To [illegible] to lahko nadomestimo s sorto [illegible]ana, ki je mnogo bolj rodovitna in le dan do dva poznejša. Med resnicami je pridelava semena organizirana le za sorto zlatska 149, ki jo tako priporočamo za setev na pridelovalnih območjih, kjer dela škodo divjad.

Sorte trdih pšenic (Triticum turgidum var. durum) [illegible] preizkušajo na Kmetijsko-[illegible]narskem zavodu v Novi Gorici, kjer lahko vsi zainteresirani pridelovalci dobijo potrebne informacije.

Elementi sortne tehnologije priporočenih sort ozimnin [illegible] do objavljeni v prvi polovici septembra v Kmečkem glasu v obliki [illegible]pu priporočil ob setvi ozimin.

Ljubljana, 2. 8. 1990

Zoran Čergan, dipl. inž. agr.
Andrej Zemljič, dipl. inž. agr.
KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Razpredelnica 1: Sortni izbor ozimnih žit za leto 1990/1991

I. OZIMNA PŠENICA

Sorta	Izvor	Leto potrditve	Kakovostni razred	Višina slame	Čas dozorevanja	Občutljivost za	Rajonizacija
ANA	OS	1988	I—A_2	N	SZ	rjavenje plevic	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
BALKAN	NS	1979	I—A_1—A_2	SV	SZ	p. plesen	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
DŽERDANKA	OS	1986	II—A_2	SN	SP	rjavenje plevic	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
MARIJA	ZG	1988	I—B_1	SN	SP	p. plesen	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
SANA	ZG	1983	III—C_1	SN	SP	mraz, p. plesen	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
Dvanaesta	OS	1988	I—B_1	SN	SZ	rjavenje plevic	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
Zagi 87	VK	1988	II—A_2	N	SP	p. plesen	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
Zrinka	VK	1988	I—A_2	SV	SP	p. plesen	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
(NS rana 2)	NS	1975	II—B_1	V	Z	p. plesen, mraz, ptiči	OSR. PRIM.
(Zagrebčanka 2)	ZG	1984	III—B_1	N	SZ	rjavenje plevic	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
(Lonja)	ZG	1980	III—B_1	N	SZ	rjavenje plevic	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
(Jugoslavija)	NS	1980	I—B_1	V	SP	p. plesen, fuzarioze klasa	VSA PRIDELOVALNA OBMOČJA
(Zvezda)	NS	1982	I—B_1	SV	SP	p. plesen	VZH. OSR.
(Zelengora)	NS	1982	II—B_1	V	SP	p. plesen	VZH. OSR.
(Pitoma)	VK	1983	I—B_1	SN	SP	pozna setev	VZH.

II. OZIMNI JEČMEN

Sorta	Izvor	Leto potrditve	Oblika klasa	Višina slame	Čas dozorevanja	Opombe
1	2	3	4	5	6	7
ROBUR	ZC	1984	6×	SN	SZ	občutljiv za p. plesen in listno pegavost
ALPHA	ZC	1983	2×	SV	SP	srednje občutljiv za listno pegavost in poleganje
SLADORAN	OS	1984	2×	SV	SP	manj občutljiv za bolezni in poleganje
(MS 293)	NS	1980	2×	SV	SP	manj občutljiv za bolezni in poleganje

III. OZIMNA RŽ

DANKO	SB	1979		V	SP	občutljiva za snežno plesen

IV. OZIMNA TRITIKALA

CLERCAL	ZC	1986		V	SP	srednje odporna proti poleganju; primerna za pridelovanje na slabših tleh v bližini gozdov, kjer dela škodo divjad.

LEGENDA:
Nosilne sorte so izpisane z velikimi črkami, sorte v uvajanju z malimi črkami, sorte v opuščanju so v oklepaju.
Izvor: NS = Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
ZG = Institut za proizvodnju i oplemenjivanje bilja, Zagreb
OS = Poljoprivredni institut, Osijek
VK = PIK Vinkovci
ZC = Poljoprivredni centar Hrvatske, Zagreb
SB = Seme Beograd

Višina slame: N = nizka, SN = srednje nizka, SV = srednje visoka, V = visoka
Rajonizacija: VZH. = severovzhodna Slovenija, OSR. = osrednja Slovenija, PRIM. = Primorska
Čas dozorevanja: Z = zgodaj, SZ = srednje zgodaj, SP = srednje pozno, P = pozno
Oblika klasa: 2 × = dvoredec, 6 × = šestredec

IMAMO V NAŠEM VINOGRADU CHARDONNAY ALI BELI PINOT?

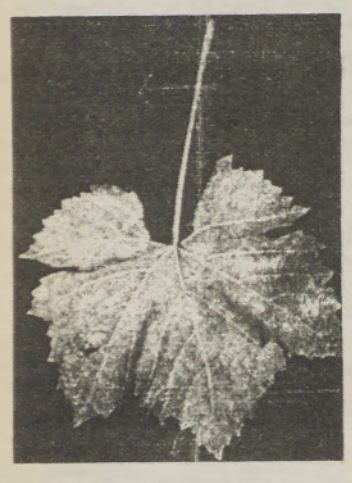

CHARDONNAY

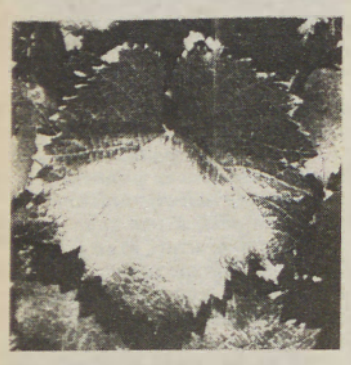

BELI PINOT

Ko poslušam vinogradnike pri njihovih pogovorih, večkrat opazim, da se pri opisih in pojmih o teh dveh sortah pojavljajo določene nepravilnosti. Ker se bliža čas zorenja grozdja, to je pa najboljši čas za spoznavanje sort, mislim, da kratek opis razlik med njima ne bo odveč.

Navajeni smo, da pomurski vinogradniki rečejo kar »burgundec imam zasajen!« Potrebno se bo sprehoditi po vinogradu, dobro pogledati listje in grozdje in videli bomo, kakšen je ta naš »burgundec«, ki se mu pravilno reče chardonnay, ali pa bomo ugotovili, da imamo zasajen beli pinot.

Sorta chardonnay izvira iz francoske vinorodne pokrajine Burgundije, kakor tudi beli pinot, obe pa spadata v eni izmed najstarejših vinskih sort. Nekaj časa so mislili, da je chardonnay genetski različek belega pinota, vendar to ni res. Je popolnoma samostojna sorta. Je pa res, da so naši vinogradniki že od nekdaj trdili, da imamo dva bela burgundca. Enemu so rekli kar beli burgundec, drugemu pa bela klevna. Danes vemo, da je ta beli burgundec bil v resnici chardonnay, bela klevna pa beli pinot.

Naši starejši vinogradi so nekako mešanica teh dveh sort, mlajši nasadi pa so bolj ali manj čisti chardonnay.

Da bomo sorti lahko razlikovali, si poglejmo nekaj poglavitnih ampelografskih značilnosti iz različic obeh:

CHARDONNAY

BELI PINOT

LIST CHARDONNAY je srednje velik, okroglast, cel, peceljni sinus je v obliki črke U s poudarjenima žilama, ki sta goli. Drugi sinusi so slabše izraženi, kakor tudi stranski zobci. Prav peceljni sinus je značilnost, po kateri takoj ločimo chardonnay od belega pinoja.

LIST BELI PINOT je na hitro podoben prejšnjemu, vendar je peceljni sinus zaprt v obliki črke V, žile pa so obrasle z listno površino.

GROZD CHARDONNAY je srednje velik, zbit in konične oblike. Ima eno ali dve krilci, ki nista močneje izraženi. Grozdje dozoreva prej kot pri belem pinotu in dosega v povprečju nekoliko višje sladkorne stopnje. Več je v grozdnem soku tudi kisline, kar posebno godi pridelovalcem penečih se vin.

GROZD BELI PINOT je izrazito cilindrične oblike in nima nikoli krilca. Jagodna kožica je tanka, kar vpliva na večjo občutljivost sorte za sivo grozdno plesen kot pri chardonnayu. Na splošno velja, da grozdni sok belega pinota kakovostno zaostaja za chardonnayem.

To zadnje velja tudi za kakovost vina iz teh dveh sort. Številne pokušnje so pokazale, da v povprečju dobijo chardonnayi višje ocene kot beli pinoti.

S tem bi pisanje končal in če bo pripomoglo k boljšemu razumevanju, kaj je chardonnay in kaj beli pinot, je namen dosežen.

Andrej Kraner, dipl. inž. agr.

FRANCEKOVO PREMIŠLAVANJE

— Preračunavam in ugotavljam, da bi moral živeti vsaj še 100 let, če bi želel, da se mi povrne investicija v to mehanizacijo.

VESTNIK & RADIO & VESTNIK & RADIO & VESTNIK & RADIO
RADIO & VESTNIK & RADIO & VESTNIK
VESTNIK & RADIO & VESTNIK
RADIO & VESTNIK
VESTNIK
vaš poslovni prijatelj!

ABC POMURKA
AGROSERVIS p.o.
Murska Sobota
69000 Murska Sobota, Kroška c. 58
poštni predal: 41
telefon: (069) 21-630, 21-321
telefax: (069) 21-322
telex: 35-219
žiro račun: 51900-601-11849

Obiščite nas na kmetijsko-živilskem sejmu v hali ABC POMURKE. Imamo ugodno prodajo izdelkov iz tekočega programa z

10% popustom.

Priporočamo se s servisnimi storitvami za vse vrste osebnih in tovornih vozil ter kmetijske in gradbene mehanizacije.

V času radgonskega sejma izkoristite 8% popust pri zunaj-garancijskih servisnih storitvah za kmetijsko mehanizacijo.

Se vam zdi, da živite varno?

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Če lahko mirnega srca obkrožite teh sedem točk, ste na dobri poti:

Vaša varnost so zavarovani **1** in pribranki pred inflacijo.

Vsako leto **2** se povečujejo.

Z vašim partnerjem zagotavljata varnost **3** življenjskim si vzajemno skupnega življenja.

Ko se vam dobite dodatna miren začetek **4** rodi otrok, sredstva za novega življenja.

Zagotovili ste šolanje **5** sredstva za otrok.

Starost vas ne skrbi, da boste uživali varčevalne **6** ker že danes veste, sadove razumne odločitve.

Tudi, če bo šlo kaj narobe, prebrodili z **7** v življenju kdaj boste krizo manjšimi težavami.

Z izpolnitvijo zavarovalne police, Življenjskega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav z enim podpisom lahko izpolnite vseh zgornjih sedem točk.

zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

STUDIO NIT KOPER

VESTNIK

MEDIJ SEVEROVZHODA!

- *tisoči VESTNIKOVIH bralcev bodo prebrali vaše želje, vaša sporočila*
- *gospodarska propaganda je vez med izdelovalcem, trgovcem in potrošnikom*
- *napisano sporočilo gre iz rok v roke in mnogim je vodilo za odločitve o nakupih*

Pokličite gospodarskopropagandno službo **VESTNIKA, MEDIJA SEVEROVZHODA,** po telefonu (069) 22-403 ali 21-064 ali nam sporočila pošljite na naslov: VESTNIK, gospodarskopropagandna služba, Titova 29/I, 69000 MURSKA SOBOTA.

JELOVICA JELOVICA
JELOVICA JELOVICA
JELOVICA JELOVICA

STAVBNO POHIŠTVO

IN DRUGI IZDELKI

NA MEDNARODNEM KMETIJSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI

IZJEMEN SEJEMSKI POPUST

10% GOTOVINSKI POPUST
POTROŠNIŠKO POSOJILO 1 + 4

okna, vrata, senčila, montažne stene, montažne hiše, vrtne garniture...

Brezplačen prevoz za večje nakupe, montaža, strokovni nasveti.

JELOVICA

Škofja Loka, tel. (064) 631-241, fax (064) 632-261
Murska Sobota, Cankarjeva 25, tel. (069) 22-921

300 tisoč za sofinanciranje KS

V komunalnem gospodarstvu letošnje občine velja poseben akt tudi sofinanciranju posameznih programov krajevnih skupnosti pri gradnji komunalnih objektov in naprav. Tako bodo letos zagotovljeni tisoč dinarjev za sofinanciranje nevelikih naložb v krajevne skupnosti, in sicer za vodovod naložbene narave. Po tem programu bodo vodovode gradili v Ivanovcih, Polani in krajevni skupnosti Buzovci, v krajevni skupnosti Melinci pa naj bi zgradili vodovodno črpališče. Za modelno kanalizacijo bo ostrešje v krajevnih skupnostih Gančani in Beltinci ter v Vidcu, za sortilne veže pa v Lenartovi, Predanovcih in Brezovici.

M. Jerše

Nova stanovanja v Razlagovi in Kidričevi

Poleg gradnje stanovanjskega bloka na vogalu Lendavske in Cvetkove ulice ter nadzidava v ulici Staneta Rozmana sta v Murski Soboti aktualna še dva posega na stanovanjskem področju.

Prvi je priprava zemljišča v Razlagovi ulici, kjer je po zazidalnem načrtu predvidena gradnja stanovanjskega kompleksa s tremi objekti. Doslej so že zgradili dva objekta z 48 stanovanji, v tem srednjeročnem obdobju pa načrtujejo gradnjo objekta z 42 stanovanji. Pri tem gre za nadomestno gradnjo za dotrajane stanovanjske provizorije. Rušitvena dela so že opravili letošnjega maja, do novembra pa naj bi bila vseljiva stanovanja v poslovno-stanovanjskem objektu v Kidričevi ulici. Na ta način bodo pridobili 9 solidarnostnih stanovanj. Če pa bodo do konca leta zbrali dovolj denarja, bi opravili še nadzidavi na Kidričevi 16 in 18, s čimer bi pridobili 10 novih stanovanj.

M. Jerše

KVALITETO PRODAJAMO NAJCENEJE

KOVINOTEHNA

OBIŠČITE NAS NA SEJMU V RADGONI HALA F

— gospodinjski stroji
— blago za široko porabo
— akustika
— ogrevalna tehnika

UGODNE CENE IN UGODNA POSOJILA

SE PRIPOROČAMO!

PROGRAM POMURSKEGA TISKA BREZ ILUZIJ

Ob reševanju likvidnostnih problemov so pozitivne spremembe vidne — Na konvertibilni trg za blizu 22 odstotkov več — Velik porast dobička v Pomurski založbi — Eureco bo odkupil Tapetništvo?

Čeprav se tudi združeno podjetje Pomurski tisk iz Murske Sobote, sestavljeno iz grafičnega podjetja Tiskarna, Pomurske založbe in podjetja za izdelavo reklamnih blokov Eureco ter strokovne službe, letos pa se je iz njega kot samostojno podjetje izločila Kartonaža, z velikimi napori otepa z urejevanjem likvidnostnih problemov in z visokimi obveznostmi do družbe in bank, je v letošnjem prvem polletju vendarle zaznati določene pozitivne premike, ki vzbujajo zaupanje. Ta 362-članski kolektiv je v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta ustvaril za 21,8 odstotka več dohodka, predvsem na konvertibilnem trgu.

ZALOŽNIŠTVO NA KONJU

»Spričo razmer na tržišču smo z doseženim dokaj zadovoljni, edino v Eurecu, ki je imel 997 tisoč 800 dinarjev izgube, računajo, da jim bo s povečanjem izvoza na zahodnoevropsko tržišče in s povečano realizacijo doma uspelo do konca leta pokriti primanjkljaj. Glavni vzrok izgube so bile prenizke prodajne cene na nemškem tržišču in tudi prevrednotenje tečaja dinarja, kar je imelo za posledico za 8,28 odstotka nižji izkupiček v dolarjih. Ker gre za sezonsko prodajo izdelkov, lahko pričakujemo, da bodo do konca leta 1990 v Eurecu imeli dobiček. Ta je v prvih šestih mesecih letos najbolj porasel v Pomurski založbi, in sicer na blizu 2,6 milijona dinarjev. K temu je gotovo prispeval dober založniški in prodajni program ter angažiranje ustreznih služb, kar je omogočilo ugodno prodajo knjig. V tem obdobju se je znatno posodobil tehnološki proces v podjetju Tiskarna, kjer načrtujejo še nakup novih strojev. Zanimivo je, da so prodajo povečali kar za 71,68 odstotka v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, predvsem na ameriško tržišče. Za založbo PIL v ZDA so namreč natisnili velike naklade knjig v barvnem tisku o avtomobilizmu, športu, kulinariki in drugem, za kar je ogromno zanimanje bralcev,« nam je pojasnil koordinator Združenega podjetja Pomurski tisk in vodja splošne kadrovske službe **MILAN BANIČ.**

V tem obdobju so dosegli z izvoznimi posli 710 tisoč 666 ameriških dolarjev prometa, razliko nekaj nad 800 tisoč dolarjev pa so morali odstopiti papirnicam v Radečah, Medvodah in Vevčah, ki so glavne dobaviteljice reprodukcijskega materiala za izvoz.

MILAN BANIČ — koordinator združenega podjetja Pomurski tisk, ki je to odgovorno funkcijo prevzel letos.

TUDI KARTONAŽE NISO PUSTILI NA CEDILU

Z reorganizacijo podjetja so v Pomurskem tisku v mnogočem racionalizirali posamezna opravila. Vsa dela nekdanje delovne skupnosti opravljajo sedaj le strokovne službe združenega podjetja, pri čemer odpade velik delež na zunanjetrgovinsko poslovanje. Po dogovoru z grafičnim in embalažnim podjetjem Kartonaža, ki, kot rečeno, posluje kot samostojno podjetje, opravljajo tudi zanje zunanjetrgovinske posle, storitve tehnično-vzdrževalne službe, avtomatske obdelave podatkov, skupna pa je ostala tudi družbena prehrana. Prav zdaj se s tujim vlagateljem, firmo Ritter iz Darmstadta v ZRN, dogovarjajo za odkup poslovnih prostorov nekdanjega Tapetništva, ki je v stečaju. Če bodo našli skupni jezik, se bo Eureco preselil v te prostore, svoje zdajšnje prostore pa bi odstopil potrebam Tiskarne in Kartonaže, s čimer bi odpravili še eno ozko grlo v proizvodnji. Ko bodo namreč izkoriščene vse zmogljivosti, bo še do večjega izraza prišla kakovost njihovih izdelkov.

Milan JERŠE

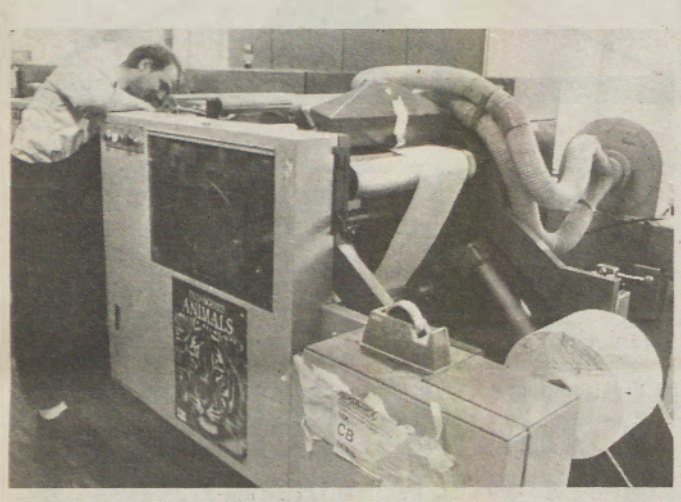

SODOBNA TEHNOLOGIJA — V združenem podjetju Pomurski tisk, posnetek je iz tiskarne, si prizadevajo nenehno posodabljati proizvodnjo, saj bodo le s tem lahko konkurenčni na trgu.

Racionalizirana raba energije in ugodje v prostoru

Če hočemo govoriti o varčevanju energije za gretje, moramo najprej vedeti, kaj moramo doseči v prostoru, da se bomo dobro počutili. Počutje v prostoru ni odvisno od temperature v prostoru, ampak od rezultante večih dejavnikov:

— temperature pregrad (sten, tal, predmetov, stičnih površin),
— temperature zraka,
— vlažnosti zraka,
— gibanje zraka,
— oblačila in aktivnosti človeka,
— čistosti zraka itn.

Poenostavljeno in dovolj natančno za stanovanjske zgradbe lahko rečemo, da je počutje odvisno od srednje vrednosti med temperaturo zraka in temperaturo stičnih površin (pregrad), imenovano občutena temperatura. Drugače povedano: človek ima isti občutek toplote, če je temperatura zraka nižja pri ogretih pregradah. Prostor s temperaturo zraka 16° C in temperaturo pregrad 20° C daje isti občutek toplote kot prostor s temperaturo zraka 21° C in pregrad 15° C, saj je v obeh primerih občutena temperatura 18° C. To dokazuje dejstvo, ki ga dosti »strokovnjakov« ne razume, da lahko imamo tudi pri 20° C občutek neprijetne hladnosti v prostoru.

Če govorimo o varčevanju energije, ki pa ne sme biti razlog za zmanjšanje udobja v prostoru, moramo upoštevati prej navedene parametre in jih poskušati čim bolj normalizirati.

Osnova za dosego približka k idealnim razmeram je izolacija prostora, s tem dosežemo zmanjšanje toplotnih izgub, višjo površinsko temperaturo na notranji strani zidov in večje ugodje.

Temperatura zidov nam z nižjo temperaturo zraka zagotavlja udobje, če pa upoštevamo, da pomeni zmanjšanje temperature zraka, za 1° C prihranek ogrevalnih stroškov za 5—6 % pri vsaki stopinji, je računica enostavna.

Vlažnost zraka se sicer da regulirati z bolj ali manj zahtevnimi vlažilci, kar pa običajno zanemarjamo in smo odvisni od vremenskih razmer. Najugodnejša relativna vlažnost je okrog 45—55 %.

Gibanje zraka v prostorih gibanja je pri normalnih razmerah, če izločimo prepih, špranje . . . odvisno od načina gretja. Običajni načini gretja, ki jih poznamo, oziroma največ uporabljamo, so: radiatorsko, toplozračno in talno gretje.

Iz diagrama je razvidno, da se krivulja talnega gretja približuje idealnim razmeram. Zaradi omejenosti prostora in splošno najmanjšega poznavanja tega gretja, ki zagotavlja temperaturo tam, kjer je potrebna, bom to gretje v grobem opisal.

Sodobno talno gretje so pričeli razvijati v Franciji po letu 1930, vendar se v večji meri ni uveljavljalo zaradi materialov (korozije). Razcvet pa je doživel ta način gretja v zadnjih 15 letih, predvsem v zahodnih deželah.

Talno gretje je en od sistemov panelnega gretja (stropno, zidno, s ploščami), kjer prostor greje velika površina (tla, zid, strop), s tem se zmanjša temperatura grelnega medija, kar ima svoje prednosti.

Panelno gretje je gretje z žarčenjem, ki omogoča, da se človek pri nižji temperaturi zraka ugodno počuti zaradi občutene temperature.

Ker imajo žarilne površine večje dimenzije in nizko temperaturo (nižjo od 30° C), je gibanje zraka minimalno, s tem pa maniše dvigovanje prahu in nečistoče.

Radiatorsko gretje ima kontaktno površino ogreto nad 60, 70° C in je gibanje zraka dosti večje, to opazimo po črnih stenah in stropovih nad radiatorji.

Prednost panelnih gretij je seveda tudi v tem, da ne potrebujemo prostora za grelno telo.

Cena ogrevanja je po nekaterih avtorjih nižja za 10—20 % in celo več, kar je odvisno od prostora, namembnosti, višine in drugih vplivov. Opozoriti pa je potrebno, da to gretje zahteva zelo dobro regulacijo, natančen izračun in kakovostno izvedbo, s čemer dosežemo opisane razmere in seveda temperaturo tal, ki je omejena po namembnosti prostora. Smešno je, da danes pri razvoju elektronike, regulacije in izolacij še nekateri strokovnjaki omenjajo škodljivost talnega gretja za noge, saj so to podatki iz literature okrog leta 1940—1950, ko je bil sistem v povojih, možnost regulacij pa za današnje razmere relativno primitivna. Prav tako ni omejitve glede talnih oblog. Pri možnosti gretja s toplotno črpalko in termalno ali solarno energijo je vsekakor najprimernejši sistem.

Menim, da je racionalno rabo energije in ugodno počutje možno doseči.

Jože Brdnik

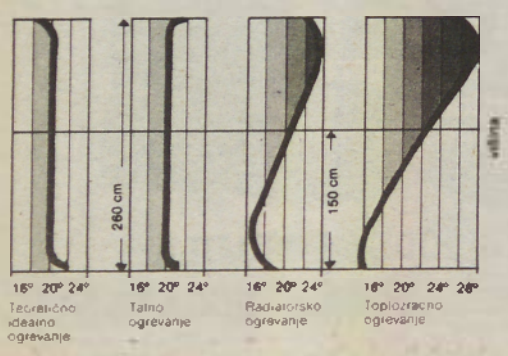

Vpliv Zalivske krize na Pomurje

Tepena Elrad in Ina Nafta

— Gornjeradgonsko podjetje ima v Zalivu čez milijon dolarjev neplačanih računov; sodelovalo z obema: Irakom in Kuvajtom.

— Lendavska firma udarjena neposredno: z zdajšnjimi cenami nafte ni mogoče normalno poslovati. Kriznega štaba še ni.

Pomočnik glavnega direktorja Elrada v Gornji Radgoni Anton Sečko, ki mu je zaupano trženje, ugotavlja: »Zalivskim državam že dalj časa prodajamo antene. Izvoz v Irak, Kuvajt in Savdsko Arabijo predstavalja 15 do 20 odstotkov skupnega izvoza na tuje. Irak nam dolguje milijon sto tisoč dolarjev, pri čemer je 80 odstotkov računov že zapadlih. V Kuvajt smo tudi že poslali naročila, vendar so jih pozneje preklicali. Ne vemo, kako bo naprej. Naše poslovanje bo zaradi tega še dodatno obremenjeno.«

Očitno sodi radgonsko podjetje med tista podjetja v Sloveniji, ki bodo krepko občutila posledice Zalivske krize oz. sodelovanja z Irakom in Kuvajtom. Pred mnogimi leti je bilo tovrstno sodelovanje priporočljivo; vzemimo le tisto z neuvrščenimi državami. Pred dnevi so sicer Elradovci prejeli opozorilo zvezne vlade, naj bodo previdni pri sodelovanju z Zalivskimi državami, vendar je zdaj že prepozno.

»Nafta je s 15 dolarjev za sodček skočila na 29 in je ni mogoče dobiti pod 27 dolarjev. Za nas to pomeni, da pri takih cenah na svetovnem tržišču ne moremo normalno poslovati. Zahtevek za povečanje cen naftnih derivatov smo že posredovali, dogovarjamo pa se, da bi morale biti usklajene s cenami surovine,« ugotavlja glavni direktor lendavske Ine Nafte Miloš Ošlaj. Dodaja, da poslovanje firme ta trenutek (17. avgust — op. pis.) ni ogroženo in da obratuje s stoodstotnimi zmogljivostmi. Toda: »V nekaj dneh mora biti bolj ali manj jasno, kako in kaj naprej. V nasprotnem bo moralo priti v proizvodnji do restriktivnih sankcij, predvsem zaradi finančnih učinkov. Kriznega štaba resda ni, vendar vsaj dvakrat dnevno razčlenjujemo, kaj vse skupaj za nas pomeni. Ko cenovno ne bo več šlo, ko bomo torej pridelovali samo še izgubo, se bomo ustavili. Ponavljam: treba je uskladiti cene surove nafte s cenami naftnih derivatov, kajti preživimo lahko le, če ne bomo prodajali pod ceno. Tako ne mislimo samo v Ini Nafti Lendava, ampak je tako mnenje prevladujoče tudi po drugih rafinerijah. Nafte po sedanji ceni ne kupujemo. Ko bomo porabili že kupljeno, bomo pač brez surovine. In ve se, kaj to pomeni.«

B. Žunec
B. B. Peček

Lendava

Konec divjih odlagališč?

V lendavski občini — v Dolgi vasi — bodo v kratkem odprli občinsko odlagališče komunalnih odpadkov. S tem naj bi bilo tudi konec napol uradnim odlagališčem v krajevnih skupnostih in divjim odlagališčem, ki jih je v slehernem kraju po nekaj. Da bi šlo poslej vse tako, kot veleva skrb za čisto okolje, so pripravili še odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki. Te so dolžni odlagati v ustrezne zabojnike vsi lastniki in uporabniki oziroma upravljalci stanovanjskih in poslovnih prostorov. Pa tudi v samih krajevnih skupnostih oziroma po vaseh naj bi bilo poskrbljeno za ustrezno zbiranje. Tam bodo poleg individualnih posod še zabojniki. Ločeno pa bodo zbirali prave (neuporabne) odpadke in take, ki so še uporabni, kot so steklo, papir, tekstil in razne kovine. Te bo prevzemala enota Dinosa. Komunalne odpadke bodo odvažali vsak teden, po potrebi pa tudi večkrat. Zunaj uradnega odlagališča, kamor bo odpadke vozilo komunalno podjetje, ne bo dovoljeno odlaganje, razen odpadnega gradbenega materiala.

Š. S.

Če še niste, postanite naročnik VESTNIKA . . .

NAROČILNICA

NAROČAM VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne . . . . . .

Ime in priimek . . . . . .

Naslov: kraj, ulica, hiš. št. . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Podpis: . . . . . .

Datum: . . . . . .

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izrežite in pošljite na naslov: VESTNIK, 69000 MURSKA SOBOTA, Titova 29.

TOVARNA LOGISTIČNE OPREME (TLO) LENDAVA

NOV DIREKTOR IN NOVO PODJETJE

Nezaupnica staremu vodstvu — 150 delavcev prevzame — Osebni dohodek po 52 dneh — Vrednost premoženja 83 milijonov, neplačanih računov pa za 54 milijonov — Delni stečaj in ustanovitev novega podjetja

Hudo krivico bi storili, če bi (tudi mi) trdili, da je za vse težave lendavske Tovarne logistične opreme krivo »staro« vodstvo.

Takoj je treba namreč povedati, da so bili na čelu mladi ljudje in šele nekaj let. Bolj bo držala ugotovitev, da vodstvu ni uspelo izpeljati preustroja izdelave in reorganizacije firme, ker za vse to ni imelo dovolj pooblastil (beri: prostih rok). Najbrž je bilo vmes tudi nekaj kljubovanja, saj si drugače ni mogoče pojasnjevati izjav nekaterih delavcev, češ: Sprijaznil se bom s prekinitvijo delovnega razmerja, ampak iz tovarne me ne bo(do) metal(i) tisti, ki je (so) vse to zakuhal(i). Potemtakem delavskemu svetu ni ostalo nič drugega, kot da je dal nezaupnico direktorju in ostalim iz vodilne sestave. Brž nato pa je delavski svet imenoval novega direktorja, sicer člana kolektiva, Borisa Petrica in mu dal številna pooblastila. Ker pa tudi novo vodstvo ne bo moglo narediti čudeža, bo potrebno še potrpeti. Pa ne dolgo! Prihodnji mesec naj bi v Lendavi ustanovili novo podjetje, v katerem bi izdelovali večino izdelkov, kot jih zdaj v tovarni logistične opreme. Tudi »lokacija« bo ista, ne pa tudi vsi delavci! Žal! Na pobudo (študija) mariborskihg strokovnjakov (dr. Šime Ivanjko in drugi) bodo v novo podjetje prenesli le donosne izdelavne programe, zaposlili bodo le toliko delavcev, kolikor jih bo treba (namesto sedanjih 400 le kakih 250), drugi pa bodo ostali člani starega kolektiva, ki bo šel v stečaj. Delavci, ki jih ne bodo nanovo zaposlili v novem podjetju, bodo imeli pravico do denarnega nadomestila. Po kot je to urejeno z zakonom. Pri zaposlovanju v novem podjetju bodo poleg dejanskih [illegible] upoštevali še kriterije, ki [illegible] izoblikovali v sindikatu.

Agonija lendavske TLO se [illegible] rej nekako razpleta. Zdi se, da [illegible] sedanja pot (delni stečaj) [illegible] nejša kot pa popolna ukinitev [illegible] nekaj vmesnega. To pa [illegible] tudi za poslovne partnerje, ki [illegible] ko ne bodo popolnoma [illegible] zaupanja v to firmo, [illegible] do morda postali celo so[illegible] vitelji nove. To pa je [illegible] moralno dejanje, ampak [illegible] vni ukrep, saj bodo tako [illegible] na izdelavne programe [illegible] darjenje, da bi tako čez [illegible] (med drugim) tudi do [illegible] narja, ki so ga »vložili« [illegible] Lendavska tovarna je [illegible] dolžna dobaviteljem [illegible] banki in družbeni skup[illegible] spevki) 54 milijonov [illegible] njeno premoženje pa naj bi bilo vredno 83 milijonov. Sicer pa [illegible] oblikovali tudi upniški odbor. To je že dal podporo ustanovitvi novega podjetja.

Tako kot pri vsakem [illegible] (je) bo tudi v TLO najbolj [illegible] vprašanje delavcev, ki jih [illegible] do zaposlili v novem podjetju. Število nezaposlenih oblac[illegible] dava se bo tako še povečalo [illegible] okrog 150 delavcev. Po [illegible] strani pa je nujno, da v podjetju [illegible] ostanejo le delavci, ki [illegible] sko potrebni za obseg izdelav[illegible] drugače (prezaposleni) [illegible] firma propade.

Š. Sobočan

KOMPAS

PE GORNJA RADGONA, telefon 74 741

- **izplačilo avstrijskega prometnega davka (MwSt.)**
- **špedicijske storitve: uvozne prijave, carinjenje blaga**
- **začasno zavarovanje vozil — preskusne tablice**
- **zavarovanja vozil — zelene karte**
- **prodaja Kompasovih počitniških aranžmajev**
- **odkup deviz**
- **brezcarinska prodajalna na štirih pomurskih mejnih prehodih z možnostjo dinarskega plačila**
- **bogata ponudba jedi v restavraciji Pivnica v Gornji Radgoni**

Dobrodošli vsak dan, tudi ob nedeljah!

Milan Vincetič

NEBO NAD ŽENAVLJAMI

»Lahko noč do popoldneva« je do onemoglosti ponavljala Tilda in prisrsala, da so to četrturno oddajo prenašali tudi drugod, celo sam francoski konzul g. Remerand je osebno prišel v studio, tehnični vodja ljubljanskega radia univ. prof. Osana pa je pogovor prof. Cosynsa posnel tudi na plošče.

Proti jutru je priropotal mož. Orožniški narednik Fuss ni bil le pijan, temveč tudi pošvedran, povaljan in slinav. Postavil se je med vrati, ko jih je bil odsunil z nogo, dvakrat kolcnil, skočil k postelji in potegnil odejo s Tilde.

— Kurba, je rjovel, kurba, a misliš, da so mi iztaknili oči, ali kaj? Z izglavnikom si je zakrila obraz in pričakovala najhujše. Čakala je, da bo začelo padati in lomastiti, nagačen maček se je znašel v njegovih rokah, a ga je le spustil na tla, bulil je kot pretepen vol in začel prevračati stole.

— A misliš, da jaz nisem takšen kot onadva, ha?

— Kakšna onadva, trotel stari? se je dvignila na komolce.

— Tisti, tisti usrani belgijski balonar, ki si ga obirala z očmi, draga moja, hk

Zadelo se mu je krepko spahovati.

— A veš, kje je zdaj?

— V Ljubljani, trotel stari!

— V materini, Tilda, v materini, ne pa v Ljubljani . . . Gori je, je pokazal s prstom, gori . . . lepo prosim izvolite gospodična Tilda Fuss, gori je.

— Kje góri, trotel stari, kje gori . . Če me ne pustiš, bom začela vpiti!

— Kar vpij, kar vpij, kuzlica, kar vpij! A si vpila tudi takrat, ko te je jebal, ha? A misliš, da stene nimajo ušes, ha? Danes jih že imajo, da veš, in še kakšne

Zaklepala je, on pa je še bolj pobesnel. Prestapal je, se majal, spotikal, se prijemal za rob mize, če je hotel narediti nekaj korakov, je najprej obstal, potem pa začel veslati z rokami, nenadoma ji je priletel v naročje njen nagačen maček, s katerim se je bila tudi že kurbala.

Iz nočne omarice je vzel dvogled, odprl okno in ga uperil nekam v noč.

— A veš, kaj gledam, draga moja? se ji je podobrikal.

— V nebo buliš, trotel stari, mu je zdolgočaseno odvrnila.

— Pa ne kakršnokoli nebo, draga moja, temveč nebo nad Ženavljami. Od tod se lepo vidi. Še lepše kot predvčerajšnjim. In veš, kaj vidim?

Tilda je vsa stvar že presedala.

— Ne nori, trotel stari, sleci se pa spat.

— In veš, kaj vidim? je trmoglavil. Onadva, onadva kretena, draga moja.

— Ne brij norcev iz mene, trotel stari!

— Pa kar sama poglej!

Porinil ji je dvogled v roke in jo postavil k oknu.

— A ni pravo nebo nad Ženavljami? se je čez čas oglasil izza njenega hrbta z nanetim revolverjem v roki, ki je čez nekaj trenutkov nastrelil nad Ženavljami v zelenkasto rjavo svileno platno, prepojeno z gnojem.

Nekaj trenutkov pozneje se je profesor Maks Cosyns, ki so ga v Kazinu vsi povprek kličali kar gospod Kozinc, zagledal v strop hotelske sobe ljubljanskega Uniona in skušal obnoviti stavek iz brzojavke:

— Lanjam že

— Važnemu junažu, je v smehu končal njegov asistent van der Elst

— pri roleto

— To nebo mi je nekam znano, gospod profesor, se je čez čas odrnil.

— Kot nad Ženavljami, dragi gospod asistent, se je odkrehnil slavni profesor in šel z dlanjo po zidni tapeti sivkasto modre barve.

(konec)

Opombe

Podlaga moji noveli Nebo nad Ženavljami, katere naslov bo marsikoga asociiral na naslov Wendersovega filma Nebo nad Berlinom, je bil resnični dogodek. Novela je novela izrazito leposlovni izdelek, seveda tudi sama zgodba, so v njej nekoliko poetizirani, pa tudi resnične osebe (razen dveh glavnih): namreč 18. 8. 1934 so iz Ljubljane nismih zvečer spustil v Ženavljah stratosferni balon, ki sta ga vodila belgijske znanstvenika prof. Maks Cosyns in njegov asistent Nere van der Elst. Opisani omenjenemu balonu je vzbudil v slovenskih (pa tudi jugoslovanskih) občilih velik preplah, v takratnem Slovencu in Jutru je kar mrgolelo (tudi napihnjenih) člankov o njunem delanju. Na osnovi le-teh je nastala tudi ta novela, takratno ljubljansko je nenadoma pristalo v centru pozornosti, višinska letalca pa je za to priložnost odlikoval tudi jug. kralj Aleksander I. (red sv. Save III. stopnje) in takratni belgijski kralj Leopold (oficirski križec reda belgijske krone). Za zanimivost bralcev, da jima je Ljubljana pripravila prave ovacije, Zagreb, od koder sta poletela v Beograd, pa prav tako.

Za podatke, ki so mi rabili pri pisanju te novele, se iskreno zahvaljujem g. Janezu Matuku iz Murske Sobote.

M. V.

Obnova cerkve pred obletnico

Že nekaj let potekajo na ljutomerski farni cerkvi temeljita obnovitvena dela. Najprej so obnovili zunanjost (ometi, nova streha), zadnje mesece in tedne pa obnavljajo notranjost. Gre za obsežna dela, ki naj bi bila končana do konca avgusta oz. najkasneje do začetka septembra, kajti takrat se cerkev Janeza Krstnika v Ljutomeru pripravlja na pomemben jubilej. O tem je nekaj več povedal ljutomerski župnik, gospod Izidor Veleber: »V Ljutomeru praznujemo letos 300-letnico tega svetišča. Gre pravzaprav za obletnico cerkve, takšne, kakršna je sedaj. Leta 1688 je prvotna cerkev namreč pogorela, mojstri pa so jo v treh letih obnovili in zgradili takšno, kot je sedaj. Za ta jubilej pa je praznovanje 300-letnice dovolj dostojen in obenem tudi upravičen vzrok za slavje. Obenem pa gre za poživitev v dogajanju naše župnije, saj se verniki in tudi drugi tako bolj povežejo med seboj.

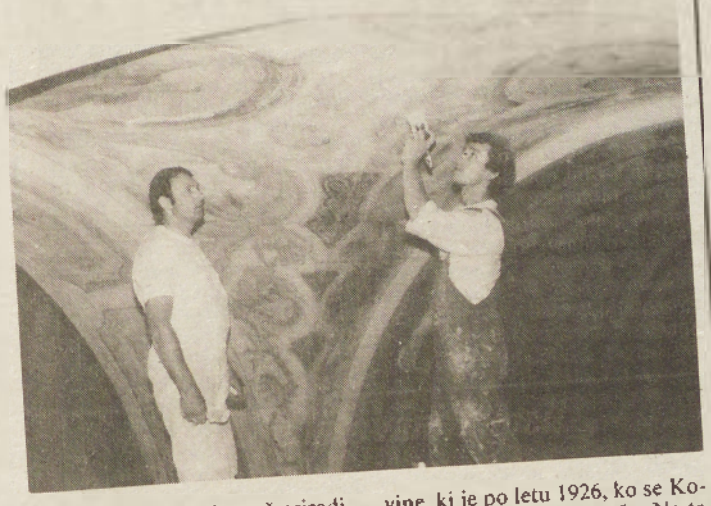

Ob tem jubileju bo več prireditev: pripravili bomo simpozij, ki naj bi bil nekako nadaljevanje Kovačičeve Zgodovine sreza Ljutomer, in sicer tisti del zgodovine, ki je po letu 1926, ko se Kovačičeva zgodovina konča. Na ta simpozij smo povabili eminentne slovenske zgodovinarje, ki bodo vsak po svoje skušali dodati kamenček v mozaiku dogajanj do danes. Vse povedano bomo skušali nato izdati v posebnem zborniku. Zavedamo se, da mlademu rodu moramo podati in osvetliti tisti čas, ki ga sami niso doživljali, je pa usodno vplival na današnja dogajanja.«

Prav v okvir teh priprav pa sodi tudi obnova notranjosti, torej fresk in drugega v cerkvi. Kako potekajo dela, saj je ljutomerska cerkev pod spomeniškim varstvom?

»Dela vodi Zavod za spomeniško varstvo iz Maribora, izvajajo pa jih člani restavratorske delavnice naše škofije. Vsa izvedbena dela vodijo člani restavratorske delavnice, pravi izvajalci pa so naši domači slikarski mojstri. Delajo dobro in pošteno, zato jim tudi veliko zaupajo. Obnovili smo freske Toneta Čeha, ki jih je naslikal leta 1922. Na freskah je upodobljeno življenje Janeza Krstnika, druge freske pa so v ladji, te pa je naslikal Jakob Rollo. Tem freskam bi radi dali svežino in s tem tudi svežino temu prostoru, ki je za kristjane ne samo muzej in spomenik, marveč tudi drugi dom.«

Kot kaže, bo do 2. septembra, ko bo v Ljutomeru velika slovesnost, vse nared, predvsem pa bodo obiskovalci lahko občudovali obnovljene freske v cerkvi Janeza Krstnika v Ljutomeru.

Dušan Loparnik

NOVO MED KNJIGAMI

STRAST IN MIR

Takole bi se glasila v slovenskem prevodu nova antologija slovenske književnosti mlade generacije. Izšla je v sodelovanju kar treh izdajateljev, in sicer Književne reči iz Beograda, Literature iz Ljubljane in Književne zajednice iz Kikinde. Antologija v obsegu 232 strani je uvrščena v serijo Savremena jugoslovenska književnost.

Antologijo sta pripravila Nedeljko Radlović, avtor več samostojnih knjig in celo avtor antologije mlade makedonske književnosti (1989). S slovenske strani je sodeloval Jani Virk, mladi literat, kritik, prevajalec in urednik. Ne smemo pa prezreti še sodelovanja Milana Vincetiča.

V spremni besedi sta sestavljalca med drugim zapisala: »Ta približevanja so nujna, če seveda ne želimo, da popolnoma izgubimo medsebojni kulturni stik. Vsi vemo, da zapiranje v okvir lastne kulture ni dobro niti pri velikih narodih; pri malih, kakršni so vsi, ki živijo znotraj Jugoslavije, lahko postane kultura avtarhija, servirana z nacionalnim patosom, smešna, groteskna ali perverzna. Zato so kulturne intervencije, in eno imate pred seboj, dragocene in nujne za modus vivendi malih kultur.«

Tokrat je antologija sestavljena iz štirih sklopov: poezije (Biografija sna), proze (Ataskilska biblioteka), dramatike (Drama) terkritike (Obnova kritike).

Od mladih pomurskih literatov so zajeti trije. Feri Lainšček ima v prevodu Oroslana, a le v izboru (Izšteta, Prva, Prva ponovljena, Oroslan ponovljen).

Milan Vincetič je predstavljen prav tako s poezijo. To je Finska iz istoimenske pesniške zbirke.

Vlado Žabot ima odlomek iz romana Stari pil. Kot se spodobi za tako zvrst dela, ima tudi ta na koncu dodane življenjepisne in bibliografske podatke o avtorjih, prevajalcu in celo prirediteljih. Pri že uveljavljenih pisci žal teh podatkov ni, kar gotovo ni prav. Naslednja pripomba so naslovi v bibliografiji. Naslovov ne bi smeli prevajati. Napisati bi jih morali v originalu in šele nato morebiti v oklepaju, saj iz tega lahko v prihodnje sledi, da bodo imeli prevajalci teh del glede naslovov težave, predvsem če bo v bibliografiji zajeto eno delo pod dvema naslovoma. Nekateri naslovi so smiselno slabo prevedeni, drugi, čeprav bi jih lahko prevedli, niso prevedeni. Napaka je že pri ponavljanju istega dela (npr. pri Lainščku je Za svetlim obzorima, pri Vincetiču že Za svetlima obzora, čeprav gre za isti naslov in isto knjigo, v kateri sodelujeta dva avtorja). Pri Lainščku je nadalje navedeno delo Ogrebotina, poleg navedba, da so to pesmi iz leta 1986, čeprav gre za roman iz istega leta z naslovom Raza.

Celoten izbor besedil, kar je redek pojav, je prevedel Vojislav Despotov, prav tako pesnik, pisatelj, esejist in prevajalec, ki poleg iz slovenščine prevaja še iz angleščine in nemščine.

Gotovo je omenjena antologija dragocen prispevek pri zbliževanju in poznavanju kultur dveh narodov, posebno še na področju književnosti. In takšne programe je potrebno samo pozdraviti in jih tudi pošteno uresničevati.

FRANC KUZMIČ

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

AVTOBUSNA POSTAJA NEKOČ — Preden je Murska Sobota dobila svojo »pravo« avtobusno postajališče, je preteklo kar veliko časa. V njem se je pisalo 1953. leto, v katerem je mojster fotografije Jože Kološa-Kološ posnel avtobuse in prvotno postajo pred banko oziroma Zvezdo v središču mesta. Bila je sila priročna in za tedanje potrebe v prometu zadovoljiva, čeprav brez strehe nad glavo potnikov, ki so čakali na svojo zvezo. Sčasoma je postala pretesna in tako jo namesto pred Zvezdo imamo zdaj za Diano in tako gašenje žeje v vročih dneh ni problem. Pravzaprav so problemi začeli naraščati s številom prebivalstva in med njimi potnikov — največkrat delavcev v pomurskem središču in drugih, ki se vozijo iz njega in vanj. Do tolikšne mere, da je bilo potrebno novo avtobusno postajališče ob Kidričevi ulici, namesto avtobusov pa stojijo danes pred banko avtomobili, saj je nekdanje avtobusno postajališče postalo parkirišče. B. Bavčar

kulturni koledar

PRIREDITVE

TURNIŠČE— V soboto, 25. avgusta, bo ob 20.00 v stari župni cerkvi nastopil ansambel Pro musica tibicinia iz Maribora z mezzosopranistko Svetlano Čursino. Zveza kulturnih ogranizacij Lendava tako odkriva ambient stare turniške župne cerkve in njeno izjemno akustiko ter vas vabi.

GORNJA RADGONA — V nedeljo, 26. avgusta, bo od 10.00 po ulicah mesta velika turistično-folklorna prireditev parada kmečkih opravil in običajev.

ŽELEZNE DVERI — Tu bodo v nedeljo, 26. avgusta, pripravili zanimivo turistično prireditev — postavljanje klopotca. Organizatorji zagotavljajo, da gre za največji doslej postavljeni klopotec, saj merijo vetrnice 13 metrov. Ob postavljanju klopotca bodo obudili tudi stare običaje, ki so bili v navadi pred začetkom jesenskih del v vinogradu.

razstave

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak je na ogled razstava del iz stalne galerijske zbirke in umetnin, ki so nastale na minulih slikarskih kolonijah. Gre za razstavo, ki zajema številne domače ljubiteljske slikarje in slikarje iz drugih slovenskih in jugoslovanskih krajev.

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je še vedno na ogled razstava Pridobitve 1988—1990 za stalno zbirko. Med deli so na ogled ustvaritve Franca Mesariča, Eda Muriča, Bogdana Čobala, Jožeta Kološe, Mehmeda Zaimoviča, Ulija Seiderja, Dragice Čadež, Savoljuba Radojčića, Sandija Červeka, Stefana Galiča, Marjana Gumilarja, Jožeta Horvata-Jakija, Lojzeta Logarja, Ignaca Medena, Nikolaja Beera, Vlada Potočnika in Jožeta Denka.

MURSKA SOBOTA — V pokrajinskem muzeju je na ogled razstava stalnih muzejskih zbirk.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so na ogled akvareli avstrijske slikarke Ulrike Therese Raab-Pammer.

LENDAVA — V muzejskih prostorih na lendavskem gradu je razstavljena bronastodobna naselbina Oloris. V galeriji je na ogled razstava risb učencev osnovnih šol.

knjige

Uspešnice tega tedna v knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti:

Moje sobne rastline: RASTLINE IZ PEČK (Mladinska knjiga)
Ivo Svetina: DEČEK IN MUHA (Mladinska knjiga)
Len Deighton: BERLINSKA IGRA (Mladinska knjiga)

Sindikalni mešani pevski zbor Štefan Kovač, Murska Sobota

vabi k sodelovanju

nove pevke in pevce

Če imate lep glas, smisel za zborovsko petje in voljo do dela, pridite na avdicijo v torek, 4. septebram, ob 19. uri v zborove prostore v Cvetkovi ulici 10 v Murski Soboti.

Hkrati obveščamo dosedanje pevke in pevce, da bomo pričeli z delom v sezoni 90/91, v četrtek, 6. septembra, ob 20. uri.

En hribček bova kupila . . .

Splošno veljavnega recepta za 40-letno skupno življenje zagotovo ni. Tako pravita tudi Srečko in Zlata Intihar iz Rakeka na Notranjskem, ki sta bila na vnovičnem obisku v Prekmurju; natančneje v Križevcih na Goričkem, od koder je doma Zlata, in pri sestrični v Murski Soboti. Spoznala sta se leta 1950 v Mariboru in od takrat živita v hiši moža Srečka, ki je bil dolga leta železničar.

Vesela sta bila obiska in kmalu smo se zapletli v prijeten pogovor v senci dreves. Zgovorna 65-letna ženica Zlata nam je razkrila, da izhaja iz siromašne 6-članske družine. »Zato smo si morali otroci že zgodaj služiti kruh na različne načine. Po končani osnovni šoli sem delala tri leta tudi na Hodošu, kar je bilo že v času okupacije. Po osvoboditvi pa sem zvedela, da v Murski Soboti pripravljajo tečaj za bolničarke in sem se prijavila. Zatem me je pot vodila v Maribor, kjer sem se zaposlila v vojaški bolnišnici. Tja so transportirali vse ranjence iz partizanskih bolnišnic. Tako je naneslo, da sem tam spoznala svojega bodočega moža. Sprva mi je bilo nenavadno, ker sem se znašla v drugem predelu Slovenije, v Rakeku. Posebno še zato, ker so v Prekmurju drugačni ljudje, ki prijazno sprejmejo vsakega človeka, morebiti tudi neznanca. Sčasoma pa sem se navadila na novo okolje, ljudi in njihove običaje. Še vedno pa me, to moram priznati, vleče v domači kraj, kjer sem preživela otroška leta,« je z malce otožnim glasom povedala Zlata Intihar.

Še danes se hvaležno spominja svojih umrlih staršev. Pravi, da so bili zelo dobri vzgojitelji, čeprav je bilo pri hiši vedno veliko dela. Potem pa nadaljuje: »Res se zmeraj z veseljem vračam v Prekmurje, kjer imam le še nečakinjo z njeno družino in sestrično v Murski Soboti, s katero se razumeva, kot da bi bili sestri. Spoštujeva eno drugo, prijazno pa nas vedno sprejmejo tudi vsi njeni, ki so obzirni do naju.« Ko se nam je pridružil še 63-letni Srečo, kot ga kličejo po domače, smo zvedeli še več zanimivega. In kako se on spominja svoje mladosti? »Rodil sem se v petčlanski družini v Rakeku, oče je bil železničar, mati pa gospodinja. Imeli smo nekaj zemlje in redili živino. Po končani osemletki sem se vpisal v meščansko šolo, a je zaradi okupacije nisem končal. Kot zaveden otrok nisem prenašal fašistov, zato sem se odločil, da postanem partizan. Po enajstih mesecih vojskovanja sem bil ranjen v pljuča, po ozdravitvi pa so me obsodili na 18 let zapora. Večinoma sem bil v ječah v Italiji, kot je Perugia, dokler ni bilo kapitulacije Italije. Zamenjali so jih Nemci, ki so me odpeljali v Dachau, nato pa v Buchenwald, kjer sem ostal do konca vojne. Vrnil sem se šele avgusta 1945. Pogrešal sem očeta, ki so ga prav tako aretirali in poslali v Dachau, od koder pa se ni nikoli vrnil. Najprej je služboval v policiji, kmalu pa sem je odločil za železničarski poklic. Nič čudnega, saj sta bila tudi njegov oče in brat železničarja.

V DRUŽINSKI IDILI — Zlata in Srečko Intihar iz Rakeka bi se najraje že jutri za vedno naselila v Prekmurju. Zdaj jima pomembno vez predstavlja časopis Vestnik. Foto: M. Jerše.

»Sodeloval sem pri elektrifikaciji in gradnji mnogih železniških prog, od Postojne do Celja in Dobove. Vsako drugo leto smo spremenili bivališče, vagoni pa so bili naš drugi dom. V pokoju sem že 14 let.«

Svojo pripoved pelje kot po tirih. »Skupaj z ženo sva si v Rakeku zgradila hišo. Nekdaj sem imel veliko veselja z zidanjem. Bil sem tudi ribič. Lovil sem v potokih, kjer so postrvi, in v Cerkniškem jezeru, kjer so bolj kleni, linje, rdečeperke. Ujel sem tudi trofejno ribo, za spomin pa imam preparirano njeno glavo. Ko je Cerkniško jezero usihalo, smo reševali ribe in jih nosili v strugo, kjer je bilo veliko blata. Zdaj sem že prestar za takšna opravila, zato nadaljujejo z našim delom mladi. Veselje do ribištva pa še vedno ni splahnelo.«

Življenje je v svoji raznolikosti res nenavadno in presenetljivo. »Glavno v zakonu je razumevanje, drugo gre potem kar samo po sebi,« rada pravita. Nabrala sta si veliko izkušenj, predvsem v tem, da je zelo koristno vsako stvar trikrat premisliti, preden se dokončno odločiš. »Zdaj, ko sva v pokoju, pa sva se zatrdno odločila, da se poskušava čimprej za vedno vrniti v Prekmurje. »Zlati, ki se v prostem času najraje ukvarja s cvetlicami in kmečkimi deli, in Sreču je Prekmurje dobesedno priraslo k srcu. Zato sta tudi naročena na Vestnik, saj iz njega, kot pravita, zvesta marsikaj zanimivega o dogajanju v naši pokrajini, ki jima je zelo všeč. »Vsak četrtek nestrpno čakava, kdaj nam bo poštar prinesel časopis, v katerem je toliko poučnega za preprostega človeka. In ker nama je hiša v Rakeku postala nekoliko prevelika, si želiva manjšo v okolici Murske Sobote, kjer nam ustreza tudi podnebje. Želiva si, da bi stara leta preživela v Prekmurju, zato izkoriščava to priložnost, da se nam oglasi interesent na najin naslov: Rakek, Dovce 17. Lahko bi se dogovorili za zamenjavo ali prodajo hiše.« Oba si namreč želita kak miren kotiček, kjer bi se lahko z veseljem ukvarjala s svojimi konjički. In teh ni malo.

Milan Jerše

Trimlini predmestje Lendave

Lendava je tik po vojni štela le dobrih tisoč prebivalcev — skupaj s Trimlini, ki so takrat spadali pod tako imenovano veliko občino Lendava. Dejstvo, da so Trimlini v vsej svoji zgodovini pripadali lendavski oblasti, se kaže še danes, ko so v sklopu krajevne skupnosti Lendava. Po vojni je vas doletela skoraj enaka usoda kot bližnje Petišovce, kjer so zaradi naftne industrije izselili prebivalce. Na srečo v vasi in tik ob njej niso vrtali, tako da je ostala nedotaknjena, zato pa tudi zapuščena, saj se je le redko kdo na novo naselil ali v njej gradil.

Stari del vasi je tako blizu naftnih rezervarjev podjetja INA Nafta, da v nenehni nevarnosti pred požari. Trimlinčani so ustanovili gasilsko društvo, zgradili gasilsko vaški dom in si tako zagotovili večjo požarno varnost. Drugi novi del vasi pa se bo čez nekaj let povezal z Lendavo.

Sredi šestdesetih let, ko so zgradili današnjo lokalno cesto Lendava—Petišovci, se je vas začela hitreje razvijati. Ob potoku Črncu se je razpotegnila vas tja do tovarn petrokemične industrije, Ine Nafte, na drugi strani pa se čedalje bolj približuje Lendavi in postaja že nekakšno predmestje. Po letu 1980 se vas začenja naglo razvijati, zgrajenih je bilo kakih 50 novih stanovanjskih hiš, v katerih so se valile mlade družine, zaposlene v Ini Nafti, ter vaščani, ki so se vrnili z začasnega dela v tujini. V zadnjih dveh letih pa gradijo kar 30 novih stanovanjskih objektov ob cesti Lendava—Trimlini. Domačini pravijo, da se je že sedaj število prebivalstva podvojilo in da bo čez pet let, ob takem tempu gradnje, vas povezana z Lendavo. Na eni strani lokalne ceste Lendava—Trimlini je predvidena gradnja turističnega naselja, na drugi strani pa gradijo nove stanovanjske hiše. Stari del vasi počasi izumira, ta pa je tudi najbolj ogrožen, saj sega tja do velikanskih naftnih rezervoarjev. Prav zaradi varnosti vasi so v Trimlinih ustanovili gasilsko društvo, ki bdi nad požarno varnostjo. Predlanskim so obnovili gasilsko-vaški dom — za gradnjo je prispeval sredstva vsak krajan.

Pred nedavnim pa so v vasi uredili tudi telefonijo. Doslej namreč v vasi niso imeli telefona, pomagali so si tako, da so telefonirali iz najbližje čuvajnice, ki jih je nekaj okoli zagrajenega kompleksa Ine Nafte.

Potem ko so obnovili vaško-gasilski dom, se je začelo prebujati tudi kulturno življenje. Sicer pa je bilo le-to v tej vsi vedno bolj ali manj pestro. V dvorani v vaškem domu so uredili [illegible] oder, tako da lahko sprejmejo [illegible] gostovanje tudi gledališke skupine.

Trimlinčane pa še vedno [illegible] stari problem. Del ceste od [illegible] do industrijskega območja [illegible] dave je še vedno makadam[illegible] klub številnim peticijam, [illegible]šnjam in delegatskim [illegible] njem na sejah stare skup[illegible] Od vaščanov zahtevajo, [illegible] cesto vzdržujejo, po njej p[illegible] vozijo težka vozila s tovorno[illegible] najbolj uničujejo cesto. P[illegible] da bodo temu napravili konec [illegible] tako, če bodo cesto zaprli.

Jani [illegible]

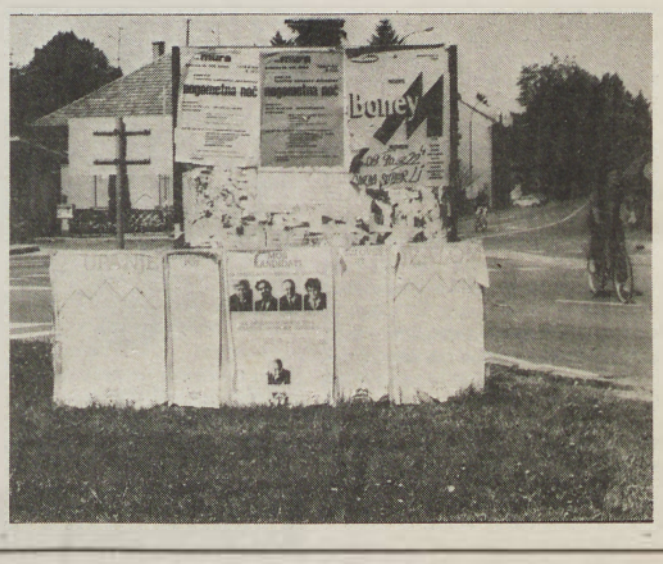

Plakatiranje naj bi bilo del kul[illegible]ture. Ali je pri nas ta aktivnost res kulturna? Kje vse izobesajo plakate. Po ograjah, drevesih, zidovih, najmanj pa tam, kjer je za to mesto, še posebej v mestih, kjer imajo menda sprejete odlo[illegible]ke o plakatiranju. Ena izmed takšnih cvetk je sredi Lendave. Tu je mogoče še danes, nekaj mesecev po volitvah, videti plakate kandidatov. Morda pa v Lendavi še niso končali volitev. Ali pa bodo plakati ostali do prihodnjih?

Ujel 11-kilogramskega amurja

Franc Kavaš, ribič iz Odranec, je pred kratkim v Bukovniškem jezeru ujel 11-kilogramskega amurja. Svoje trnke namaka že več let, pri tem se sprosti in včasih ujame zares trofejni primerek. Lani je v jezeru ujel 10-kilogramskega amurja, toda bolj vesel je nove trofeje, saj je za kilogram težja. Trofejni amur je ujel na koruzo, kar je redkost.

Foto J. Ž.

KAM NA IZLET?

Ledavsko jezero pri Kraščih

Kak dopustniški dan ali nedelja bosta ravno pravšnja za izlet na Goričko. Ta z grički posejana pokrajina skriva v svojih nedrjih neštete prijetne kotičke in zanimivosti. Za vse, ki imate radi vo-

do oziroma se radi v teh poletnih dneh osvežite ne le s požirkom piva, temveč tudi s plavanjem, bo izlet do Ledavskega jezera pri Kraščih prava poslastica.

Iz Murske Sobote vas bo popeljala pot skozi Černelavče in Cankovo v Krašče. Prijazne, z od Pertoče in Domajinec ujeta v umetno jezero, ki obsega 145 hektarjev. Nasipi tega jezera varujejo ravninski del pred občasnimi povodnjimi. V jezeru domujejo tudi nekatere sladkovodne ribe, zato vam bo prišla prav tudi ribiška palica, če imate seveda dovoljenje, da jo uporabljate.

Ledavsko jezero v poletnih dneh še najbolj oživi, saj ga poleg ribičev radi obiščejo tudi kopalci in jadralci na deskah. Tisti, ki gibanje radi združijo s piknikom, pa skorajda težko najdejo prijetnejši in primernejši prostor, kot je ravno ob tem jezeru. Svetujemo vam, da vzamete kaj za pod zob, še zlasti, če se boste od doma odpravili že dopoldne. Ob jezeru boste namreč lahko kupili le kakšno pijačo, pa še to samo ob nedeljah. Sicer pa boste bolj prepuščeni sami sebi, kajti zamisel, da bi ob jezeru uredili prostor v turistične namene, ni naletela na prava ušesa, pod katerimi bi se našlo tudi dovolj denarja za njeno uresničitev. Morebiti ji bo prihodnost bolj naklonjena in bomo kaj kmalu lahko zapisali, da vam bodo na lepo urejenem kopališču ob Ledavskem jezeru postregli tudi z dobro hrano in pijačo, poleg tega pa po[illegible] tudi za zabavo in rekreacijo. [illegible] zaenkrat si morate to zagoto[illegible] kar sami. Pa ni ne de, bosta [illegible] prišli do izraza vaša dar[illegible] in kreativnost! Ne morete kar [illegible] ko križem roke čakati in [illegible] da vas bodo kot predstavi[illegible] stavljali sem te tja [illegible] se bo kar naprej kdo z[illegible] ukvarjal z vami. Vzemite [illegible] vse potrebno in se odpravite [illegible] naravo! Ne bojte se komarjev [illegible] muh, saj so samo del narave, [illegible] ko kot ribe, ki jih boste p[illegible] uloviti na trnke. Zaplavajte v je[illegible] zeru, zakurite raženj in [illegible] Preden zapustite jezero, p[illegible] pospravite za sabo! Tudi drugi [illegible] radi preživeli nekaj ure v lepo[illegible] in prijaznem okolju, naro[illegible] tudi nimate za kaj kazniti.

Lidija Kos

Foto: Nataša Juhnov

V lovskih družinah lendavske občine postaja čedalje bolj priljubljeno tekmovanje v streljanju na gijnaste golobe. Vsako leto ob tem času društva pripravljajo tekmovanja, ki so koristna iz dveh vzrokov. Na srečanjih lovcev le-ti izmenjajo izkušnje, ob streljanju pa se urijo. Lovska družina Petišovci je pred nedavnim pripravila takšno tekmovanje, najboljša ekipa pa je dobila v dar srnjaka. JD

Dan odprte meje med Martinjem in Gornjim Senikom

Mejna črta iz rož, solze, poljubi . . .

. . . in res je prišel zgodovinski dan. Bil je to 15. avgust, ko je bila mejna črta med Slovenijo in Madžarsko, med Martinjem na Hrvatskem in Gornjim Senikom v Porabju, označena z rožami, ko je soseda lahko stopil do soseda v drugi državi peš ali se tja zapeljal s kočijo, kot nekoč, ali pa z osedlanim konjičkom. Okrog 3-kilometrska cesta skozi gozd, ki je bila skoraj vse od konca 2. svetovne vojne pa do danes precej zanemarjena in na več mestih skoraj neprevozna, je končno spet povezala ljudi, rojake na obeh straneh meje. Da, bil je res dan odprte meje!

»To je velik dan za nas Slovence, ki živimo na Gornjem Seniku. Približno 40 let je že, ko so bile meje zaprli in zdaj smo lahko spet skupaj. Veseli smo, da se lahko srečamo s sosedi, prijatelji in znanci. Naša želja pa je, da bi bilo vse to samo en dan, ampak da bi tukaj odprli mejni prehod. Mislim, da je ta dan poslednji, ko stopaj do uresničitve,« je skoraj s solzami v očeh pozdravil tiste, ki so se zbrali na slovesnosti ob dnevu odprte meje, ob mejni

Naj v spomin na dan odprte meje raste tudi lipa, simbol slovenstva, prijateljstva, miru . . .

sel Alojza Kozarja. Zatem je povzel besedo dr. **Janez Dular**, republiški ›minister za Slovence po svetu‹, ki je poudaril, da naj bo ta prireditev tudi kot opomin državnim oblastem na obeh straneh meje, naj ne odlašajo z odprtjem mejnega prehoda, ki je usodnega pomena za narodnostni razvoj. Manjšina brez stika z matico nima prihodnosti. Zato naj iz dneva odprte meje pride teden, mesec, leto, stoletja odprte meje.

Tudi predstavnik Železne županije **György Stiz** je izrazil zadovoljstvo, da je končno prišel trenutek odprte meje in se obenem zavzel za odprtje mejnega prehoda, ki bo omogočal neposredno povezavo ljudi z obeh strani in pospešil vsestransko sodelovanje.

Predsednik izvršnega sveta SO Murska Sobota **Ivan Obal** pa je prebral pozdravno pismo predsednika predsedstva Republike Slovenije **Milana Kučana**, v katerem je izrazil želje, naj ta mejna vrata ne bodo odprta samo enkrat letno. Takrat to ne bo več praznik, ampak normalna sesta-

Del množice na kulturno-družabnem srečanju v Martinju. Mejo z Gornjim Senikom je prestopilo (v obeh smereh) okrog 3000 ljudi.

skali roke, se objemali in nekateri tudi jokali od sreče. Meje naenkrat ni bilo čutiti, kot je v naravi pravzaprav tudi ni. Narisana je le na zemljevidu.

Ko se je to splošno navdušenje nekoliko poleglo, so se vsi napotili na športno igrišče v Martinju, kjer je bilo kulturno-družabno srečanje, predstavniki oblasti, obmejnih organov in drugi pa so imeli vmes v Trdkovi okroglo mizo o uresničevanju narodnostne politike in razvoju obmejnih krajev. Vodil jo je Ivan Obal in med drugim dejal, da je prvi cilj prihodnjega razvoja tega območja ureditev najkrajše cestne povezave za porabske Slovence z matičnim narodom, in to prek mejnega prehoda Martinje—Gornji Senik, druga stopnja je povezava tudi drugih porabskih vasi s Slovenijo, tretji cilj je ureditev železniške proge Murska Sobota—Martinje—Gornji Senik—Monošter, četrti korak, ki ni mišljen kot zadnji, pa je vključitev tega predala Go-

Tudi s slovensko mašo v farni cerkvi na Gornjem Seniku so počastili dan odprte meje.

vina našega prijaznejšega življenja.

V želji, da bi vse to postalo res čimprejšnja stvarnost, so s srečanja ob meji poslali pozdravna pisma predsedniku Republike Slovenije, predsedniku madžarske republike, predsedniku občine Murska Sobota in predsedniku Železne županije. To se glasi:

V imenu prebivalstva Martinja in Gornjega Senika vas s spoštovanjem pozdravljamo ob dnevu odprte meje. Upamo, da ta meja v prihodnje ne bo ločevala, temveč z odprtjem mejnega prehoda povezovala prebivalce obeh vasi in obenem Pomurje in Porabje.

Zatem sta vodilna moža obeh sosednjih krajev dveh držav v spomin na ta dogodek posadila ob mejni črti lipo, drevo, ki simbolizira slovenstvo, mir, prijateljstvo . . . To sta potrdila tudi z izmenjavo kruha, ki so ga potem v znak dobrodošlice razdelili med prisotne. In potem je nastalo splošno veselje. Ljudje so si stiričkega v koncept skladnejšega razvoja Slovenije.

Na okrogli mizi pa so sicer še največ govorili o novih mejnih prehodih med Madžarsko in Slovenijo. Prevladalo je spoznanje, da mora imeti prednost prav prehod Martinje—Gornji Senik, ker si zanj najbolj prizadevajo ljudje z obeh strani meje in je tudi najdlje predmet raznih medvladnih in drugih pogovorov med predstavniki obeh držav, in ker bi bil to prvi prehod, ki bi porabske Slovence neposredno povezal z matičnim narodom. Naj bi ga odprli že letos, je poudarjala večina. Ali se bo to res zgodilo, pa še ni odločeno. Slovenska vlada je predlog o tem že poslala zvezni administraciji, na madžarski strani pa tudi ni zadržkov, le glede financiranja ne kaže najbolje. Poveljnik carinske službe za Zalsko in Železno županijo **István Dömeter** je povedal, da imajo letos na Madžarskem okrog 30 predlogov za nove mejne prehode s sosednjimi državami. Njihova vlada zagotavlja denar le za mednarodne prehode. Ker med Senikom in Martinjem zaenkrat ni predviden prehod takšne kategorije, bi ga lahko odprli le ob sodelovanju (financiranju) lokalnih dejavnikov. To pripravljenost pa so ti že pokazali ob pripravljanju dneva odprte meje. Vprašanje je le, ali bodo zmogli tudi denar za nadaljnja potrebna dela. Rečeno je bilo, da si bosta obe strani v tej smeri kar najbolj prizadevali. Poleg tega pa naj bi odprli še mejne prehode z Madžarsko pri Prosenjakovcih, Kobilju in Pincah.

Po okrogli mizi in druženju na športnem igrišču v Martinju se jih je večina napotila še na Gornji Senik. Čez mejo so lahko šli brez vseh formalnosti. Delavci obmejnih organov, ki so imeli za to priložnost skupen šotor, so jih le prijazno pozdravljali. Kakšen dogodek! Tudi v Seniku je bilo kulturno-družabno srečanje na tamkajšnjem športnem igrišču, zatem pa se jih je večina zbrala v farni cerkvi, pri slovenski maši, ki je bila prav tako posvečena dnevu odprte meje.

JOŽEF GRAJ

. . . med Gornjim Senikom in Martinjem, ki je bila tokrat označena z madžarske, predsednik občine **Martin Ropoš**. Enako gostitelj dogodku je bil tudi predsednik vaškega odbora Martinje **Alojz Kozar**. Med drugim je dejal: »Za vse nas je današnji zgodovinski trenutek, ki dopolnjuje upanje, da bodo naša prizadevanja za odprtje mejnega prehoda končno uspela. Zgodovina je žal tu na tem koščku slovenske zemlje pustila grenko sled, saj je s slovenski meddržavno mejo po 1. svetovni vojni zarezala v slovensko narodovo telo in med seboj ločila sorodnike, prijatelje, znance, ljudi na tem koščku slovenske zemlje, ki so se skupaj trpeli, skupaj zapeli slovensko pesem, ki je odmevala od Martinja do Martinja. Skupaj smo prenašali breme življenja, skupaj zahajali v šolo ali skupaj obiskovali senično cerkev. Meja je vse te vezi nasilno prekinila. Če so se hoteli srečati grobove svojcev obiskati, je bilo treba potovati drug k drugemu daleč naokrog, blizu 60 kilometrov. Poleg tega so bile razne omejitve pri potovanju na obeh straneh (obvezen depozit, omejeno število prehodov čez mejo idr.). Ljudje obmejni kraji so tudi vse bolj zapuščali, zato so se ljudje tudi odseljevali.

Nov mejni prehod bo prinesel novega življenja, rojakom v Porabju pa najbližjo pot do matičnega naroda in predvsem obnovo nekdanjih živih vezi, katere je desetletja zarezovala država.« je bila sklepna mi-

Kovačevi iz Čepinec, Šaličevi z Gornjega Senika, Žlebičevi iz Čepinec, Kerečevi iz Gornjega (na posnetku) in . . . kaj ne bi bili veseli in srečni, da so se lahko srečali, ne da bi jim bilo treba potovati 60 kilometrov daleč naokrog.

SLOVENCI V AVSTRALIJI

Kot ena sama velika družina

Slovensko društvo Sydney je staro 35 let in je najstarejše in največje društvo Slovencev v daljni Avstraliji. Združuje okoli 250 članov, ki na številne prireditve in druženja radi pripeljejo tudi svoje najbližje. Aprila so se preselili v nov dom, ki so ga sami zgradili in so nanj zelo ponosni.

Po desetih letih sta rodno Prekmurje zopet obiskala Anica in Štefan Šernek, ki živita v Sydneyu že 34 let. Štefan je tudi predsednik slovenskega društva, in to že 6 let. Pravi, da so morali stari dom društva prodati, ker je država ravno na tistem mestu, kjer je stal dom, določila zeleni pas. V zameno jim je ponudila 3 zemljišča in Slovenci so lahko sami izbrali, kje bodo postavili nov dom. Zgradili so ga v dveh letih. Vsak član je daroval tisoč opek, nekaj denarja so si izposodili, vendar so ga že vrnili. V domu so uredili dvorano, mladinsko sobo, slovensko knjižnico Otona Župančiča, lovsko sobo, jedilnico in kuhinjo ter točilnico in pisarne. V kratkem bodo okoli njega zrasla še športna igrišča, na katerih bodo prosti čas preživljali zlasti otroci. Sicer pa v društvu, ki združuje Slovence iz vseh regij, največ pa je Prekmurcev, deluje več sekcij. V dveh folklornih skupinah Planika plešejo tako mlajši kot starejši, med balinarji pa se na štirih stezah merijo poleg moških tudi ženske. Slednje se ne dajo niti v lovski ali ribiški družini, medtem ko v pevskem zboru Lipa pojejo sami moški. Aktivni so še harmonikarji in društvo slovenskih pisateljev v Avstraliji (teh je sedem). Vse dejavnosti predstavljajo na raznih prireditvah, med njimi pa so največje ob Prešernovem dnevu (8. februarja), materinskem (8. maja) in očetovskem (1. septembra) dnevu. Društvo uspešno sodeluje tudi z drugimi slovenskimi društvi v Avstraliji. V njihovi dvorani (tudi stari) pa že vsa leta visi slovenska trobojnica brez zvezde.

Veliko skrb namenjajo tako v društvu kot vsak sam slovenskemu jeziku. Svoje otroke pošiljajo vsako soboto v slovensko šolo, na sydneyski univerzi pa so lani uvedli tudi študij slovenščine. Po dva člana iz vsakega slovenskega društva sta v šolskem odboru, ki skrbi za izobraževanje otrok, ki obiskujejo pouk v slovenščini. Teh je okoli 75 in vsako leto pripravijo maturantski ples. Lani oziroma v minulem šolskem letu je bilo 16 maturantov. Še posebej se razveselijo vsakega obiska iz matične domovine. Obiskujejo jih razne pevske in dramske skupine ter umetniki in novinarji. Pred kratkim jih je še posebej vzradostila pošiljka stotih slovenskih knjig, ki so jim jih poslali iz soboške invalidske knjižnice, zagotovil pa jih je Jože Savel. Pisana beseda je njihova trajna sopotnica in so zato za vsako podarjeno knjigo zelo hvaležni. Sicer pa berejo nekatere časopise (Delo, Rodna gruda, Slovenec idr.), ki jih dobijo iz Slovenije. Ob nedeljah in torkih poslušajo slovenski radijski program, na eni od državnih televizijskih postaj pa si lahko ogledajo jugoslovanske filme. Radijske novice dobijo direktno iz Ljubljane, pa tudi drugače imajo največ stikov s Slovensko izseljensko matico.

Slovensko društvo Sydney tesno sodeluje tudi z verskim centrom svetega Rafaela v tem mestu, ki je prav tako zelo aktivno in ima svojo dramsko skupino. Anica in Štefan zelo požrtvovalno delata v društvu in pravita, da se bo slovenstvo v daljni Avstraliji ohranilo, saj so vsi Slovenci ena sama velika družina, ki preveč drži skupaj, da bi mogla razpasti.

Lidija Kosi

Anica in Štefan Šernek sta gonilna sila Slovenskega društva Sydney. Čeprav sta v Avstraliji že 34 let, se doma tudi z 28-letno hčerko Brigito in 32-letnim sinom Štefanom, ki sta se rodila na tujem, pogovarjajo slovensko. Po desetih letih sta znova obiskala rodno Prekmurje, še zlasti zato, ker sta Štefanova brata dvojčka, Stanko in Mirko, praznovala Abrahama. Vsem Slovencem, še zlasti pa Prekmurcem, sta prinesla veliko toplih in lepih pozdravov od avstralskih Slovencev.

Če dekle namoči trnek in užene fante

V naših krajih ne manjka ribičev, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z ribolovom in presedijo dolge ure na obrežjih ter namakajo trnke. Večina jih sploh ne nerga preveč, če ne ulovijo nobene ribe, saj uživajo pri tem delu, ki jih sporošča in radosti. Čisto drugače pa je, ko gre zares, torej na ribiškem tekmovanju. Tanja Lesjak z Mote blizu Ljutomera ribari v glavnem na tekmovanjih, na katerih dosega zavidljive uspehe.

Tanjin oče je za ribolov navdušil tudi sina in hčerko, ki sta se začela ukvarjati tudi s športnim ribolovom. Tanja je pred dvema letoma in pol zapolnila prazno mesto v ekipi in ko je na pomurskem prvenstvu osvojila tretje mesto in zanj prejela medaljo, je od navdušenja sklenila, da bo še tekmovala. Že na republiškem tekmovanju je bila druga, potem pa je začela zmagovati. Upehi so ji že dve leti zapored prinesli naslov športnice občine Ljutomer. Tanja tekmuje v konkurenci fantov, ki jih neredko premaga. Pravi, da ima pač obilo sreče. Ribiško tekmovanje traja 3 ure, pred začetkom pa ribe vsak tekmovalec tudi nahrani. Kdor ujame več, zmaga. Tekmovalne palice so dolge od 1,5 do 10 metrov, so brez koleščka, na vrvici imajo le plovček in trnek. Ribiči pa tekmujejo tudi v suhih disciplinah, kjer uporabljajo krajše palice s štirimi obročki. No, v teh disciplinah pa ne zmaga tisti, ki ujame več rib, temveč tisti, ki bolje zadene na platnu označene cilje in ki bolje obvlada različne načine metov.

Tanja je letos končala prvi letnik srednje tekstilne šole v Murski Soboti in rib ne je posebno rada. Tudi loví jih raje na tekmovanjih kot kar tako. Če tekmuje, je bolj zanimivo in vznemirljivo. Najlepše vtise prinese vedno z večjih tekmovanj, državnih in republiških, na katerih v zadnjem času tekmuje že kot članica. Sicer pa ima rada naravo in komarji, ki jo oblegajo ob vodi, ji sploh niso preveč nadležni. Volje ima zvrhan koš in če ji ne gre najbolje, verjame, da ji uspeh naslednjič zagotovo ne uide. Všeč ji je, če jo kdo sprašuje karkoli v zvezi z ribolovom, saj o teh vodnih živalih veliko ve, pa tudi o svojih občutkih ob namakanju trnka rada spregovori. »To je res užitek in še toliko večji, če je dober prijem. Ne vem, zakaj bi bilo čudno, če sem dekle in rada ribarim? To resda ni pogosto in običajno, kajti ženske verjetno nimajo časa za kaj takšnega,« se nasmehne Tanja in dodaja, da sama ne bo nikoli nehala ribiti. Če že ne bo hodila na tekmovanja, bo pa »namakala« kar tako.

Kot vsak ribič tudi Tanja ne pozabi povedati, da moramo upoštevati pravilo, da mora riba plavati trikrat: v vodi, maščobi in vinu. V pripravljanju rib še ni kdo ve kako izurjena. Za to je bolj primeren njen brat, da name niti ne omenjamo. Ravno mama je pri Lesjakovih tista, ki varuje dom, ko oče z otroki odide na »ribičijo« in jih potem pričaka s kosilom ali večerjo.

Pa dober prijem!

Lidija Kosi
Foto: Nataša Juhnov

Le 200 otrok v glasbeni šoli

Glasbena šola v Gornji Radgoni ob sprejemu ni mogla zagotoviti vsem, ki bi radi svoje glasbeno znanje dodatno izpolnjevali. Za izpit se je prijavilo 74 otrok, sprejetih pa je bilo le 30. Tako bo v šolskem letu 1990/91 vpisanih naprej 200 učencev, čeprav so želje bistveno večje že nekaj let. Glavni razlog je v tem, ker je na šoli vedno le 8 pedagoških delavcev.

Starši bodo k šolnini prispevali mesečno do 200 dinarjev. Učitelji bodo še naprej poučevali, razen na sedežu v Gornji Radgoni, v vseh večjih krajih v občini.

F. Klemenčič

BODO ALGE REŠILE NAŠ PLANET PRED KATASTROFO?

Če naj verjamem ameriškemu pomorskemu biologu Johnu Martinu iz pomorskega laboratorija Moss Landinga, potem naj bi tisto, kar vsako leto odvrača kopalce z obrežij Jadranskega morja, odvrnilo ali pa vsaj začasno odložilo podnebno katastrofo, ki grozi našemu planetu zaradi tako imenovanega »učinka tople grede«. Hitro in poceni rešitev naj bi prinesle cvetoče alge, ki vi vezale odvečni ogljikov dioksid v ozračju.

Martinova zamisel je dokaj preprosta. Trdi namreč, da je v vodah Antarktike zato tako malo rastlinskega planktona, ker njegovo rast zavira pomanjkanje raztopljenega železa v morski vodi. Zato bi morali v morje ob Antarktiki stresti okoli 300.000 ton raztopljenega železa, ki bi rast alg tako pospešilo, da bi na novo zrasle alge za fotosintezo posrkale 2.000 milijonov ton ogljika v obliki ogljikovega dioksida in ga vezale kot biomaso. To pa je nič manj kot tretjina ogljikovega dioksida, ki ga vsako leto izpustimo v ozračje zaradi zažiganja fosilnih goriv in izsekavanja gozdov.

Martinov predlog pa ni nič kaj povšeči znanstvenikom in varuhom okolja. Znanstveniki se bojijo, da alge ne bi rastle, četudi bi jim dovajali manjkajoče železo. Velikokrat se je namreč že doslej izkazalo, da imajo lahko obsežni posegi v kompleksne ekosisteme povsem nepričakovane učinke. Zato je tudi Martinov predlog negotov, saj tudi posledice učinka tople grede ne moremo zadosti natančno napovedati, niti z ustreznimi računalniškimi modeli ne. Premalo vemo o hitrosti prehajanja ogljikovega dioksida iz ozračja v zgornje plasti morja.

In znanstveniki imajo tudi precej meglene predstave o tem, kako nastajajoča biomasa prenaša ogljikov dioksid v morske globine.

Državni svet za znanstvene raziskave pa je Martinov predlog kljub temu obravnaval in do konca leta 1991 naj bi o njem dal svoje mnenje. John Martin je predlagal, naj bi poskusno raztresli nekaj železa v Aljaškem zalivu, kjer raste rastlinski plankton v podobnih razmerah. Poskus, ki bi zajel od 10 do 100 kvadratnih kilometrov, bi stal od 10 do 50 milijonov dolarjev.

Za kritike iz vrst varuhov okolja pa je Martinova zamisel naravnost obscesna — nevaren tehnološki trik, s katerim bi razmislek o človekovem ravnanju spet potisnili v nedoločeno prihodnost.

Mačji aids

V začetku osemdesetih let, kmalu potem, ko so bili ugotovljeni prvi primeri aidsa pri ljudeh, so bili v Kaliforniji ugotovljeni tudi prvi trije primeri podobne bolezni pri mačkah. Ugotovil jih je profesor Niels Pedersen na kalifornijski univerzi, primeri, ki mu jih je prinesel neki ljubitelj mačk, pa so kazali na vse simptome, značilne za to bolezen pri ljudeh. Mačke so poginile, nadaljnje raziskave pa so pokazale, da ne gre za osamljen primer, temveč da je ta bolezen pri mačkah na ameriški celini zelo razširjena že od nekdaj, saj zanjo zboli približno pet odstotkov mačk, da pa se je pokazalo zanimanje zanjo, se imajo mačke zahvaliti predvsem dejstvu, da se je sedaj pojavila tudi pri ljudeh. Tako bodo tudi one deležne znanstvenih dosežkov za preprečevanje širjenja te bolezni, v katere vlaga človeštvo sicer velika sredstva.

Znanstveniki so že odkrili gensko kodo virusa mačjega aidsa in ugotovili, da gre le za bratranca. Sestava je podobna, ne pa identična, torej medsebojna okužba ni možna. Ugotovili so tudi, da se pri mačkah bolezen širi predvsem prek ugriza, pri čemer ostri mačji zobje igrajo podobno vlogo kot injekcijske igle pri narkomanih.

LE ŠE PEPEL

Julija so se pred mavzolejem, v katerem je bilo od leta 1949 na javni ogled postavljeno balzamirano truplo bolgarskega komunista in revolucionarja Georgija Dimitrova, vrstile mirne demonstracije, v katerih so udeleženci tudi s transparenti, na katerih je pisalo Bolgarija ni stari Egipt, zahtevali, naj se truplo toliko let malikovanega državnika končno umakne s tega mesta. Nekega dne pa so demonstranti osupli ugotovili, da je častna straža preprosto odkorakala iz mavzoleja, in ko so pogledali noter, so videli, da pravzaprav nimajo proti čemu več demonstrirati. Naskrivaj pred tistimi, ki bi temu nasprotovali, in tistimi, ki bi to glasno odobravali, so oblasti, v prisotnosti le nekaterih sorodnikov, balzamirano truplo kremirale, žaro s pepelom pa pokopale v grobu poleg pokojnikove matere.

S tiho simboliko se je torej poslovilo od »večnosti« še eno človeško telo, ki naj bi neštete rodove v pozni prihodnosti spominjalo na neminljivost lika nekega posamemznika in ideologije, kateri je pripadal. Zopet se je izkazalo, da človeški napuh ne presega niti nekaj generacij, kaj šele večnosti. Sedaj so od balzamirane komunistične četverice, v kateri so bili še Lenin, Mao Zedong in Ho Chi Minh, ostali le še trije. Vprašanje časa je le, kdaj bo tudi njihove ostanke zajel ogenj, zahteve pa so vse glasnejše po normalni pogrebni ureditvi in odstranitvi posmrtnih palač tudi mnogih drugih samodržcev po svetu, ki so upali, da bodo s take vrste razkošjem ušli kritičnemu zobu časa.

Ključi za vse sfere tega sveta

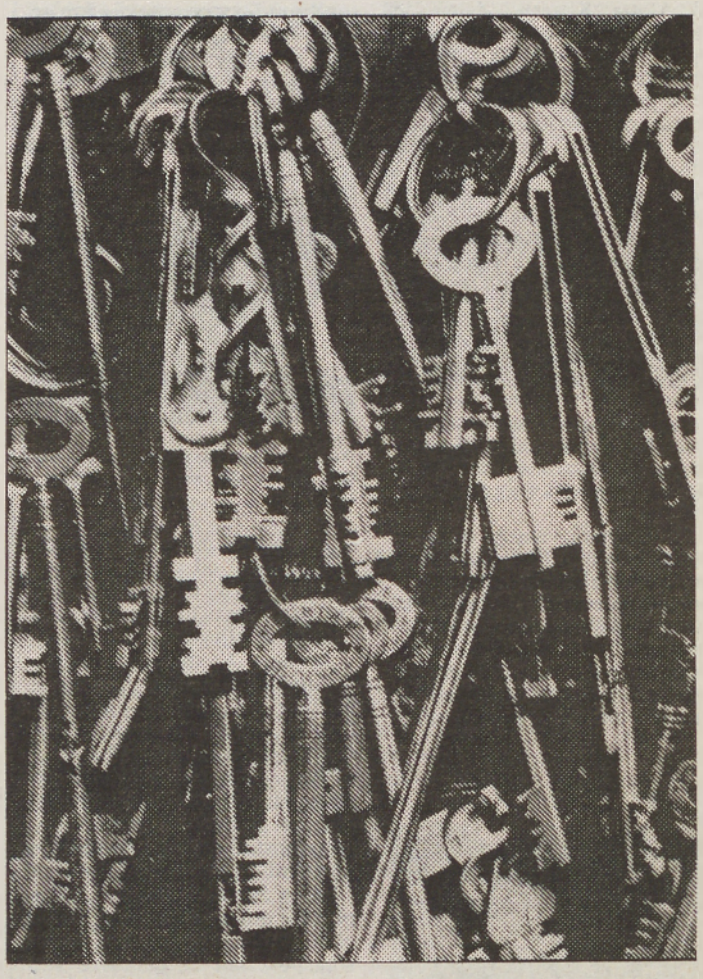

Horst Klingerberg iz Berlina je vrhunski strokovnjak za odpiranje sefov. V petintridesetih letih je odprl marsikatero blagajno, ki je drugim ni uspelo. Zdaj gre v pokoj, ostalo pa mu je veliko izkušenj in še več ključev.

SLONI REŠENI?

Od letošnjega januarja je v svetu stopila v veljavo prepoved trgovanja s slonovo kostjo in slonokoščenimi izdelki. Za ta ukrep se je svet dogovoril, da bi zaščitil in rešili pred izumrtjem afriške slone, katerih črede so divji lovci neusmiljeno krčili zaradi dobička pri prodaji oklov. Največji del uplenjene slonovine je odromal na Vzhod, kjer delujejo številne delavnice za predelavo slonove kosti v najrazličnejše okrasne in uporabne predmete.

Največje svetovno središče za nakup, predelavo in prodajo slonovine in slonokoščenih izdelkov je Hongkong. V tem trgovskem mestu deluje prek 4.000 rezbarjev, ki si že desetletja služijo kruh z rezljanjem slonovine. Zaradi velikih zalog, kakih 470 ton uskladiščene slonove kosti, je Velika Britanija dosegla, da so dovolili izdelavo in prodajo izdelkov iz slonove kosti samo v Hongkong podaljšali do konca prejšnjega meseca. Od takrat naprej pa prepoved velja tudi zanje. V Hongkongu bodo tako morali zapreti kakih 100 tovarnic, brez dela pa bo več tisoč ljudi.

V hongkongških skladiščih je ostalo skoraj 800 ton se neobdelane slonovine. Zato se poznavalci razmer bojijo, da bo zaživela črna trgovina, vsaj dokler ne bo do zaloge izrabljene. Razen tega ne trgovine pa bi potem, ko bi se danjih zalog zmanjkalo, lahko ponovno spodbudil lov na afriške slone.

Da strahovi niso izmišljeni, kažejo najnovejše zapiske o slonovine na Japonskem. Tamkajšnji cariniki so v zadnjem času že sedemkrat zasegli večje pošiljke slonove kosti. Zadnji ulov je bil vreden več kot 2 milijona dolarjev. Sumijo, da gre za slonovino, ki je prišla na Japonsko iz Hongkonga. Pri zadnjem zasegu na kongkongških skladišč slonovine so inšpektorji ugotovili, da je skrivnostno in neznano kam izginilo okoli 200 ton te dragocene surovine. Deli teh izginulih ton že živahno krožili po tamkajšnjih nalih v deželah, kjer sta obsežna slonovine in kupovanje slonovih čenih izdelkov tradicionalna.

Najbrž je res prezgodaj reči, da so afriški sloni rešeni.

Policijski spisi v arhivu

Češkoslovaška vlada je javnosti na voljo tajne policijske spise o gibanju za človekove pravice Listina 77. V spisih je tudi dosje zdajšnjega predsednika Vaclava Havla, pa tudi drugih nekdanjih oporečnikov, ki so danes pomembne politične osebnosti. Osemintrideset svežnjev z naslovom Subversivna dejavnost gibanja bodo najprej dali v proučevanje zgodovinskemu inštitutu za novejšo zgodovino, nato pa jih bodo shranili v državnem arhivu. Listina 77 je najstarejše gibanje za človekove pravice v Vzhodni Evropi, ki je bilo ustanovljeno že leta 1977. Mnoge pripadnike gibanja, med njimi tudi predsednika Havla, so več let preganjali in zaprli. Vsi demokratskih reform na Češkem in Slovaškem bo tajne policijske spise odnesel v zgodovinske hive.

Ukradli kipec boginje plodnosti

Na Dunaju je bil med pripravami na otvoritev turške arheološke razstave Zakladi Anatolije ukraden 7500 let star in deset centimetrov visok kipec, ki predstavlja boginjo Kibele. V Anatoliji so jo častili kot boginjo plodnosti in narave, njen kult pa se je razširil na cel Bližnji vzhod. Vrednosti tega dragocenega primerka prazgodovinske plastike sploh ne morejo oceniti, zato avstrijska policija ob sporočilu o izginotju kipca ni navedla nobene vsote. Razstava Zakladi Anatolije obsega 344 eksponatov in je že obiskala Japonsko, Nizozemsko, Italijo in Dansko, na Dunaju pa jo bodo postavili v Umetnostno-zgodovinskem muzeju.

NIČ VEČ NAPAK S TABLETAMI

Na področju kontracepcije v zadnjih desetletjih ni bilo mogoče zaslediti kakšnih revolucionarnih odkritij in kot kaže, se bo moral človek še nekaj časa zadovoljiti z doslej najbolj enostavno in razširjeno obliko preventive, gledano seveda s strani uporabnika, to je s kontracepcijskimi tabletami. Zastoj pri tovrstnih raziskavah, zlasti v Ameriki, pripisujejo valu novega konservatizma, ki je preplavljal novi svet in duhu ni dovoljeval, da bi na tem področju poletel dovolj svobodno. Sedaj pa je iz Združenih držav, natančneje z University of Virginia, kjer se s tovrstnimi raziskavami ukvarja skupina reprodukcijskega imunologista Johna Herra, le pronicla vest, ki naznanja zares nekaj novega. Če se bodo pričakovanja uresničila, naj bi namreč tam nekje sredi tega desetletja že imeli v rokah cepivo, ki bi z enkratnim injiciranjem preprečilo ženski zanositev za več let. Vsakodnevno ukvarjanje s tabletami bi tako odpadlo, s tem pa tudi strah pred morebitno napako.

Učenost preprečevanja zanositve, s katero se sedaj ukvarjajo znanstveniki na virginski univerzi, je v spodbujanju lastne obrambne sposobnosti ženskega organizma proti spermi in preprečevanje le-tej, da bi prodrla v jajčece ter ga tako oplodila. Ob natančnem opazovanju poti sperme do jajčeca in njegovega prodora vanjo je ekipa odkrila spermino ranljivo točko, ki jo želi izkoristiti v svoje namene. V trenutku, preden se prisesa na površino jajčeca, spermij iz glavice na jajčno obodnico izbruhne prebavne encime, takrat pa razkrije membrano, s katero se veže na jajčece. In na tej membrani je protein, ki ji to omogoča. Če bi napadli ta protein, bi spermi preprečili prilepitev na jajčece.

V tem je ves smisel in kot kaže, je ekipa, ki jo vodi imunologist John Herr, že našla protitelesca, s katerimi je mogoče napasti protein na spermiju, s tem da je posnela njegovo gensko kodo. Cepivo, ki so ga izdelali in ga sedaj preizkušajo na kuncih, spodbuja samičji imunološki sistem tako, da pospešeno producira protitelesca, ki uničijo protein na spermiju. Poskuse bodo nadaljevali še na pavijanih, ki imajo protein, identičen s tistim pri človeški spermi, v naslednjih treh letih pa naj bi pričeli tudi že s poskusi pri ljudeh. Strokovnjaki sodijo, da bo cepivo popolnoma brez stranskih učinkov, saj proteinov s tako sestavo v človeškem telesu sicer ni, torej bodo protitelesca popolnoma nenevarna.

Nenavadno a resnično. Na dvorišču družine Gönter v M. Soboti razveseljuje stare in mlade udomačena siva vrana, ki so ji nadeli ime Marci. Nekaterim otrokom je več do igranja s to ptico kot počitnikovanje na morju. Peter je svojega varovanca Marcija takole odžejal, kar s kapalko. Marci se menda rad vozi tudi na strehi avtomobila pa na kolesu in zganja vragolije v veselje domačih.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

Komu so na poti krajevni napisi? Že večkrat smo opozarjali, da je takšno obnašanje nekulturno, posebej ko posledice takšnega obnašanja vidi turist, ki ga pot zanese v naše kraje. Na tako poškodovani tabli s krajevnim napisom, je res težko spoznati v kateri kraj ste prišli.

Foto: N. Juhnov

Zbirka Grete Garbo na dražbi

Javnost, ki se je je Greta Garbo, dokler je še živela, izogibala, ima zdaj priložnost videti in kupiti umetniške predmete, pohištvo in redke knjige, ki so bile last slovite igralke. Dražbena hiša Sotheby v New Yorku je namreč sporočila, da bo naprodaj umetniška zbirka, v kateri so slike Renoira in Bonnarda, pohištvo iz 18. stoletja, preproge in keramični kipi iz stanovanja na Manhattnu, kjer je igralka dolgo živela. Dražba se bo začela 15. novembra in pričakujejo, da bo prinesla več kot 20 milijonov dolarjev. Umetnine je dražbeni hiši ponudila edina dedinja Grete Garbo — njena nečakinja Gray Reisfield.

Vaš dom bo opremil

VAŠ DOM, trgovina s pohištvom in gradbenim materialom HAJDINJAK, ŽIŽKI 63

POSEBNA PONUDBA:

- ugoden nakup na posojilo
- v zalogi vseh vrst pohištvo in gradbeni material

Obiščite nas ali nas pokličite po telefonu (069) 70 780

NASVET

STRES IN PROSTI ČAS

Za marsikoga je miren konec tedna le pobožna želja, kajti namesto da bi se z užitkom prepustil počitku, je tudi ob prostem času pod stresom. V petek popoldan še en opravek, v soboto piknik nedeljsko kosilo in že je konec tedna mimo, ne da bi si odpočili.

Nekateri ljudje se prepustijo stresu, ker se ne morejo tako hitro sprijazniti s tem, da o svojem početku odločajo sami. Drugi se pustijo pregovoriti prijateljem, marsikdo pa živi po načelu, kar lahko narediš danes, ne odlašaj za jutri.

Kdor se težko umiri, se lahko poskusi postopoma »ohlajati«, tako, da se najprej ukvarja s športom ali gre v kino, potem pa se s knjigo zavleče v svoj kotiček. Prijateljem lahko rečete tudi, da boste prišli le, če se vam bo zljubilo. In seveda se tudi hiša ne bo podrla, če neko delo preložite za drugi dan. Tako boste za spremembo enkrat zares počivali.

Zaposlena mati zna bolje z otrokom

Ameriški psihologi so raziskovali, kakšna mati bolje vpliva na otroka — tista, ki hodi na delo, in tista, ki gospodinji in je ves dan doma.

Pri zaposlenih materah se razen ukazovalnost, pri vzgoji postavlja visoka merila. Strogo zahtevajo od otrok, naj se primerno vedejo, upoštevajo družinske člane in urnik vseh domačih. Otroke znajo tudi razložiti, zakaj naj bi se ravnali po pravilih, poučijo jim, zakaj kaj pričakujejo od njih.

Psihologi pravijo, da s tem pozitivno vplivajo na otrokov razvoj. Skratka, za otroka je boljše, da ni na voljo ves dan.

Kratek tečaj o prebavi

Za razumevanje zapeke je dobro osvežiti znanje o normalni prebavi. Med zaužitjem obroka in izločitvijo ostankov hrane ponavadi preteče štirindvajset ur. Telo zavrže le malo; večina zaužite hrane se v črevesu absorbira in nato presnovi.

Tri do šest ur po jedi želodec izloča sokove in hrano pregnete, tako da iz nje nastane kaša, imenovana hima. Hima se iz želodca pretoči v tanko črevo, ki jo dokončno razgradi in absorbira. Neprebavljivi ostanki preidejo v debelo črevo. V debelem črevesu telo iz ostankov vsrka vodo. Tako nastanejo čvrsti iztrebki, ki se nabirajo v danki. Ko se ta napolni, se pojavi tiščanje na blato.

Čistilna slamica

Odkar je čista pitna voda postala redkost in si le malokdo drzne piti navadno vodo, če potuje po tujih krajih, je zacvetela tudi izdelava in prodaja najrazličnejših potovalnih čistilcev in filtrov vode za pitje. Večidel so to naprave, ki se sicer lepo obnesejo v hotelski sobi ali prikolici, a niso tako priročne, da bi jih popotnik lahko ves čas nosil s seboj. Vse kaj drugega je izum oregonskega podjetja Accuventure, ki je izdelalo prečiščevalno slamico.

Gre za plastično cevko, podobno običajnim slamicam za koktajle, ki se od navadnih razlikuje po tem, da je v nji vgrajen sistem filtrov, ki prečistijo vodo. Izdelovalec zagotavlja, da slamica očisti do 98 odstotkov škodljivih snovi v vodi. Zanesljivo odstranjuje 151 škodljivih kemikalij in kontaminantov. Če z njo popotnik uporabi tudi katero od znanih klorovih tablet, lahko posrka za žejo tudi kar precej onesnaženo vodo. Prečiščevalna slamica namreč posrka in odstrani iz vode tudi klor. Z eno slamico je mogoče posrkati kar lepo količino vode: izdelovalec zagotavlja prečiščevanje prek 100 litrov vode.

Vsekakor koristen izum. A vseeno upajmo, da ne bo postal vsakdanja potrebščina.

O paradižniku, ki je tehtal 90 dag

Na vrtu Olge Kaufman v Soboti je zrasel nenavadno velik paradižnik. Pravzaprav jih je zraslo veliko, tale pa je izjema zaradi svoje teže. Kot nam je povedala gospodinja, je seme iz Holandija, posadila ga je sama, zalivala pa kar s »koprivovo vodo«. Brez vsakršne kemije!

foto: N. Juhnov

BIM edoo

Murska Sobota, Ciril-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefax: (069) 21 136
Za prvo osemletko proti kanalu

Ponudba, kot je doslej še nismo imeli!

Prek tisoč presenečenj iz uvoza!

● puloverji različnih barv in krojev, jopice in majice ● perilo ● kopalne obleke in kopalke ● srajce ● bluze ● otroške hlačke (kratke in dolge) ● otroški kombinezoni ● džins ● dokolenke ● nogavice ● dežni plašči in velika izbira drugih tekstilnih izdelkov

POLETNA RAZPRODAJA PO ZELO UGODNIH CENAH TUDI USNJENIH IZDELKOV!

● v zalogi evropska kakovost nogavic Edoo

Delovni čas je prilagojen strankam in je od 6.30 do 20. ure!

MODA

ZDAJ PIKE IN ČRTE

Zdaj so torej tu, te letošnje priljubljene pike, ta najbolj vzorec in dobrovoljen lepotilni vzorec. Najrajši ga nosijo v Parizu. Tam so pike obvezno doma tudi v garderobi najbolj prestižnih in modnih ženskih bucikov. Skoraj vsakdanje so velike. Pogosto so pike tudi pikice, kdaj pa kdaj jih spremljajo tudi s črtami in drugimi geometrijskimi vzorčki. Kar zadeva barve kombinacije, so pike najpogosteje bele na modrem, rdečem ali pastelnem. Naj bo pike ali drugače, tu so. In ne samo na oblačilih. Zelo veliko jih je na nogavičkah, torbah, klobučkih, robcih, da o rutah sploh ne govorimo.

NABIRAMO ZELIŠČA

Skrajni čas je, da poberemo dišavna in začimbna zelišča z gredic. Tik pred cvetenjem vsebujejo aromatične dišavnice, pa tudi zelišča, ki jih uporabljamo v domači lekarni, največ učinkovitih snovi. Cveteti pustimo le tiste dišavnice, katerih semena želimo nabirati, na primer koriander, kumino, janež.

Zelišča, ki jih ne uporabljamo takoj, ampak jih želimo shraniti za zimo, nabiramo na sončen dan, takoj ko se posuši jutranja rosa. Natrgamo stebla z brezhibnimi listi. V majhnih šopkih jih obesimo na vrvico na suhem, senčnem in zračnem prostoru. Pazimo, da ne pride dež do zelišč, ki se sušijo. Zelišča, ki jih nameravamo vložiti v sol ali olje, dobro zrežemo takoj, ko so nabrana. Zatem jih vložimo v kozarce, tesno zapremo ter postavimo v hladen in temen prostor.

Nova spoznanja o vitaminu C

Vitamin C utegne preprečevati koronarno srčno bolezen. Raziskovalci na univerzi v Berkeleyu so proučevali vpliv vitamina C v vzorcih človeške krvi, ki je bila pred tem izpostavljena prostim radikalom. To so nestabilne molekule, ki v telesu po nekaterih spoznanjih delujejo na holesterol LDL, in sicer tako, da začnejo iz njega nastajati gradniki za ateroskloretične žilne obloge. Vitamin C je v berkelejskem poskusu nevtraliziral vse proste radikale, vitamin E, ki velja za glavnega borca proti prostim radikalom, pa le 70 odstotkov. Če zaužijete dovolj hrane, bogate z vitaminom C (limon, pomaranč, kivija, zelene paprike, brstičnega ohrovta), ga bo dovolj za zaščito pred prostimi radikali.

GLASNI JOK PAMETNIH DOJENČKOV?

Čim glasneje joka dojenček, tem bolj inteligenten je. Tako so ugotovili zdravniki in psihiatri na neki ameriški univerzitetni kliniki. Zdravniki so opazovali vedenje novorojenčkov v prvih dveh tednih po rojstvu ter merili inteligenco teh otrok pet let kasneje. Jok so beležili na magnetofonski trak, inteligenco petletnikov pa s testi. Izkazalo se je, da so otroci, ki so kot dojenčki najbolj glasno jokali, najbolj bistri. Raziskava je bila opravljena na dvestotih otrocih oziroma dojenčkih. Potolažila bo zlasti tiste starše, ki so zaradi novorojenčkovega joka vznemirjeni in utrujeni.

LAKOTA

Lakoto utišamo z zelenjavno kašo. Ko se nas loti lakota in se ne moremo več upirati, vzamemo kuhane bučke, v mešalniku zmešamo z obilico sveže iztisnjenega limoninega soka in z malo soli. Gosto zelenjavno kašo pojemo počasi po žličkah. Lakota mine, želodec je potolažen, v sadni kaši pa je veliko vitaminov in nobenih kalorij.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota

1. Sacrifice — Elton John
2. Nancy iz Ljubljane — Big Ben
3. Vogue — Madonna
4. Insieme 92 — Toto Cutugno
5. Pijmo ga, pijmo — Magnet

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu RMS (UKV 87,6 MHz ali SB 648 kHz) ob petkih od 18. do 19.

Kuhajte z nami

KOKOŠJA BEDRCA Z OBLOGO

Potrebujemo: 2 veliki celi bedrci od male kokoši, šopek jušne zelenjave, petršiljevo korenino, 2 čebuli, 3 jedilne žlice olja, sol, nožev konico popra, 2 lovorjeva lista.

Kokošja bedrca zarežemo po notranji strani po kosti tako, da z lahkoto odstranimo kosti iz zgornjega in spodnjega dela bedre. Z zobotrebci meso »razpremo«, da pri kuhanju obdrži lepo ploščato obliko. Očiščeno jušno zelenjavo grobo narežemo, čebulo razkosamo na 4 dele. Olje segrejemo v malo večji kozici, dodamo narezano zelenjavo in čebulo ter rahlo popražimo. Prilijemo približno 1 l vode, solimo, popramo in odišavimo z lovorjem. Kuhamo približno 15 minut.

Dodamo z zobotrebci oblikovana (dresirana) bedrca in počasi vremo 1 uro. Meso mora biti kuhano, a naj ne razpade. Čas kuhanja je odvisen od starosti živali.

Medtem pripravimo oblogo. Zanjo potrebujemo 3 male žličke fino nastrganega hrena, ki mu primešamo 2 žlički limonovega soka, sol, poper, 2 rumenjaka, šopek sesekljanega petršilja, 2 veliki žlici goste kisle smetane, žličko worcestrske omake in 3 do 4 žličke drobtin (toliko, da je masa rahla in mazava). Vse sestavine zmešamo.

Kuhana bedrca vzamemo iz zelišče juhe in počakamo, da se ohladijo. Nato jih zložimo v pomaščeno kozico ter vsak kos posebej debelo premažemo s pripravljeno maso. Pečico segrejemo na 250°C in pečemo 10 minut, da nadev zakrkne. Tekočino, ki je ostala od kuhanja bedrc, uporabimo za zalivanje juh ali omak.

K tako pripravljeni perutnini (namesto kokoši lahko vzamemo tudi purana) ponudimo dušeno rdečo zelje in kruhove, tirolske ali skutine cmoke.

SESTAVIL MARKO NAPAST	PRODAJALNA NAKITA	V VEČ KRAKOV RAZRASLO DEBLO	UPRAVNIK POSESTVA	PRITOK GANGESA V INDIJI	ARABSKI KNEZ	DEČEK V REJI	
KROTITELJ ŽIVALI							MERA ZA RITEM
ŠPORTNA IGRA Z ŽOGO							
SMRTNI BOJ, UMIRANJE							
NARAVNA SILA, INSTINKT				PREGOVOR / IZUMRLO EVROPSKO GOVEDO			
IMPORT					NIKOLA TESLA / ZOLAJEV ROMAN		
JUŽNO SADJE, CITRONE							PARNA LOKOMOTIVA (ZASTAREL IZRAZ)
JERRY LEWIS			NEMŠKI SKLADATELJ / OBMOČJE				
NORVEŠKI LINGVIST (IVAR ANDREAS)						LITER / AMERIŠKI PISATELJ GREY	
AVTOMOBILSKA OZNAKA ROMUNIJE		STALNA REČENICA / SLAVILNA PESEM					
BIBLIJSKI OČAK				IVAN CANKAR	ALBERT PAPLER / MEDMET		
ITALIJANSKI PEVEC IN IGRALEC CELENTANO							
	NEMŠKO MESTO NA NIZOZEMSKI MEJI						

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Izik Kul, zadruga, Pretnar, roj, ens, Atal, KE, ŠA, Iran, E, Kne, verz, MA, ala, sir, listina, kotomer, Atakora.

VERICE NE MOREŠ IZPUSTITI

Zadnjič je hodil tu novinar pred šestimi leti. Takrat je vasico ločevala od »sovražnikov« bodeča žica. Zdresirani psi so ovohavali s plevelom zarasli mejni pas, če se tam skrivajo kakšni sumljivi elementi. Sedaj obseva pokrajino bleščeče sonce, pravi užitek se je potepati v tej valoviti, s hribi in dolinami posejani deželici, v mali slovenski vasici, Vericah. Vojake smo srečali le na števanovskem bregu, kjer so se pravkar odžejali pri studencu, imeli so sicer orožje, niso pa nas motrili nezaupljivo, celo nasmejani so nas napotili na pravo pot, ko smo spraševali za Verice.

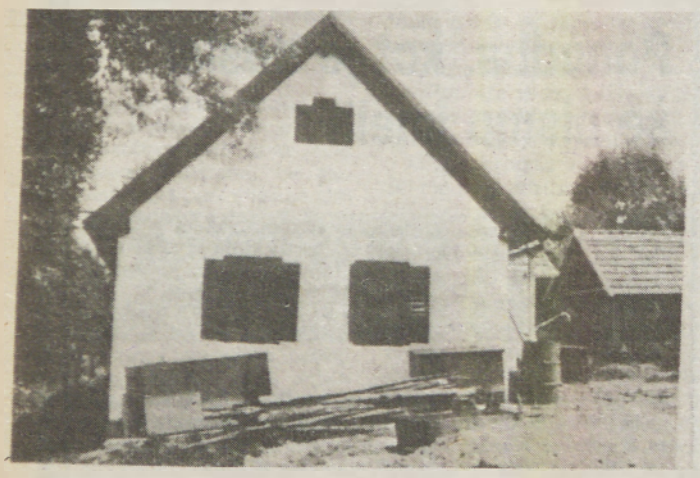

Obnovljeno pročelje stare hiše.

Vasica šteje 85 hišnih številk. Toda vsaka ne pripada več domačinom. Iz Pešte, pa celo iz daljnega Debrecena so prišli ljudje in odkupili zapuščene, iz ilovice ali slabe opeke zgrajene slovenske domačije — za počitniške hišice. Skoraj vse zapuščene hiše so odkupili ljudje iz daljnih krajev, vas pa še naprej izumira.

Zadnjič so pokopali starega Šömeneka. Rekli bi, da je tako ostala prva hiša prazna. Toda kdo bi tu vedel povedati, katera hiša je prva, saj so domačije tako raztresene po hribih, da te niti sosed ne sliši. Ograj ni, domačini so potegnili mejno črto parcel le v mislih.

Tudi teta Dončecova je prav toliko stara, kot je bil pokojni Šömenek — 84 let. Razgovor z njo steče težavno, kajti teta ne zna po madžarsko, govori le tukajšnje slovensko narečje. Svoj živ dan ni zapustila svoje rojstne vasi, niti v Sombotelu ni bila. Sicer so njeni otroci in vnuki hodili tja, in po njihovem pripovedovanju ve, da je to veliko mesto, ki je zelo daleč, da tam živijo Madžari, po ulicah pa celo vozi tramvaj. Verjetno je že dolgo tega, da so ji o tem pripovedovali, kajti sombotelski tramvaj — na žalost — dandanes pozvanja le v spominu stare tete.

Eden od vnukov tete Dončec se nam predstavi: Karel Franc Dončec. Dela v monoštrski opekarni. Pravi, da je zaslužek bolj skromen, zato v prostem času hodi še kosit s kosilnico, da bi še kaj zaslužil. Kaj mu pa bo denar? Pravi, da dandanes človek ne more živeti tako, da ne bi šel iz svoje vasice. V Vericah je kakih 15 mladih, nekateri že imajo svoje avtomobile. Vržejo skupaj nekaj forintov za bencin in tako hodijo na razne zabavne in športne prireditve v okolici. V tem pogledu Števanovci niso več center, temveč Monošter ali Körmend.

Povprašam poštarja, kaj je tisto, kar povezuje to vasico s svetom? Tega je bolj malo, morda televizija, ki je v vsaki hiši, pa še kako pismo iz Amerike, Brazilije, ali celo Avstralije. Tako so se raztepli po širnem svetu, ker je bila usoda tako mačehovska do te male skupnosti Slovencev. Odgnalo jih je siromaštvo, pa tudi politika. Nekdo je omenil, da takrat, ko se je po vojni izgrajevala dežela, njih so gnali kopat strelske jarke in gradit bunkerje proti največjemu sovražniku — Titu. Če je kdo upal le misliti na Tita ali Jugoslavijo, so ga že izgnali, izselili.

Največ ljudi je zapustilo vasico med vojno in po njej. Nadomestilo za izgubljeno daje le narava, ki je neizmerno lepa. Prekrasna pokrajina, modro nebo, zelena polja, ptičje petje, grič za gričem. Zato ni čudno da so jo našli tujci. Baranyevi so, npr. prišli iz Debrecena. Kako so našli sem? Sami ne vedo. Odpotovali so, potovali in tako našli Verice. — Sedaj jih enostavno ne moreš izpustiti, pravi glavar družine, ki je doma trgovski poslovodja. Tako misli tudi njegova žena, ki je v tem alfoldskem mestu profesoprica. »Preživeti tu dva meseca pomeni ponovno rojstvo.« Zdaj so že spoznali vasico, ki jih je sprejela. Našli so prijatelje, vzljubili tukajšnje Slovence.

Praprebivalci pa nekako živijo. Nekateri hodijo na delo v Monošter, večina pa le poskuša pridobiti čim več iz te siromašne ilovnate zemlje. Zato jemljem bolj za hvalisavost kot pa za resno besede neke ženske, ki pravi, da je sedaj tudi tukaj Amerika. Morda v primerjavi s prejšnjim, nikakor pa ne v primerjavi z drugim svetom. Rešili so se prekletstva zapore meje, ob večji sproščenosti, možnosti gibanja se bo morda tudi tukaj izboljšalo življenje. Večjo sproščenost občutijo tudi tisti, ki pridejo na obisk iz čezmorskih in drugih daljnih dežel v Verice. Tisti, ki po besedah prej omenjene ženice hodijo spat s pištolo pod vzglavnikom. V Vericah to ni potrebno, tu je taka mogočna tišina, mir, spokojnost, da se človeku zazdi, da je v kaki pravljični deželi. Ta dežela pa je pravljično carstvo skromnih, siromašnih ljudi.

(Po Vas Nepe J. V.)

RAZPORED TEKEM

I. ONL LENDAVA 1990/91

I. kolo — 26. 8. 90
Lakoš:Graničar
Panonija:Mostje
Hotiza:Kapca
Bistrica:Nafta B
Kobilje:Nedelica

II. kolo — 2. 9. 90
Mostje:Hotiza
Graničar:Nedelica
Nafta B:Kobilje
Kapca:Bistrica
Lakoš:Panonija

III. kolo — 9. 9. 90
Nedelica:Nafta B
Panonija:Graničar
Hotiza:Lakoš
Bistrica:Mostje
Kobilje:Kapca

IV. kolo — 16. 9. 90
Mostje:Kobilje
Graničar:Nafta B
Panonija:Hotiza
Kapca:Nedelica
Lakoš:Bistrica

V. kolo — 23. 9. 90
Nedelica:Mostje
Nafta B:Kapca
Hotiza:Graničar
Bistrica:Panonija
Kobilje:Lakoš

VI. kolo — 30. 9. 90
Mostje:Nafta B
Graničar:Kapca
Panonija:Kobilje
Hotiza:Bistrica
Lakoš:Nedelica

VII. kolo — 7. 10. 90
Nedelica:Panonija
Nafta B:Lakoš
Kapca:Mostje
Bistrica:Graničar
Kobilje:Hotiza

VIII. kolo — 14. 10. 90
Bistrica:Kobilje
Graničar:Mostje
Panonija:Nafta B
Hotiza:Nedelica
Lakoš:Kapca

IX. kolo — 21. 10. 90
Nedelica:Bistrica
Nafta B:Hotiza
Kapca:Panonija
Mostje:Lakoš
Kobilje:Graničar

RAZPORED TEKEM

II. ONL LENDAVA 1990/91

I. kolo — 26. 8. 90
Zvezda:Žitkovci
Petišovci:Olimpija

II. kolo — 2. 9. 90
Olimpija:Žitkovci
Petišovci:Zvezda

III. kolo — 9. 9. 90
Zvezda:Olimpija
Žitkovci:Petišovci

IV. kolo — 16. 9. 90
Žitkovci:Zvezda
Olimpija:Petišovci

V. kolo — 23. 9. 90
Žitkovci:Olimpija
Zvezda:Petišovci

VI. kolo — 30. 9. 90
Olimpija:Zvezda
Petišovci:Žitkovci

II. MNL MURSKA SOBOTA

I. kolo — 26. 8. 90
Prosenjak.:Tešanovci
Apače:Hodoš
Pušča:Vrelec
Romah:Filovci
Puconci:Križevci
11 plavih prosti

II. kolo — 2. 9. 90
Filovci:Puconci
Vrelec:Romah
Hodoš:Pušča
Tešanovci:Apače
11 plavih:Prosenjak.
Križevci prosti

III. kolo — 9. 9. 90
Apače:11 plavih
Pušča:Tešanovci
Romah:Hodoš
Puconci:Vrelec
Križevci:Filovci
Prosenjakovci prosti

IV. kolo — 16. 9. 90
Vrelec:Križevci
Hodoš:Puconci
Tešanovci:Romah
11 plavih:Pušča
Prosenjak.:Apače
Filovci prosti

V. kolo — 23. 9. 90
Pušča:Prosenjak.
Romah:11 plavih
Puconci:Tešanovci
Križevci:Hodoš
Filovci:Vrelec
Apače proste

VI. kolo — 30. 9. 90
Hodoš:Filovci
Tešanovci:Križevci
11 plavih:Puconci
Prosenjak.:Romah
Apače:Pušča
Vrelec prost

VII. kolo — 7. 10. 90
Romah:Apače
Puconci:Prosenjak.
Križevci:11 plavih
Filovci:Tešanovci
Vrelec:Hodoš
Pušča prosta

VIII. kolo — 14. 10. 90
Tešanovci:Vrelec
11 plavih:Filovci
Prosenjak.:Križevci
Apače:Puconci
Pušča:Romah
Hodoš prost

IX. kolo — 21. 10. 90
Puconci:Pušča
Križevci:Apače
Filovci:Prosenjak.
Vrelec:11 plavih
Hodoš:Tešanovci
Romah prost

X. kolo — 28. 10. 90
11 plavih:Hodoš
Prosenjak.:Vrelec
Apače:Filovci
Pušča:Križevci
Romah:Puconci
Tešanovci prosti

XI. kolo — 4. 11. 90
Križevci:Romah
Filovci:Pušča
Vrelec:Apače
Hodoš:Prosenjak.
Tešanovci:11 plavih
Puconci prosti

FRANK F. BÜKVIČ

התקוה
כָּל עוֹד בַּלֵּבָב פְּנִימָה
נֶפֶשׁ יְהוּדִי הוֹמִיָּה,
וּלְפַאֲתֵי מִזְרָח קָדִימָה
עַיִן לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה.

HATIKVAH

19

4

»Je tega treba? je tega treba? Ali vam nisem pisal, da pustite dedeka pri miru? Kazno je, da sem samo zaradi Šarolte in njenega dedeka tukaj. Misliš, da Madžari ne vedo, kaj dekle počenja in s kom se druži? Vsako njeno kretnjo si zapomnijo in na vsakem koraku jo zasledujejo. Če jo ujamejo z dedekom, jo bodo takoj zaprli. Potem tudi mene nikdar več ne pustijo na svobodo.«

»Šarlota je previdna. Pravi, da bo do spomladi konec vojne. Rusi bodo vrgli padalce za bojišče in nemško vojsko odrezali od zaledja.«

»Do spomladi ne izdržim tukaj. Nobene prostosti nimamo. Spimo kar na goli slami in tako tesno drug zraven drugega, da vemo za vsakega, kaj se mu sanja. Tudi uši imamo, da o bolhah in stenicah sploh ne govorim.«

»Moj Bog, tudi stenice imaš!«

»Ne pri sebi. Stenice se človeka ne držijo kot bolhe in uši. Dan prespijo v špranjah ali pa na stenah. Zato se imenujejo stenice. Prav zato pa so ponoči tem bolj podjetne. Včasih so tako krute, da vso noč ne zatisnem oči. Tudi uši so krvoločne, toda v primeri s stenicami pravi angelčki.«

»Zakaj ne razkužite prostora?«

»Smo že poskusili, pa nič ne pomaga. Devet življenj imajo v sebi, kot mačke.«

Iz pisarne prihiti Musolini in pove, da smejo vsi jetniki, ki so dobili obisk, do devetih zvečer v Blatograd.

Glattstein zaklene kovčke, jih shrani poleg svojega ležišča in s Klaro precej odide, ne da bi se vrnil ob določeni uri.

Zaradi svetega večera stražarji le površno preštejejo jetnike. Da jim manjka en ujetnik, opazijo šele naslednji dan pri jutranjem zboru. Musolini dvigne prah. Eden izmed vojakov prinese iz pisarne seznam jetnikov. Ko se prepričajo, kdo je ubežnik, pretaknej vse prostore, pogledajo v gostilno, za gledališki oder in dvakrat na stranišče. O Glattsteinu ni ne duha in ne sluha.

»Glattstein je lisjak. Kar z lisico je ušel,« se smejijo jetniki.

»Klara ga je zaklenila v kovček in se z njim enostavno izmuznila,« se reži Krčmar.

Musoliniju pa ni za smeh. Namesto k maši nažene brigado na občinski svet, kjer morajo za kazen tekati sem ter tja, se vlačiti po trebuhu in v počepu skakati kot žabe. Nekateri jetniki so na Glattsteina tako jezni, da kličejo nanj vse mogoče nesreče in mu opsujejo vse sorodstvo.

Musolini se poln besa zaklinja, da se bo nad ubežnikom maščeval in da se niti za tisoč brizgancev ne bo dal podkupiti, samo da položi roko nanj. Vsako jutro ga bo tiral na delo, četudi na pol mrtvega. Na hitrico zbere svoje moštvo, pusti doma samo starega brezzobega rezervista Kamona in se požene v Blatograd za ubežnikom.

Staknejo ga s Klaro v postelji v hotelu HUNGARIA ob Blatnem jezeru. Ubežnik dela nadvse nedolžen obraz. Ni vedel, da bi se moral vrniti v čitalnico že sinoči ob devetih, temveč šele danes. Klara toči krokodilje solze. Noben izgovor ne pomaga. Ljubimca prižene jo pod bajonети nazaj v brigado, ljubica pa opoldan sede na vlak in se z bolhami in z ušmi odpelje nazaj v Murin.

Ko brigada izve za Glattsteinovo pustolovščino, jih mine jeza, ki so jo skuhali zaradi ubežnika. Prasnejo v smeh in pozabijo na preživelo gorje na občinskem svetu. Kdo bi kaj takšnega pričakoval od Glattsteina! Če bi se domislili, bi tudi sami napravili tako. Norci pa so svoje žene komajda objeli in sramežljivo poljubili in jih že pustili nazaj domov. Vsi brez izjeme bi radi presedeli tri dni v samici, ki jo je Musolini medtem pripravil za Glattsteina. Na kraju v celici prav nič ni ljubimcu manjkalo. Niti žejen ni bil, kajti Musolini mu je pridno prinašal brizgance in mu delal družbo.

Na Silvestrovo je bil srečni ljubimec zopet na svobodi. Z Musolinijem sta se v gostilni zalivala z brizganci in ob ciganski godbi, ki jima je igrala na uho, opolnoči, ko se je staro leto prevesilo v novo, spila bratovščino.

Dva tedna po novem letu pa je udarilo med jetnike kot strela z jasnega: domov pojdejo. Novica je bila tako nepričakovana, da je presenetila celo Bakariča z njegovimi termini.

V soboto dopoldan so pospravili in počistili čitalnico. Glattstein je pri nekem kmetu najel voz in konja. Kmet je odpeljal vso prtljago na železniško postajo, posredovalec pa napravil masten dobiček. Kmetu je plačal za vsak kovček dva penga, sojetnikom pa zaračunal petkratno ceno. Ko je brigada izvedela, kako nesramno jih je Glattstein opetnajstil, ga niso več pogledali.

Njih vedenje ga prav nič ni motilo. Domov pojde in jetnikov ne bo več videl. In četudi bi živel še naprej z njim pod isto streho, kaj zato! Trgovina je trgovina. Končno tudi iz jugoslovanske vojske ni prišel brez dobička, zakaj ga ne bi smel napraviti v brigadi . . .

Glattsteinovo življenje se ni nikdar več vrnilo na stari tir, po katerem je bil hodil, preden so ga poslali na prisilno delo. Njegovo veliko veselje, da je končno zopet svoboden in doma pri družini, je bilo kratko. Skalilo se je že prve dneve po vrnitvi. Res, da mu ni bilo treba rano vstajati in iti na delo, ki se ga je spominjal z mržnjo v srcu. Tudi pri skupnem kotlu zunaj na mrazu ni jedel, temveč v topli sobi pri belo pogrnjeni mizi. Spal je v mehkih pernicah in pri ljubeči ženi, ne na slami pri ušivem Čizmadiji. Toda dokler je bil na prisilnem delu, je iz dneva v dan upal na osvoboditev. Po vrnitvi domov je bilo narobe. V ozračju je vladala svojevrstna napetost, ki je v brigadi ni bilo. Vsak večer je legel v strahu, da bodo naslednjega jutra potrkali na vrata in ga odgnali v nove, še hujše zapore. Zlasti odkar so jeli Nemci vtikati svoj nos v madžarske notranje zadeve, se svojega strahu ni mogel več znebiti. Vsega, kar so pripovedovali ljudje o nemških taboriščih smrti, sicer ni verjel, prepričan pa le ni bil, da ne bi bilo lahko res. Predvsem Šarolta je dolžila naciste takšnih grozovitosti, da so se človeku ježili lasje. Zato se je skušal zavarovati na vse strani. Glavarju je tu pa tam poslal na dom lepo šunko ali velik kos svežega mesa. Lindwurma, ki si je medtem tudi ime pomadžaril in se pisal Sarkany, in Toplaka je na ulici pozdravljal, kot da bi bila sama cesarja. Škrilcu, ki je pil vino kot krava vodo, je ob vsaki priložnosti plačal brizganec.

Ko je Šarolti omenil svoje »sinje zveze«, mu je zasmehljivo odvrnila da so njegove zveze navadni milni mehurčki.

»Ako Nemci na Madžarskem prevzemajo oblast, se gestapo niti na Toplaka ne bo oziral, kaj šele na glavarja ali na zapitega Škrilca. Nacisti bodo poslali prav vse murinske »jude v rajh in jih tam pobili,« je rekla resno.

»Da bi Nemci pobijali Jude, tega ne verjamem. Svoje so izselili, drugi jih pa prav malo brigajo.«

»Kaj pa prisilno delo? Kaj pa koncentracijska taborišča, kjer jih sistematično morijo? Kaj pa Hitlerjev Endlösung? Ti ne boš mogoče izjema. Zanke ti bodo nastavili. Niti vedel ne boš, kdaj si se zaročil vanje. V rajh te bodo odpeljali in te tam usmrtili.«

Oče je svojo hčer nekaj časa nejeverno gledal, potem pa ves vznemirjen vzkliknil: »Kaj pa naj naredim za božjo voljo, če je moja prihodnost zares tako črna?«

»V partizane pojdi!«

Ko je slišal, kakšne nasvete mu daje njegova lastna hči, je mislil, da se dekletu meša. S svojimi nevarnimi nazori in s nevarnejšimi zvezami mu je prav Šarolta povzročala največ skrbi. Odkar mu je zaupala, da sodeluje z osvobodilnim gibanjem, sploh ni imel več mirne ure. Boječ se, da Madžari dekle pri njenem nevarnem poslu prej ali slej zasačijo, je živel kot divjačina, ki so ji psi za petami. Šarolta mu je sicer zagotovila, da je previdna in da ve, komu sme zaupati in komu ne, toda kdo mu lahko jamči, da nekega dne ne bodo razkrinkali katerega od njenih političnih prijateljev. Tako dolgo ga bodo mučili, da bo izdal tudi njo. Potem ne bodo zaprli samo hčerke, ampak tudi očeta, češ da ji je dajal potuho. Zaman je opozarjal trmoglavko na strašno nevarnost, ki zaradi njenih zvez preti vsej družini. Njegovo svarilo je bilo kot bob ob steno. Neke noči so jih uporniki celo obiskali. Prišli so na njihov dom, ostali pri njih ves naslednji dan in odšli šele z drugo nočjo. Takrat je hodil po hiši in okrog nje kot po igłah. Vsakega najmanjšega šuma se je prestrašil. Kadar je zašuštel veter v bršljanu, ki se vzpenja po zidovih, je mislil, da se plazijo orožniki pod oknom. Vsakega kupca, ki je vstopil v prodajalno ali v mesnico in ga ni poznal, je imel za preoblečenega gestapovca. Proti večeru, ko se je skrilo sonce za strehe in vrgle dolge sence čez dvorišče, je bil že tako vznemirjen, da se je nekaj krat splašil svoje lastne sence.

Zaradi nevarnih obiskov, ki so se jeli vse češče ponavljati, je postal celo babjeveren. Sovje skovikanje je imel za osebno nesrečo, čuk pa mu je bil znanilec smrti v družini.

Pri enem izmed nočnih obiskov so se partizani hvalili, da so na poti h Glattsteinovim spopadli z orožniki in jih po krvavem spopadu pognali v beg. Šarolta jim je zaradi njihove neustrašenosti postregla kot kraljem. Ko so odšli, je še enkrat poskusil spregovoriti z njo pametno besedo. Dekle se tudi zdaj ni zmenila za njegova opomine. Namrdnila se je in mu rekla, da misli kot ozkosrčni buržuji z zlaganimi malomeščanskimi nazori in da so ljudem iz vrste drugih šteti. Vsi njegovi še tako tehtni razlogi in ugovori pri njej niso prav nič zalegli. Šarolta je bila v svojem prepričanju tako trdna, da bi se raje pustila ubiti kot spremeniti eno samo misel. Od tedaj je s še večjim zagonom delala za upornike. Zbirala je hrano, denar in obleke, prenašala je poročila in sestavila črno listo — po njenem — narodnih izdajalcev, ki jih bo nova oblast po vojni kaznovala. Sumi je celo Igorja vpregla v svoje delo in da tant zanjo prenaša pošto. Ko je zahteval od Igorja odgovor, je ta vse zatajil. Šarolta pa se je zasmehovala.

Kot da mu njeno sodelovanje z uporniki ne bi povzročalo dovolj skrbi, mu zdaj Šarolta za nameček svetuje, naj gre v torto.

(nadaljevanje prihodnjič)

PRED STARTOM V ONL — VZHOD

BELTINKA IN TURNIŠČE ZADOVOLJNA S PRIPRAVAMI

Prihodnjo nedeljo se začenja prvenstvo v območni slovenski nogometni ligi vzhod, kjer tokrat nastopata dve pomurski moštvi: Beltinka iz Beltinec in Turnišče. Obe moštvi sta se okrepili in se že dalj časa skrbno pripravljata za novo sezono pod vodstvom novih trenerjev: Cirkvenčiča (Beltinka) in Litropa (Turnišče). Pred prvenstvom smo za izjavi zaprosili Zorana Cirkvenčiča, trenerja Beltinke, in Franca Lacka, tehničnega vodjo Turnišča.

ZORAN CIRKVENČIČ — »S pripravami smo začeli 17. julija in vadili 4- do 5-krat tedensko. Načrtovano delo smo doslej v celoti realizirali. V zadnjem času posebno skrb namenjamo uigravanju moštva in posameznih linij, s čimer želimo vnesti nekatere nove elemente ter doseči kakovostnejšo igro, primerno za igralski kader, ki ga imamo. V prestopnem roku se je moštvo okrepilo z devetimi igralci: Čontala, Kozic in Zver (Mura), Kreslin (Ižakovci), Forjan (Bratonci), Kolarič (Črenšovci), Bočkorec (Šalamanca), vrnila pa sta se Maučec in Škafar. Odigrali smo osem prijateljskih tekem, sedemkrat smo zmagali in enkrat igrali neodločeno. Ker sem dolžnost trenerja prevzel v novi sezoni, ne morem realno oceniti zmožnosti moštva. Računam pa, da se lahko uvrsti v zgornji del lestvice.«

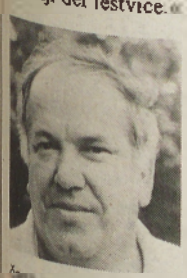

FRANC LACKO — »S tem, da smo si pridobili pravico nastopanja v območni ligi vzhod, smo začeli s pripravami že 8. julija. Trenirali smo štirikrat tedensko, kar je bilo nekaj novega in tudi naporno za naše igralce. Okrepili smo se tudi s tremi igralci: Stankom Markojo st., Stankom Markojo ml. (Renkovci) in Puckom (Polana). Za okrepitev imam tudi angažiranje pomožnega trenerja Škaliča, ki pomaga pri delu trenerju Francu Litropu. V času priprav smo odigrali 11 tekem, s katerimi smo lahko le delno zadovoljni, saj je bilo preveč nihanj iz tekme v tekmo. Sicer pa sem s pripravami zadovoljen, saj smo naredili veliko, vendar nas to ne sme uspavati, kajti trdo delo nas še čaka. Ker smo novinci v ligi pričakujemo začetek z določenim strahom, nekatere igre pa vlivajo tudi optimizem. Naša želja je, da ostanemo v ligi, kar pa s kadrom, ki ga imamo, lahko dosežemo.«

F. Maučec

SNL

Zmaga Mure in poraz Nafte

Začelo se je prvenstvo v slovenski nogometni ligi, kjer tokrat tekmujeta dva pomurska predstavnika. V prvem kolu sta iztržila polovičen uspeh. Soboška Mura, ki je gostila novinca Jadran Lemo iz Dekanov, je zmagala z 2:0. Strelca golov sta bila Lopert, ki se je po poškodbi zopet vrnil na igrišče, in Kutuš. Mura je igrala v tejle postavi: Šiftar, Papič, Cesar, Milošević, Kardoš, Gaševič, Cirkvenčič (Gregorec), Vouri (Benčič), Lopert, Telebar (Berendijaš) in Kutuš. Sodil je Koletnik z Raven. Lendavska Nafta pa je gostovala v Medvodah in izgubila z 0:1. Lendavčani so igrali dobro, vendar nesrečno izgubili. Edini zadetek so gostitelji dosegli iz enajstmetrovke. Nafta je igrala v postavi: Palatinuš, Graj, Pavarič, Piberčnik (Varga), Šabjan, Pal (Novak), Car, David, Ratajc (Drvarič), Rob, Dovečer. Sodil je Hvalič iz Nove Gorice. V drugem kolu igra Nafta doma z Naklom, Mura pa gostuje pri Steklarju v Rogaški Slatini.

ŽENSKI NOGOMET

ZMAGALO APAČE

ŠD Radovci je organiziralo turnir v malem nogometu za ženske. Med 7 ekipami je zmagala ekipa Apač pred Svečino, Šalovci in Radovci. Sodelovale pa so še ekipe iz Skale, Lešanov in Lemerje.

KARAŠKE DIRKE V GORNJI RADGONI

CAREL FORST REKORDER, ALFA MS PRVAKINJA

Na odlično pripravljeni stezi in v lepem vremenu so bile v nedeljo v Gornji Radgoni kasaške dirke, ki sodijo v okvir sejemskih prireditev. Na sporedu je bilo pet voženj, v središču zanimanja obiskovalcev pa sta bili najhitrejša dirka — za pokal Kmetijsko-živilskega sejma in prvenstvo Slovenije za dveletnike. Že v prvem teku najhitrejše dirke je razvesel Carel Frost (Miha Kovačič, Maribor) in postavil rekord radgonske proge 1:17,4. Stari rekord 1:17,7 je imela Felka (Marko Slavič, mlajši iz Ptujske Gore). Žal pa novi rekorder ni imel dovolj moči v drugem teku, zato da je postal zmagovalec najhitrejše dirke Talbot (Miha Koprivnik, Maribor). Zelo zanimiva je bila dirka dveletnikov za prvenstvo Slovenije, kjer je startalo 12 kasačev. Prijetno je presenetila Alfa MS (Marko Slavič, mlajši) z odličnim kilometrskim časom 1:22,8. Tretje mesto pa je osvojila Lalita (Branko Seršen) s kilometrskim časom 1:23,9. V prvi dirki za pokal Kmetijskega sejma na 1200 m je zmagal Ford Lindy (Mirko Hanžekovič), 1:25,4, pred Darkevičem (Branko Puhar) 1:26,0. V tretji dirki na 1800 m je zmagal Vesnanat (Vlado Lešnik) 1:22,0. Nedeljske dirke v Gornji Radgoni, ki si jih je ogledalo okrog 5000 gledalcev, so lepo uspele v odlični organizaciji KK Listomer. Doseženi kilometrski časi pa so samo potrdili, da je radgonska proga zares odlična.

F. Maučec

KOLESARSTVO

Šooš prvi po soboških ulicah

Kolesarski klub Pomurje iz Beltinec je bil organizator cestne kolesarske dirke KRITERIJ MESTA MURSKE SOBOTE, ki je štel za kriterij slovenskih mest. Na dirki je sodelovalo 85 kolesarjev iz 9 slovenskih klubov, med njimi tudi tekmovalci kolesarskih klubov Pomurje in Tropovci. Najuspešnejši med njimi je bil Simon Šooš (Pomurje), saj je zmagal pri mlajših mladincih in se tako poteguje za najvišje mesto v točkovanju za kriterij slovenskih mest. Klubski kolega Dervarič je bil štirinajsti. Pri mlajših pionirjih je Branko Dervarič (Pomurje) zasedel šesto, Tomaž Hanc sedmo, Manuel Jug enajsto in Zlatko Erjavec (vsi Tropovci) dvanajsto mesto. Med starejšimi pionirji je bil Aleš Drvarič (Pomurje) osmi, Simon Törner (Tropovci) pa deseti. V konkurenci starejših mladincev je bil Dušan Hajdinjak deseti, Šooš pa enajsti (oba Pomurje). Med člani je štartal le Zvonko Jelen, a je odstopil. Prireditev je ob lepem vremenu uspela.

Foto: F. Maučec

Hajdinjak in Šooš prva

Kolesarji Pomurja iz Beltinec so sodelovali v dirkah v Deutschlandsbergu v Avstriji in dosegli vidne rezultate. Na gorski vožnji na 3 km je pri ml. mladincih zmagal Simon Šooš, Danijel Dervarič je bil deseti. Pri pionirjih je bil Aleš Drvarič peti, Branko Dervarič pa osmi. Na cestni dirki, dolgi 70 km, je zmagal Hajdinjak in prejel skupni pokal. Simon Šooš in Hajdinjak sta zmagala tudi v šprintu.

Odprto prvenstvo Jugoslavije v Tropovcih

Kolesarski klub Tropovci bo v soboto, 25., in v nedeljo, 26. avgusta 1990, organizator odprtega prvenstva Jugoslavije pionirjev in dirke za pokal Krajevne skupnosti Tišina. Tekmovali bodo mlajši in starejši pionirji na 10 km dolgi progi Tropovci—Murska Sobota—Tropovci. Štart in cilj bo pri gostilni Verban v Tropovcih. Dirka se bo začela ob 18. uri. Pravico nastopa imajo tekmovalci, ki so registrirani za letošnje leto. Tekmovali bodo ekipno in posamično. Za ekipo lahko nastopijo največ štirje kolesarji. Za dirko se je doslej že prijavilo 12 ekip oziroma okrog 60 kolesarjev iz Srbije, Hrvaške in Slovenije. Pričakujejo pa še prijave iz Bosne in Hercegovine in nekaterih slovenskih klubov. Pokroviteljstvo nad dirko so prevzeli: Oskar Jelinek iz Avstrije, Panalp (Boris Barač) in Paletarstvo (Tomaž Škraban). Kolesarske dirke v Tropovcih naj bi se udeležila tudi predstavnika jugoslovanske in slovenske kolesarske zveze Kogurović in Mozetič.

ATLETIKA

BALEK NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Na državnem atletskem prvenstvu v Sarajevu je Milan Balek dosegel še en uspeh. Zmagal je v hitri hoji na 10 km s časom 42:55,35. To je njegova tretja letošnja zmaga doma na najpomembnejših tekmovanjih, s čimer je zbral maksimalno število točk in osvojil pokal. Na podlagi letošnjih odličnih rezultatov doma in na tujem je selektor dr. Dane Korica Baleka uvrstil v reprezentanco, ki bo sodelovala na evropskem prvenstvu v Splitu od 27. 8. do 2. 9. 1990.

ŠPORTNI RIBOLOV

ZMAGA LJUTOMERČANOV V ORMOŽU

Ribiška družina Ormož je bila organizator četrtega tekmovanja za republiško prvenstvo v športnem ribolovu za člane in članice. Sodelovalo je 20 ekip članov in 5 ekip članic. Lep uspeh so dosegli Ljutomerčani, saj so ekipno osvojili prvo mesto in si tako zagotovili obstanek v republiški ligi. Pri posameznikih je Škerget zmagal v sektorju B, Špur je bil četrti v sektorju A, Magdič pa šesti v sektorju C. Radgončani se tokrat niso odrezali, saj so zasedli 14. oz. 17. mesto.

Teniški klub Murska Sobota je bil prireditelj teniškega turnirja pionirjev in pionirk do 12 let za slovenski pokal. Sodelovalo je okrog 50 tekmovalcev in tekmovalk, med njimi tudi 8 domačih, ki se v tako močni konkurenci niso mogli uveljaviti. Pri pionirjih je zmagal Škofic iz Kranja pred Mulejem iz Domžal. Med pionirkami pa je bila prva Splitčanka Bučanova pred Stojkičevo iz Karlovca.

Foto: F. Maučec

MURA—BISTRICA 90

Med številnimi športnimi dogodki v Pomurju ob koncu tedna kaže posebej omeniti tudi tradicionalno tekmovanje kajakašev in kanuistov MURA—BISTRICA 90. Na 12 kilometrov dolgi progi od mosta Veržej—Dokležovje do mosta Razkrižje—Srednja Bistrica se je pomerilo okrog 50 tekmovalcev iz Slovenije (Mura Krog, Bistrica, Hrastnik in Razlag Čatež) in Hrvaška (Varteks Varaždin, Končar Zagreb). Najhitrejši je bil Nenda Viljevac (Končar), ki je prispel na cilj v času 31 minut in 40 sekund in v svoji kategoriji (K 1 člani) osvojil 1. mesto. Samo 5 sekund slabši čas je imel **Roman Kovačič** (Krog), zmagal je v kategoriji K 1 mladinci. Denis Čizmašija (Bistrica) pa je bil v isti konkurenci tretji. Dušan Kuzmič (Krog) je bil 4., Andrej Utroša (Bistrica) 5. in Egon Krampač (Bistrica) 6. V kategoriji K 1 veterani je bil od Pomurcev najboljši Andrej Titan (Krog), ki je osvojil 2. mesto. V konkurenci mladink je bila Anita Gjerek hitrejša od Maje Žižek (obe Bistrica); pri starejših pionirjih je zmagal Tonček Skraban (Krog) pred Stanislavom Horvatom in Martinom Balažicem (Bistrica); pri starejših pionirkah je bila Tina Jakšič hitrejša od Mateje Žalig (obe Bistrica); pri mlajših pionirjih je zmagal Darjan Borovič (Krog) pred Dejanom Ozbetičem (Bistrica) in Andrejem Cipotom (Krog), Robi Ozbetič je bil 4. in Branko Bohnec 5. (oba Bistrica); pri turistih je zmagal Zlatko Horvat (Bistrica), Andrej Kolenko je bil 3., Jože Tompa (oba Bistrica) pa 4.; v kategoriji C 1 mladinci je zmagal Iztok Horvat (Krog); pri C 2 članih sta bila najhitrejša Marič—Vereš pred Gujtman—Serec (Krog); pri C 2 turistih je dvojica Ozbetič—Krampač (Bistrica) zasedla 2. mesto, Borovič—Borovič (Krog) 3., Škraban—Franko (Krog) 4. in Kustec—Gabor (Bistrica) 5. mesto.

Ekipno si delita 1. mesto z enakim številom točk Mura Krog in Bistrica pred Razlagom iz Čateža.

-aj

RK POLANA

Petnajst let ženskega rokometa

Rokometni klub Polana iz Velike Polane praznuje letos 15-letnico ženskega rokometa. V okviru tega jubileja bodo v soboto, 25. avgusta 1990, ob 17. uri pripravili krajšo slovesnost z otvoritvijo razsvetljave na igrišču. Pripravili pa bodo tudi ženski rokometni turnir z mednarodno udeležbo.

TRIATLON

MAUKO ŠESTI IN DEVETI

V Braslovčah je bilo republiško prvenstvo v triatlonu (plavanje 1500 m, kolesarjenje 42 km in tek 10 km). Sodeloval je tudi Radenčan Zdravko Mauko in zasedel deveto mesto. Mauko je sodeloval tudi na triatlonu Lisca v Sevnici (1000 m plavanje, 14 km tek in 25 km kolesarjenje) in zasedel šesto mesto.

VLEČENJE VRVI

Odprto prvenstvo Pomurja

ŠD Mladost iz Pertoče organizira v nedeljo, 26. avgusta 1990, ob 13. uri odprto prvenstvo Pomurja v vlečenju vrvi. Ekipa šteje po 6 tekmovalcev. Najboljše tri prejmejo pokale.

ŠAH

POKAL LJUTOMERČANOM

V Gornji Radgoni je bil tradicionalni šahovski turnir za pokal kmetijsko-živilskega sejma. Med 6 ekipami je zmagal Ljutomer z 10 točkami pred prvo ekipo Radenske Pomurja, 8, drugo ekipo Radenske Pomurja, 6, prvo ekipo Radgone, 4, in drugo ekipo Radgone, 2 točki.

NOGOMET

KRIŽEVCI : KERCZASZOMOR 4:2

V prijateljski mednarodni nogometni tekmi so Križevci premagali madžarsko moštvo Kerczoszomor. Strelci za Križevce: Flisar I, Flisar II, Škerlak in Čabuk.

NAGYRAKOS : CANKOVA 1:4

Nogometaši Cankove so gostovali na Madžarskem in premagali domače moštvo. Strelci za Cankovo: Vrhovski 2 ter Smodiš in Rojko.

RAZPORED TEKEM

I. MNL MURSKA SOBOTA

I. KOLO — 26. 8. 90
Šalovci : Gančani
Rakičan : Tromejnik
Cankova : Radgona
Bratonci : Rogašovci
Dokležovje : Čarda
Serdica : Grad

II. kolo — 2. 9. 90
Cankova : Grad
Čarda : Serdica
Rogašovci : Dokležovje
Radgona : Bratonci
Tromejnik : Cankova
Šalovci : Rakičan

III. kolo — 9. 9. 90
Rakičan : Gančani
Cankova : Šalovci
Bratonci : Tromejnik
Dokležovje : Radgona
Serdica : Rogašovci
Grad : Čarda

IV. kolo — 16. 9. 90
Gančani : Čarda
Rogašovci : Grad
Radgona : Serdica
Tromejnik : Dokležovje
Šalovci : Bratonci
Rakičan : Cankova

V. kolo — 23. 9. 90
Cankova : Gančahi
Bratonci : Rakičan
Dokležovje : Šalovci
Serdica : Tromejnik
Grad : Radgona
Čarda : Rogašovci

VI. kolo — 30. 9. 90
Gančani : Rogašovci
Radgona : Čarda
Tromejnik : Grad
Šalovci : Serdica
Rakičan : Dokležovje
Cankova : Bratonci

VII. kolo — 7. 10. 90
Bratonci : Gančani
Dokležovje : Cankova
Serdica : Rakičan
Grad : Šalovci
Čarda : Tromejnik
Rogašovci : Radgona

VIII. kolo — 14. 10. 90
Gančani : Radgona
Tromejnik : Rogašovci
Šalovci : Čarda
Rakičan : Grad
Cankova : Serdica
Bratonci : Dokležovje

IX. kolo — 21. 10. 90
Dokležovje : Gančani
Serdica : Bratonci
Grad : Cankova
Čarda : Rakičan
Rogašovci : Šalovci
Radgona : Tromejnik

X. kolo — 28. 10. 90
Gančani : Tromejnik
Šalovci : Radgona
Rakičan : Rogašovci
Cankova : Čarda
Bratonci : Grad
Dokležovje : Serdica

XI. kolo — 4. 11. 90
Serdica : Gančani
Grad : Dokležovje
Čarda : Bratonci
Rogašovci : Cankova
Radgona : Rakičan
Tromejnik : Šalovci

FENOMEN NEODVISNIH IN POLITIKA

Že pred volitvami mi je zatrjeval, tolkajoč se po prsih neki intelektualec, da imajo bodočnost tisti, ki ne pripadajo nobeni stranki. Med vrsticami mi je hotel jasno povedati, da bodo nas »strankarske« dajali v ospredje, v politični ogenj, a v ozadju bodo končno odločali oni, ki naj bi jih bilo po njegovem okrog 70 odstotkov. Tako on kot tudi njegovi somišljeniki so se delno ušteli že interpretirajoč rezultat volitev, kjer neodvisni, samostojno nastopajoči kandidati niso imeli uspeha. Naš človek je le volil pripadnike strank. Prav hudo mi je za marsikaterega zelo sposobnega nosilca samostojne liste, ki ni uspel. Marsikateri je pozneje poskušal iskati akcijski položaj po priporočilu kakšne stranke, čeprav mu ne pride na misel, da bi se vanjo včlanil. So primeri, da je uspel. Vendar, zakaj se ni včlanil v stranko, ki mu je pomagala uveljaviti svoj politični status? Realno sam ni uspel, se je pa odločil za »uporabljanje« neke stranke. Menim tudi, da je dobro, da ga je stranka podprla, kar je nekje tudi njena demokratična naloga. Ne bi bilo taktično, če bi ga odbili. Uspel je formalno nestrankarski, vendar z določeno politično barvo. Od nekdanjega trkanja na prsi, da je nevtralec, ne bo čisto nič več, umolknil bo in delal v svojem resorju. Torej, eden neodvisen je umolknil. So pa še stotisoči, ki niso umolknili. »Na nas nevtralnih svet stoji.« Ko bi le bilo tako! Tudi jaz bi, če bi bilo to realno gledano, ostal nestrankarski. Prej nam ni bilo všeč, da je bila samo ena stranka. Sedaj, ko jih je precej, nočemo v nobeno in si še lastimo pravico zganjati diktat nad pripadniki strank. Čez pasivnost ga torej ni. Vendar, ali pasivnost dejansko prinaša kaj dobrega? Kaj bi bilo, če bi predali oblast neodvisnim, nepripadajočim strankam?

Ali bi se oni lažje zmenili? Ne! Šele to bi bila prava katastrofa. Takšna vladavina bi bila zelo kratka in nujno vodi v diktaturo posameznika in je ena od variant monolitnosti, konkretizirane anarhične enostrankarskosti. Neki agresivec bi se moral povzpeti nad gomilo različnih intelektualnih in psevdointelektualnih mnenj. Šele takrat bi imeli ogromno »strank« brez strankarske discipline. Ne bom ponavljal, da je večstrankarstvo ena od boljših med sicer vsemi slabimi oblikami družbene ureditve. Brez dvoma Slovenci nismo v stanju definitivne fiksiranosti strankarskega življenja. Imamo preveč strank in baje naj bi tudi na prihodnje volitve šli s tolikimi strankami, kar je zame nesmisel. Pravilo deli in vladaj se vidi tudi v naši sedanji demokraciji. Nezaupanje je še vedno osnovni simptom bolezni medstrankarskega komuniciranja. Fenomen usklajevanja je prav tako hipertrofiran. Stranke »iste usmeritve« ali »istega bloka« porabijo ogromno časa in energije za interno delovanje, ki že kaže strah nezaupanja. Še težje pa je potem komuniciranje z drugim blokom. Podcenjujemo tudi fenomen poznavanja znotraj strank istega bloka, ki je energetično zahtevajoč. Za dihanje druge polovice kolača demokracije pa nimamo niti volje, interesa in energije. Na ta način ostajamo blokovski, utrujeni, napeti in odklonilni. Ena polovica zahodne demokracije, recimo desna, neguje obstoj leve in tudi obratno, dobro sezavedajoč, da je to za vsako od njiju nujno, kot tudi za narodov blagor. Stanje opozicije je neke vrste obraz za stanje vladajočih. Sedanja oblast je torej tudi obraz prejšnje oblasti. Brez učenja pač ne gre in za učenje politike je potrebno biti politično aktiven. Potem bo zelo malo pripomb, ki so sedaj pogoste za nekatere politike »odličen gospodarstvenik, vendar slab politik«. Kje naj bi se pa naučil politike, ki je tudi svojevrstno znanje, izkušnja. Uničenje neznanja ne zahteva posebnega znanja.

Iz vseh navedenih vidikov se obračam na pasivno večino neodvisnih. Upam, da se bo politično življenje v Sloveniji izdiferenciralo in da bodo našli svoje mesto tudi tisti, ki se še ne morejo opredeliti. Vsaka stranka potrebuje dobre kadre, ki so tudi jamstvo za stabilizacijo demokracije, ne glede na barvo stranke. Takrat bo oslabel strah pred črnim inkvizitorjem in rdečim hudičem.

Pasivnost je depresiven simptom in znak odvisnosti od aktivnih. Le aktivnost je osnova življenja. Čim sposobnejši so aktivni, tem razvitejša bo družba. Nisem še slišal, da bi priznani krščanski demokrat kritiziral socialista Bruna Kreiskega, ker je le-ta v svoji politični aktivnosti tako velik, da bi se omadeževal vsak, ki bi rušil njegovo veličino. Tudi v sedanji slovenski vladi imamo politike, ki se jih občuduje, pa čeprav so »na drugi strani«.

Vas neuvrščene bi tudi rad opozoril na dejstvo, da je malo primerov, ko bi se stranke okoli vas trudile. Pred kratkim sem bil povprašan v notranjosti Slovenije, kaj naj storijo z nekim intelektualcem, ki bi se hotel včlaniti v eno stranko, vendar pa pričakuje, da se ga uradno, pisno povabi. Stranki sem takšno vabilo odsvetoval, ker gre verjetno za karierista, ki bi že predvčlanjenjem, gotovo pa pozneje, vložil krepke privilegirane zahtevke.

Potarnal mi je kolega psihiater, da ga peče vest, ker ni nič storil za nastajanje slovenske demokracije. Toče še ni bilo in je tudi ne bo, zato ni pozno zvoniti pred vrati demokracije.

POHVALA BELTINČANOM

Vroče in lepo vreme je omogočilo, da je tudi letos potekal folklorni festival v Beltincih nemoteno. Takšne prireditve, kot je ta, res ne gre zamuditi.

Letos je bil to jubilejni 20. festival. Vse tri dni, kolikor je trajal, je bilo zanimivo in pestro. Takšna prireditev, ki ima mednarodno razsežnost, je še bolj zanimiva. Zbralo se je veliko ljudi, ki so prišli od blizu in daleč, da so si lahko ogledali razstavo in nastope. Zares gre pohvala vsem, ki so zaplesali, saj pri 32 stopinjah, kolikor je bilo, to ni prav nič lahko. Res pa je, da če dela to kdo z veseljem, ni težko. Trudili so se in pokazali vse svoje znanje vrhunske kakovosti. Naj omenim še to, da je pritegnila veliko ljudi še novomašna svečanost, ki je potekala tudi v tem času. Kljub veliki vročini so vztrajali skoraj vsi do konca.

Prireditve, ki so takšnega pomena, so zares zanimive in si jih je vredno ogledati. Zato si vsi želimo, da bi nam bilo omogočeno še večkrat biti na takšni in podobni prireditvi, ker je nepozabno. Še enkrat vsem hvala za ves trud.

Alojz Gombošt,
Maribor

Spoštovani kupci!
Bliža se jesen in začetek šolskega leta!
KUPITE JESENSKO OTROŠKO KONFEKCIJO IN IGRAČE PO NAJUGODNEJŠIH CENAH v trgovini KIKO LJUTOMER, Volkmajerjeva 5

Na osnovi sklepa časopisno-radijskega sveta Vestnika in radia Murska Sobota slovenski program na seji 28. julija 1988 si Uredništvo pridržuje pravico, da v skladu z Zakonom o javnem obveščanju, sprejeto vsebinsko zasnovo Vestnika in v skladu z materialnimi možnostmi objavo posameznega pisma, mnenja ali stališča odkloni, pismo skrajša, ali samo povzame družbeno pomembne odlomke. Kopij tekstov ne objavljamo.

Objava pisma, mnenja ali stališča še ne pomeni, da se uredništvo z vsebino strinja.

FRANC ROŠKER
KOVAŠTVO IN IZDELAVA KMETIJSKIH STROJEV
62351 KAMNICA, ROŠPOH 76 B, TEL. 062/621-233

ROTACIJSKI MULČER

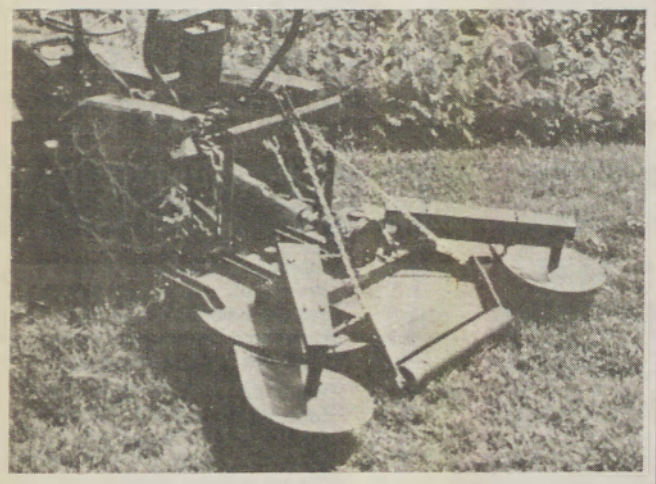

NAMENJEN JE ZA MULČENJE TRAVE:
- v sadjarskih plantažah
- v vinogradniških plantažah
- v nizkih grmičastih nasadih
- na smučiščih, igriščih, v parkih in zelenicah

PREDNOSTI DOMAČEGA MULČERJA:
- masivna konstrukcija
- majhna pogonska moč
- izredna uporabnost na strminah
- ploščata in nizka izvedba
- noži so obojestransko uporabni
- velik prihranek moči

Rotacijski mulčerji imajo odmik, ki omogoča košnjo — mulčenje trave v vrsti med trsi oziroma drevesi. Primerni so tudi za košnjo — mulčenje koruzne slame.

Henkel
Zlatorog

ZLATOL »FARMA PROGRAM«

HIGIENIČNA MOLŽA – KAKOVOSTNO MLEKO

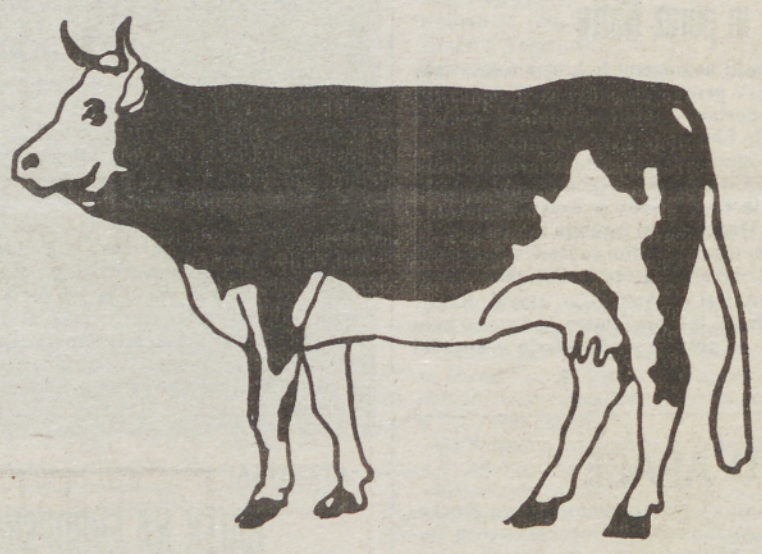

TABELARNI PREGLED IZDELKOV ZLATOL FARMA PROGRAM

Izdelek	Način in namen uporabe
ZLATOL MR-F	Redno ročno čiščenje in razkuževanje molzne opreme
ZLATOL AM-F	Redno krožno čiščenje in razkuževanje molzne opreme
ZLATOL C-F	
ZLATOL ML-F	Občasno (tedensko) kislo čiščenje molzne opreme
ZLATOL JODIP-F	Razkuževanje vimena

JEKLO TEHNA vabi na

28. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM
v Gornji Radgoni
od 18. do 26. avgusta

za vas razstavljamo: avtomobile RENAULT, avtomobile CIMOS-CITROEN, kamp prikolice in avtodom IMV-ADRIA, unikatno oblikovanje karoserije vozil 3 M-TRIM-LINE, vozila in mehanizacijo TORI, minibager NEUSON, kmetijsko mehanizacijo ORAL

GORENJE COMMERCE

Vabimo vas na razstavni prostor Gorenja na Mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni od 18. do 26. avgusta.

IZREDNO UGODNI SEJEMSKI POPUSTI!

- *bela tehnika — 15 do 20 % popusta, pralni stroji — samo 5.800 din, pomivalni stroji — 7.600, zamrzovalne skrinje — 4.600, zamrzovalne omare — 5.400 in mikrovalovne pečice — že od 3.700 dinarjev.*
- *bojlerji in mali gospodinjski aparati — 10 % popusta*
- *barvni televizorji in videorekorderji — prav tako 10 % popusta (televizorji že 7.600 in videorekorderji že od 6.600 dinarjev)*
- *varilni aparati — za 20 % cenejši*
- *prenosni transformatorji — le 1.800 dinarjev, polavtomati za varjenje — že od 10.000 dinarjev*
- *kuhinje Gorenje — 15 % popusta (če kupite kuhinjo v vrednosti vsaj 20.000,00 din, dobite brezplačno napo*
- *kopalnice — 5 % popusta (če kupite vse »mokre« dele, dobite brezplačno umivalnik in straniščno školjko)*
- *vsako dopoldne in popoldne predstavitve delovanja, uporabe in prednosti malih gospodinjskih aparatov, mikrovalovnih pečic ter varilnih pečic in varilnih aparatov Gorenja Varstroj*

PRISRČNO VABLJENI!

GORENJE COMMERCE

GRADIMO poslovno – stanovanjski center v središču zdraviliščnega kraja

RADENCI

(vpadnica Zagreb – Avstrija, ob centralnem parku).

fasada – pogled s trga

Center je namenjen gostinski, trgovski in storitvenim dejavnostim, hkrati pa bodo v njem tudi počitniške garsonjere, 1,5-, 2- in 2,5-sobna stanovanja.

GRADNJA CENTRA BO ZAKLJUČENA SPOMLADI 1991. LETA. ZA POGODBE, SKLENJENE DO 15. 9. 1990 ZAGOTAVLJAMO DOKONČNE CENE, KREDITIRANJE IN SODELOVANJE PRI KONČNI PODOBI OBJEKTA.

INFORMACIJE:

SGP POMURJE

KOMERCIALA: tel. 069/22-740, 21-685;
teleks 35-255 YU GRAPOM
Štefana Kovača 10, 69000 Murska Sobota

GRADIMO – OBNAVLJAMO – PLESKAMO – OPREMLJAMO – GRADIMO – OBNAVLJAMO

PROIZVODNO GRADBENO PODJETJE LJUTOMER p. o.
69240 LJUTOMER, Ormoška c. 3
telefon: (069) 81-207

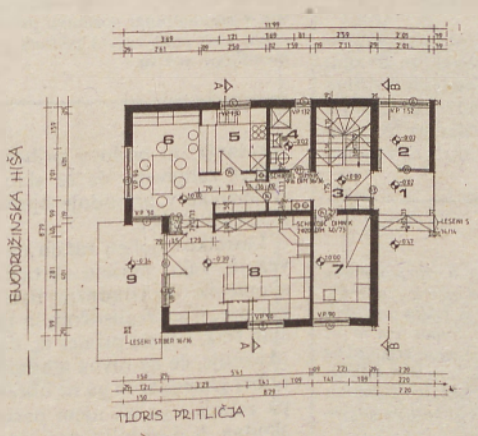

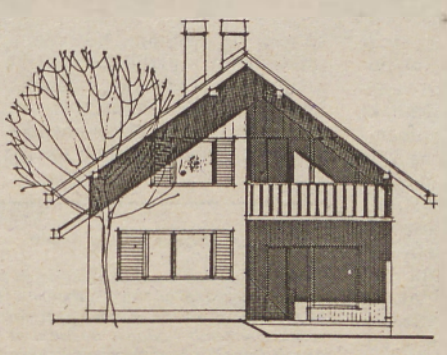

ZAHODNA FASADA

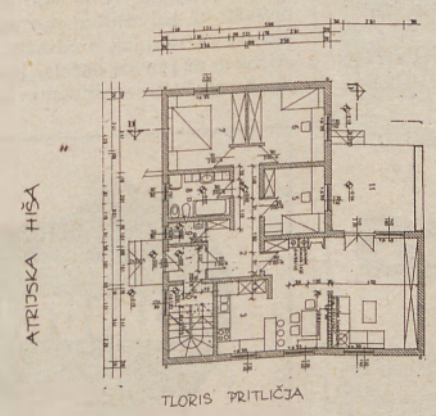

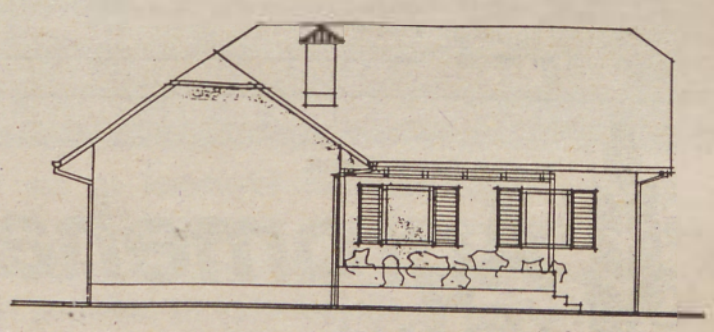

ZAHODNA FASADA

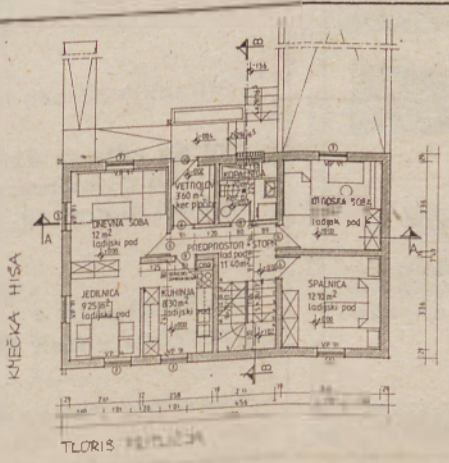

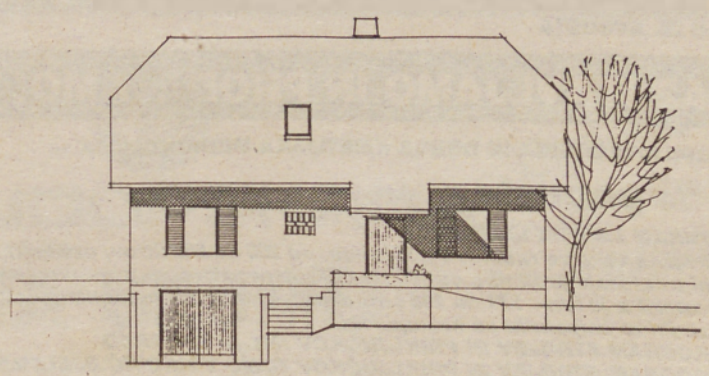

ZAHODNA FASADA

TOKRAT VAM PREDSTAVLJAMO NEKAJ PRIMEROV ENODRUŽINSKIH HIŠ, PRIMERNIH ZA NAŠO POKRAJINO

ŠTE SE ODLOČILI ZA GRADNJO? IZ NAŠEGA PROGRAMA VAM PONUJAMO:

- izdelavo idejne zasnove objekta ter popolne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja in izvedbo objekta;
- izdelavo tipskih načrtov za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš;
- gradnjo stanovanjskih, poslovnih, industrijskih ter drugih investicijskih objektov ali prostorov;
- obnovo ali popolno sanacijo starih zgradb in objektov;
- izdelavo in montažo jeklenih konstrukcij ter izdelavo kovinskih izdelkov po naročilu;
- izdelavo, prodajo in dostavo betona ter raznih izdelkov iz betona;
- prevzemamo in izvajamo vsa zaključna dela v gradbeništvu: fasade, vodovodne in električne inštalacije, inštalacije centralnega ogrevanja, ključavničarska in kleparska dela, mizarska in tesarska dela ter druga zaključna dela pri gradnji in obnavljanju objektov.

PRIHRANITE ČAS IN DENAR, ZATO STOPITE V STIK Z NAŠIMI STROKOVNJAKI, KI VAM BODO POMAGALI PRI REŠITVI VAŠEGA PROBLEMA!

Madžarska tv neposredno

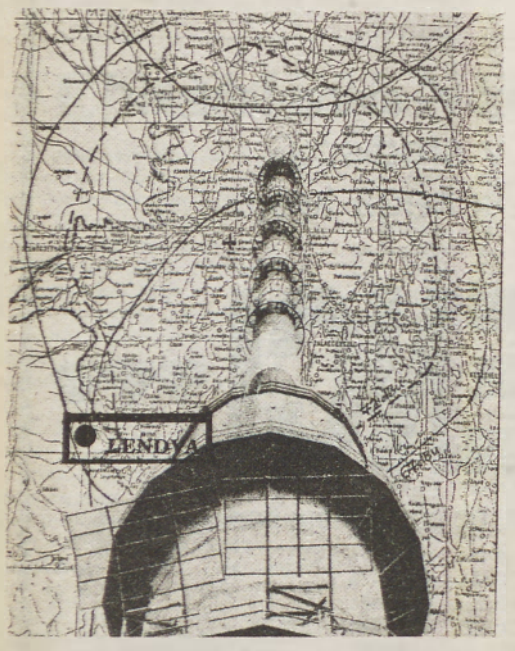

Tudi na Madžarskem pospešeno gradijo televizijsko pretvorniško mrežo. Te dni je začel oddajati pretvornik v Vasvaju blizu Sombotela, in sicer 1. program na 33. kanalu, 2. program pa na 46. kanalu .Signal 20-kilovatnega oddajnika seže v dobršen del avstrijskega Gradiščanskega, v Porabje in tudi v Prekmurje. Žal pa so težave še s tonom, zato je treba v starejše televizijske sprejemnike vgraditi pretvornik za ton in barve, kajti madžarska televizija ima za to druge frekvence, medtem ko naša oddaja vse na enih. Zvedeli pa smo, da zaradi močnejšega oddajnika v Vasvarju ne bo nič boljša slika na tistih televizijskih sprejemnikih, ki so naravnani na 41. kanal, na katerem oddaja pretvornik v Dolnjem Lakošu, čeprav dobiva le-ta zdaj močnejši signal iz Madžarske. Ta pretvornik ima namreč določeno izhodno moč.

Š. S.

Čez mejo — v naše obmejne kraje — seže močan signal oddajnika iz Vasvarja pri Sombotelu.

Od 1. septembra 1990

Pravi naslov za denarne zadeve

ljubljanska banka
Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

NOVE VEČJE OBRESTI ZA VEZANE VLOGE
za naše varčevalce

Znesek vezanih sredstev	3 mes.	6. mes.	Leta		
			1	2	3
do 10.000 din	18 %	20 %	22 %	30 %	31 %
od 10.001 din do 30.000 din	25 %	27 %	29 %	30 %	31 %
nad 30.001 din	28 %	29 %	29 %	30 %	31 %

Pomembno! Varčevalcem, ki so svoja sredstva že vezali, bomo s 1. septembrom 1990 vloge obrestovali po novih pogojih.
Ni zanemarljivo! Za vloge jamči tudi federacija!

KAKO S POMNIKI NARODNOOSVOBODILNEGA BOJA?

Vso našo zgodovino bi lahko definirali z zgodovinskimi preobrati, katerim je takoj sledilo rušenje starih spomenikov in postavljanje novih. Vedno se je ob rušenju obljubljalo, da bo nova oblast boljša, bolj humana in za simbol te zaobljube smo postavljali nove spomenike. Tudi danes smo v času sprememb, toda odločili smo se, da ne bomo rušili spomenikov, da na nobenem področju ne bomo rušili in podirali, ampak le spreminjali in gradili. Odnos do spomenikov pa bo le še eden od dokazov, če smo že zares zreli za demokracijo.

Spomeniki in znamenja iz narodnoosvobodilnega boja spadajo v okvir kulturnih in zgodovinskih spomenikov. Zato se jih uradno obravnava v tem okviru in z enakimi kriteriji kot veljajo za vse druge kulturne in zgodovinske spomenike. Treba pa je postaviti vprašanje razlike med spomeniki iz narodnoosvobodilne vojne in spominskimi znamenji iz teh časov. Teh dveh stvari najbrž ni mogoče enako vrednotiti, saj objekti, ki so priče dogodkom iz preteklosti, niso enaki spomenikom, grobovom in podobnim objektom, ki so bili zgrajeni po vojni v spomin na žrtve.

Po zakonu o naravni in kulturni dediščini (Uradni list SRS, številka 1 iz leta 1981) je zavarovana vsa kulturna dediščina, »ki je s svojo kulturno, znanstveno, zgodovinsko in estetsko vrednostjo namenjena delovnim ljudem in občanom«. Za varovanje naravne in kulturne dediščine, ki spada pod nepremične spomenike, je odgovoren Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Maribora. Vendar pa le-ta s svojimi finančnimi in kadrovskimi zmožnostmi ne more sam skrbeti za vso nepremično kulturno dediščino v vseh 17 občinah, ki spadajo pod njegovo okrilje, zato je še posebej pomembno, kako za njo skrbi celotna družbena skupnost, kjer je še posebej velika odgovornost na skupščini občine. Pomemben pa je tudi občutek odgovornosti do dediščine vsakega občana posebej.

Vendar pa je v Zakonu o naravni in kulturni dediščini marsikaj nedorečenega, zakoni so preveč splošni in dvoumni, tako da je težko ugotoviti, kdaj se dejansko kršijo. Izjema je v kazenskem zakonu, ko gre za neposredno ogrožanje obstoja spomenika, vendar se pogosto lahko ukrepa šele takrat, ko je objekt že uničen. V primeru kršenja pa so kazni tako nizke, da kršitelj ni preveč prizadet. Iz podobnih vzrokov so drug za drugim v preteklosti izginjali mnogi kulturni in zgodovinski spomeniki, pri čemer so bili zaradi političnih razmer izvzeti spomeniki in znamenja iz NOB, saj je bila skrb skupnosti zanje nekoliko večja.

Za objekte, zgodovinske spomenike iz vojnega obdobja, ki so v zasebni lasti, je odgovoren lastnik, če tega ni zmogel, pa so zanj skrbele šole, delovne ali druge organizacije. Vendar je zadnje čase slišati, da nekatere organizacije odklanjajo skrb za spomenike iz druge svetovne vojne. Tudi na nekaterih šolah so se začeli spraševati, zakaj prav otroci morajo skrbeti za te spomenike. Kot vemo, tudi do sedaj šolarji okolice spomenikov niso čistili ravno z navdušenjem, ampak zaradi občutka odgovornosti vodstva šole do žrtev v drugi svetovni vojni. V mestih je to nekoliko bolje urejeno, saj komunala ob rednem urejanju mesta poskrbi tudi za okolico spomenikov in spomenike. Tako se odpirajo nova vprašanja, ki bodo v prihodnje najbrž zahtevala, da se skrb za spomenike v prihodnje opredeli nekako drugače.

Lastnikov noben zakon ne zavezuje, kako morajo skrbeti za spomenik. V Uradnem listu je kar precej socrealističnih in ljudskih fraz, kot na primer ta, da se »kaznuje, če ne ravna z njim kot dober gospodar in ga ne ohranja, pa zaradi tega na njem nastane škoda«. Kaj so bili v naši družbi »dobri gospodarji«, pa najbrž vsi dobro vemo. Torej smo se v preteklosti pri ohranjanju spomenikov naslanjali predvsem na etična in ne pravna načela. To pa je ob različnem vrednotenju kulturne dediščine v preteklosti povzročilo, da so propadli mnogi dragoceni spomeniki, skrbno pa smo varovali take, ki danes nimajo več tako velike vrednosti.

Problem je tudi v prostorski oddaljenosti delavcev Zavoda za varstvo kulturne in zgodovinske dediščine v Mariboru, ki ob rušenju spomenikov pogosto prihajajo prepozno, ko »bagerji že opravijo svoje«. To pa je v povojnem obdobju bolj veljalo za naravno dediščino. Če bi bila izpostava Zavoda v Pomurju, bi gotovo lahko opravljali uspešnejši nadzor in bi lažje reševali objekte pred propadom. Tako pa je največja odgovornost naložena na hrbet občinskih organov. Do zdaj je nova občinska vlada v Pomurju na tem področju pokazala precejšnje razumevanje v okviru svojih zmožnosti pa tudi podpira in ljuje pri tem tudi Zveza združenj borcev v občinah in druge organizacije in posamezniki, ki se zavedajo pomena spomina na preteklost za humanejše odnose med ljudmi.

Odpirajo se mnoga vprašanja, na katera lahko odgovori le čas. Kdo in koliko bo skrbel za spomenike iz narodnoosvobodilnega boja? Katerim spomenikom bo dajal prednost? Ali bomo spet gradili spomenike ideologijam in ne ljudem?

Metka Lainšek
Jože Gabor
Foto: Jože Gabor

Copekov mlin v Mali Polani, ki so ga pred leti obnovili, je za nekatere spomenik NOB, za druge pa spomenik življenja ljudi v preteklosti. Če v preteklosti ne bi skrbeli za spomenik NOB, bi tudi ta razpadel kot večina s slamo kritih hiš v Prekmurju.

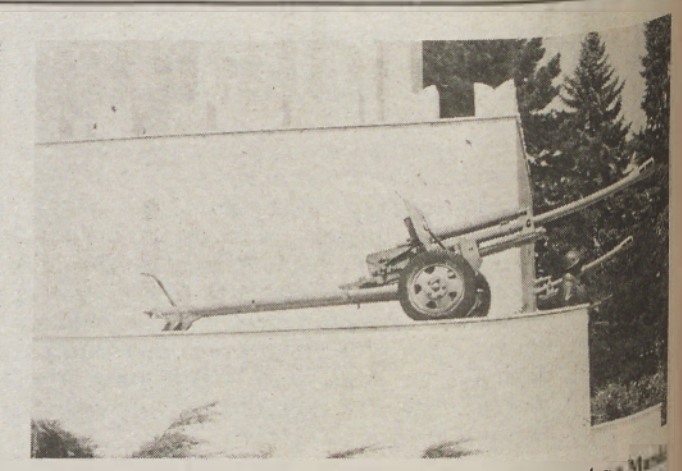

Spomenik skupnega boja jugoslovanskih in sovjetskih narodov v Murski Soboti so hoteli porušiti leta 1948, v času informbiroja, ko je prišlo do spopada med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Takrat je zmagal razum . . .

Aleš Arih, Zavod za spomeniško varstvo Maribor

»Nismo opazili, da bi se za zdaj s prihodom nove oblasti v odnosu do kulturne dediščine kaj bistvenega spremenilo. Do sedaj še ni prišlo do nobenih pobud in se o tem ni razpravljalo. Mislim, da je v Pomurju glede lastništva spomenikov iz NOB urejeno, kar ne bi mogel trditi za vse občine v severozahodni Sloveniji.

Spomeniki, med njimi tudi tisti iz NOB, so postali del bivalnega okolja zato nobena skupnost, ki ji je kaj do okolja, spomenikov ne more zanemariti, saj bi tako postali celo ekološki problem. Lahko sicer pride do določenih korektur, da se za spomenik najde novi prostor, če je to nujno in mogoče izvesti.

Sami bomo tudi v prihodnje sodelovali s posameznimi občinami pri reševanju vseh problemov s področja spomeniškega varstva.«

Metka Fujs, Muzej v Murski Soboti

»Tako v Pomurju kot tudi drugod po Jugoslaviji, je precejšnje število pomnikov iz NOB, za katere bo treba skrbeti prav tako, kot za vse druge pomnike iz predvojne in povojne zgodovine. Z nastopom nove oblasti v naši občini še ni prišlo do kakih večjih sprememb v odnosu do kulturne in zgodovinske dediščine. Sama sem se pri opredeljevanju do teh problemov naslanjala na misel, da je »grob enak grobu«, ne glede na to, če je to antični ali spomenik iz zadnjega obdobja. Za oba je treba skrbeti. Zato me je še toliko bolj motilo dejstvo, da je pomenila v preteklosti oskrunitev spomenika iz NOB veliko večje zlo kot na primer oskrunitev kakega antičenga groba.

V soboškem muzeju skrbimo predvsem za premično dediščino, za nepremičnine pa skrbi Zavod za naravno in kulturno dediščino iz Maribora. Seveda pa smo oboji precej odvisni od morale in etike Pomurcev in organov, ki za našo dejavnost prispevajo denar.«

»INDIKALNA PRODAJA IZJEMNO UGODNO

VSI NA GORSKO KOLO
18 prestav
shimano-sachs-beretta MOUNTAIN BIKE

ZA SAMO 3.700 din BREZ OPREME
ALI 3.900 din Z OPREMO
na 3 obroke
in HOLLAND LOOK (ženski) 2.950 din

Informacije in naročila: BESS - PRO MARKET tel & fax: 061 218 968

M-KŽK GORENJSKE
Agromehanika
KRANJ
Telefon: (062) 38 980, 38 861

VABIMO VAS NA MEDNARODNO KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM V GORNJO RADGONO OD 18. DO 26. AVGUSTA

RAZSTAVLJAMO IN PRODAJAMO!

ŠKROPILNA TEHNIKA IN DRUGA KMETIJSKA MEHANIZACIJA —
20 % popusta

PROGRAM LASTNE IZDELAVE
— stroji za varstvo rastlin: škropilnice, od 200 do 500 litrov, pršilniki, 200 do 300 litrov, vlečni traktorski pršilniki, od 600 do 2500 litrov: stroji za pripravo zemlje pred setvijo: kultivatorji z ježem, 130 do 240 cm; druga kmetijska mehanizacija: sadilniki sadik, okopalniki in osipalniki za krompir itd.
- PROGRAM STROJEV IN PRIKLJUČKOV IMT-ja BEOGRAD
- PROGRAM STROJEV IN PRIKLJUČKOV TOMO VINKOVIĆ BJELOVAR
- KMETIJSKA MEHANIZACIJA DRUGIH IZDELOVALCEV

Vedno nas lahko obiščete v našem PSC Maribor, Primorska 9, tel. (062) 38-980, 38-861.

POMURKA®
harmonija zdrave narave

Pot do zdrave narave smo začeli z ekološkim letom 1990. Vanj smo vstopili z novim znakom POMURKA. Vrsta naših izdelkov je brez kemičnih dodatkov. V njih smo ujeli del zdrave narave.

Obiščite nas v našem novem razstavnem prostoru v hali E!

ZG, KI JAMČI ODSOTNOST KEMIČNEGA DODATKA

POMURKA Murska Sobota p. o., Bijedičeva 11, 69000 Murska Sobota • tel.: 069/22-440, telex: 35243 telefax: 069/22-007

TURISTIČNO ZAVAROVANJE

Do odhoda je še pet minut

Če doma niste pozabili nič od tega, potem imate s seboj vse za mirno potovanje in lagodne počitnice.

1. Potni list in osebna izkaznica
2. Vozovnice
3. Denar in denarnica
4. Zelena karta
5. Zobna ščetka
6. Igla, sukanec
7. Sončna očala
8. Žepna knjiga
9. Fotoaparat in film
10. **Zavarovalna polica Turističnega zavarovanja**

Posebej pazite, da se pred potovanjem ali letovanjem ne boste pozabili zavarovati pred vsemi nezgodami in neprijetnostmi, ki vas lahko doletijo. Če vas v potovalni agenciji niso opozorili na zavarovalno polico turističnega zavarovanja Zavarovalnice Triglav, stopite do najbližjega poslovnega mesta Zavarovalnice Triglav in nemudoma izpolnite zavarovalno polico. Z njo si boste zagotovili povrnitev stroškov, ki bi na potovanju nastali zaradi okvare ali tatvine avtomobila, prometne nesreče, izgube ali poškodovanja prtljage, nenadne bolezni, prekinitve potovanja in podobnih neprijetnosti. Zavarujete se lahko sami, s celo družino ali v organiziranem skupnu. Možnosti za nezgodo je veliko, pred vsemi se lahko zavarujete z eno samo zavarovalno polico Turističnega zavarovanja Zavarovalnice Triglav.

Za varno potovanje — Turistično zavarovanje

zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

STUDIO NIT

agrotehnika-gruda
LJUBLJANA

Obiščite nas na našem razstavnem prostoru v Gornji Radgoni, kjer

PRODAJAMO KMETIJSKO MEHANIZACIJO PO KONKURENČNIH IN ZNIŽANIH CENAH

- ***popusti za gotovinsko plačilo do 25 %***
- ***te cene in popusti veljajo do konca tega meseca v vseh naših trgovinah***

NA KMETIJSKO ŽIVILSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI od 18.—26. 8. 1990 BOMO RAZSTAVLJALI:

— NOVOLIT lahke izolacijske plošče, uporabne za ureditev hlevov, podstrešij, podov, garaž, delavnic i. t. d.

— KOMBIPOR lahke plošče z vrhunsko termoizolacijo uporabne zlasti za fasade, stropne izolacijske obloge i. t. d.

— KOMBIVOL lahke izolacijske ognjavarne plošče, uporabne zlasti za toplotno zaščito industrijskih delavnic, garaž (odličen absorber zvoka), obstojne proti mrčesu in glodalcem

— HLADILNIŠKA VRATA in oprema za proizvodnjo hrane v nerjaveči izvedbi

— PROTIPOŽARNA VRATA za sodobne objekte kot so šole, bolnice upravne zgradbe i. t. d. ter 60, 90 in 120 minutne požarne varnosti.

POSEBNA SEJEMSKA PRODAJA PO TOVARNIŠKIH CENAH
Obiščite nas v hali E.

novolit

p. o. **nova vas na blokah**
podjetje za proizvodnjo izolacijskih izdelkov
nova vas 56
61385 nova vas YU
telefon: 061/798 008, 798 011, 798 060
telefax: 798 011

NAGRADNO ŽREBANJE!

VELIKA IZBIRA KMETIJSKE MEHANIZACIJE, AVTOMOBILSKIH PRIKOLIC, REZERVNIH DELOV ZA URSUS IN TORPEDO, GOLDONI, VITREX, SIP IN DRUGE STROJE.

Pričakujemo vas na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni od 18. do 26. avgusta na našem prostoru.
Na sejmišču imamo našo prodajalno, kjer lahko vse leto dobite, kar je potrebno za vašo kmetijo ali vrtičkarstvo.

Prav tako imamo prodajalno v Murski Soboti, Markišavska 5, in v Mariboru, Ljubljanska 7.

POLJOOPSKRBA
NA SEJMU

Ugodne cene, popusti!

Poglobiti obmejno sodelovanje gasilcev

Konec leta bodo gasilski predstavniki občinske gasilske zveze v Lendavi in gasilske zveze Žalske županije, ocenili letošnje sodelovanje in pripravili program za prihodnje leto. Gasilci iz obmejnih vasi Madžarske so letos začeli sodelovati tudi na občinskih gasilskih tekmovanjih v Lendavi, gasilci iz obmejnih društev lendavske občine pa na tekmovanjih na Madžarskem. Tako se tudi praktično usposabljajo in izmenjujejo izkušnje. V prihodnjem letu pa naj bi bilo to sodelovanje še pestrejše.

Jani D.

Na Ivancih obnovili gasilski dom

Na Ivancih so prvi gasilski dom zgradili leta 1937. Ob njem so postavili tudi kip svetega Florjana, zaščitnika gasilcev. Skoraj vse delo so opravili domačini in tako zagotovili požarno varnost v vasi. Pred nekaj več kot petdesetimi leti je bila naša pokrajina značilna po številnih požarih, ki so uničevali gospodarska poslopja. Tiste čase so ustanovili veliko gasilskih društev, med njimi tudi gasilsko društvo na Ivancih. Zob časa je načel stari gasilski dom, ki je bil vasi bolj v sramoto kot v ponos. Gasilci so spet začeli z akcijo zbiranja sredstev za prenovitev, kot so topočeli davnega leta 1937. Ob pomoči krajevnega samoprispevka in prostovoljnega dela so uspeli obnoviti gasilski dom, v katerem imajo dve garaži za gasilska vozila in orodje ter pisarniške prostore. Na gasilskem domu so montirali sireno, ki opozarja ljudi na nevarnost požara in druge naravne nesreče. Dobili so tudi sodobno brizgalno. Pomoč so dobili tudi od občinske gasilske zveze.

Na slovesnosti ob otvoritvi prenovljenega doma so povabili gasilce iz okoliških društev, s katerimi tesno sodelujejo, ter gasilske veterane.

Jani D.

Obnovljeni gasilski dom v Ivancih je v ponos krajanov. Za njegovo obnovo so prispevali sredstva vsi krajani, veliko pa so pomagali tudi s prostovoljnim delom. JD

STO LET GASILSKEGA DRUŠTVA PUŽEVCI

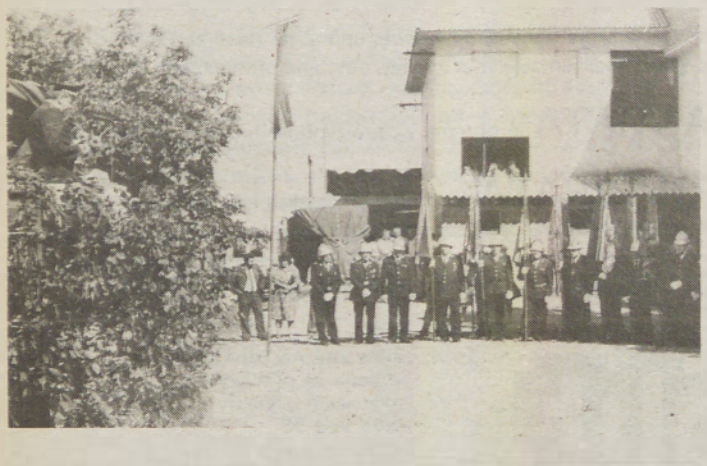

V Puževcih so preteklo nedeljo proslavili pomemben jubilej 100-letnico gasilstva. To je drugo gasilsko društvo iz podeželja v soboški občini, ki je proslavilo tako visok jubilej. Proslava je bila pri vaško-gasilskem domu, na njej pa so bili številni gasilci, krajani in gostje. Slavnostni govornik je bil republiški poslanec Karel Franko. Na slovesnosti so spregovorili tudi: predsednik soboškega izvršnega sveta Ivan Obal, direktor Zavarovalne skupnosti Triglav Rudi Cipot kot predstavnik pokrovitelja in predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry. Za to priložnost so tudi pripravili kulturni program ter zaslužnim podelili priznanja. Republiška gasilska priznanja so dobili: Štefan Temlin, Karel Gjerek, Bela Brglez, Štefan Bertalanič, Evgen Kuhar in Milan Banfi. Podelili so tudi osem občinskih gasilskih priznanj.

Foto: Maučec

Lendavski taborniki te dni ob Bukovniškem jezeru spoznavajo taborniške veščine bivanja v naravi. Seznanjajo se z uporabo različnih vozlov in orodjem, ki ga uporabljajo v naravi pri postavljanju bivalnih prostorov. Taborjenje bo trajalo deset dni. Taborniki se bodo v teh dneh seznanili tudi z varovanjem narave.

Filip Matko

MODERNIZACIJA CESTE BOGOJINA—GANČANI. V polnem teku so dela pri modernizaciji cestnega odseka Bogojina—Gančani v dolžini 2.473 metrov. Pogodbena vrednost znaša 3,420.000 dinarjev, s tem da bodo končna dela veljala nekoliko več. Sredstva za modernizacijo ceste od leta 1988 po sporazumu zbirajo tudi od izkopanega kubičnega metra v gramoznici pri Ivancih, in sicer 8,15 odstotka. Iz tega naslova so samo letos v prvem polletju zbrali 465.000 dinarjev (165.000 kubičnih metrov gramoza). Gradbena dela izvaja Splošno gradbeno podjetje Pomurje iz Murske Sobote. Po sklenjeni pogodbi bodo dela končana 31. oktobra letos. Asfaltirana cesta bo pomenila pomembno pridobitev za krajane Bogojine, Ivanec in Gančan.

Foto: F. Maučec

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Strela med neurjem povzročila požar

Minulo sredo je med močnim neurjem strela zanetila požar na dveh mestih — v Andrejcih in Terbegovcih. Ogenj je povzročil veliko gmotno škodo. Prometnih nesreč je bilo na srečo malo.

Otrok pred avtomobil

14. avgusta se je zgodila prometna nesreča v Tišinski ulici v M. Soboti. Voznica osebnega avtomobila Miroslava Borko-Predlog iz Murske Sobote je peljala po Tišinski ulici proti centru mesta. Ko je pripeljala na most razbremenilnega kanala, je izza ograje z leve strani nenadoma pritekel na cesto M. D. iz M. Sobote. Voznica je sicer zavirala, a trčenje ni mogla preprečiti. Pešec M. D. se je hudo poškodoval.

Strela udarila v gospodarsko poslopje

15. avgusta je v popoldanskem času divjalo neurje nad Andrejci. Strela je okoli 18. ure udarila v gospodarsko poslopje Jožeta Malačiča in zanetila požar. Kljub posredovanju domačih in okolišnjih gasilcev je zgorelo ostrešje gospodarskega poslopja, veliko 7 × 7 metrov, ter nekaj slame. Prizadevni gasilci so preprečili še večjo škodo.

Zgorelo deset ton pšenice

15. avgusta je strela med neurjem udarila tudi v gospodarsko poslopje Viktorja Lovreca v Terbegovcih. Požar, ki je nastal na gospodarskem poslopju, velikem 25 × 19 metrov, so skušali pogasiti gasilci iz okolišnjih vasi in domačini. Kljub temu je ostrešje zgorelo v celoti, okoli 500 kubičnih metrov sena, 10 ton pšenice, stavbno pohištvo in nekaj manjšega kmetijskega orodja. Škode je za 650 tisoč dinarjev.

Trčenje v Šalamencih

19. avgusta se je zgodila prometna nesreča v Šalamencih. Voznik kolesa D. S. iz Šalamenec se je peljal po naselju proti Bodoncem. Ko je nameraval prehitevati traktor, je trčil v nasproti vozeči osebni avtomobil, ki ga je vozil Rihard Car iz Poznanovec. Pri trčenju se je kolesar hudo poškodoval.

JD

Do 1995. obnova 24 cestnih odsekov

V soboški občini, kjer je še vedno več kot polovica makadamskih vozišč, bodo v srednjeročnem obdobju 1991—1995 namenili osrednjo pozornost obnovi in asfaltiranju lokalnih cest. Pri tem bodo dali prednost manj razvitim in obmejnim območjem, povezavi naselij s krajevnimi središči in Mursko Soboto, upoštevali pa bodo tudi prometno obremenitev posameznih odsekov in soudeležbo krajanov oziroma krajevnih skupnosti. Tako računajo, da bodo v naslednjih petih letih obnovili kar 24 odsekov lokalnih cest, katerih skupna dolžina je blizu 80 kilometrov. Največ dela jih čaka na odsekih cest: Selo—Cikečka vas—Motvarjevci, Beznovci—Vadarci—Kruplivnik—Beli križ in Korovci—Gerlinci. Predračunska vrednost asfaltiranja vseh 24 odsekov lokalnih cest v soboški občini je po zdajšnjih cenah več kot 110 milijonov dinarjev.

M. Jerše

OSNOVNA ŠOLA BRATSTVO IN ENOTNOST
TESTVERISEG-EGYSEG ÁLTALÁNOS ISKOLA
PROSENJAKOVCI — PARTOSFALVA
Komisija za delovna razmerja

razpisujeta

prosta dela in naloge.

— PREDMETNEGA UČITELJA ZA ZGODOVINO IN MADŽARSKI JEZIK
z dopolnjevanjem pouka zemljepisa; za določen čas,
P ali PRU z znanjem madžarskega jezika
Kandidati morajo poleg navedenih pogojev izpolnjevati pogoje po zakonu o osnovni šoli.

— SNAŽILKE
s polovičnim delovnim časom za določen čas na podružnični šoli Hodoš

Pismene prijave z dokazili sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.
Nastop dela: 1. 9. 1990

Slovenijales, LI Platana, Murska Sobota razpisuje prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili pri delih in nalogah

VODJA KOMERCIALNEGA SEKTORJA

Pogoji:
— VII/I ali VI/I stopnja strokovne izobrazbe ekonomske ali komercialne smeri,
— tri leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih

Dela in naloge se razpisujejo za 4 leta. Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili v 8 dneh od objave na Slovenijales LI Platana, Murska Sobota, Lendavska 29.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po sprejetju sklepa.

— Dom učencev Štefan Kovač Murska Sobota

obvešča vse učenke in učence, ki so se vpisali, **da se sprejeti v dom** in jih bomo nameščali 2. septembra od 14.00 Vsi, ki še niso oddali prijav, **naj se oglasijo v domu**, in sicer vsak dan od 8.00 do 12.00 oziroma po telefonu (069) 22 168. Obveščajo vse zainteresirane, da sprejemajo naročila abonentov za kosila.

LEDAVA, Tovarna stilnih vrat in mednarodna trgovina Murska Sobota d.o.o., Lendavska 29

Na podlagi 11. člena Pogodbe o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo (statut) upravni odbor razpisuje

DIREKTORJA DRUŽBE

za 4 leta.
Kandidat za direktorja družbe mora izpolnjevati naslednje pogoje:
— višjo ali visoko izobrazbo tehniške ali ekonomske usmeritve in obvladati mora en tuji jezik (nemščino, italijanščino), po možnosti vsaj pasivno,
— 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih mestih iz področja lesarstva.
Kandidati pošljite vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici v roku 8 dni po razpisu na naslov:
Ledava, Tovarna stilnih vrat in mednarodna trgovina
Murska Sobota, d.o.o.
za upravni odbor — razpis direktorja.
O izbiri direktorja družbe bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po seji upravnega odbora.

Podjetje SOBOTA
tapetniška, mizarska
in vrvarska dejavnost
— v stečaju
Kopališka 2
69000 MURSKA SOBOTA

OBJAVLJA

na podlagi sklepa stečajnega senata

javno dražbo

za prodajo
1. gradbeni objekti (proizvodni del)

Javna dražba bo 3. septembra 1990 ob 9. uri v prostorih podjetja SOBOTA.
Objekti so uporabni za kakršnokoli proizvodnjo. Možnost uporabe dovoznih in odvoznih cest.
Izklicna cena 4,500.000,00 din.
Interesenti morajo plačati pred pričetkom javne dražbe 10% pologa od izklicne cene.
V ceno ni vračunan prometni davek, tega plača kupec.

gidos LENDAVA

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja **OBJAVLJAMO** tale delovna mesta:

1. **Pomočnik vodje PE gradbeništvo — vodja gradbišča**
   Pogoji:
   — višja ali srednja šola gradbene smeri in 3 oz. 5 let delovnih izkušenj,
   — strokovni izpit
2. **Več izvajalcev za delovna mesta SKUPINOVODJE na področju elektroinštalacij, strojnih inštalacij in pleskarstva.**
   Pogoji:
   — srednja oz. KV ustrezna strokovna izobrazba

Možnost kreativnega dela, strokovno izpopolnjevanje in dobrega osebnega dohodka.
Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni od objave na kadrovsko službo GIDOS — Lendava, Partizanska 93.

Radijski in televizijski spored od 24. do 30. avgusta

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Jutrav bo počitnic kmalu konec, se še naprej lahko zabavate in počivate ob prijetni jutranji glasbi!) 8.00 Konec jutranje oddaje. 8.00 Posebna sejemska oddaja (če vedno imate čas, da v času ene najodmevnejših prireditev na severovzhodu Slovenije oddate oglas na RMS, slišali ga bodo marsikje in veliko jih bo!). 13.30 Spored v madžarščini. 15.30 Dogodki in odmevi. 16.00 Poletno popoldne (vse do 19.00 veliko glasbe, informacij, zadnja ura sporeda na spet kontaktna oddaja 21 232). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Ključkeve dogodivščine. 9.30 Delfin Flipper, amer. nanizanka. 9.55 Na valovih spoznanj, dok. oddaja. 10.30 Mihailo Lomonosov, sov. nadaljevanka. 15.55 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Mesta-mostovi: Čuprija. 18.40 Pet prijateljev, amer. nanizanka. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.54 Zrcalo tedna. 20.15 V 80 dneh okoli sveta, angl. serija. 21.10 Zakon v Los Angelesu. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.20 Poletna noč.

HTV

9.55 Poletni spored, ponovitve. 18.00 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Na borzi (n), 21.00 Split 90, 21.55 Dnevnik, 22.15 Kultura, 23.20 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Evropolitan (n), 21.20 Zakon v L.A. (n), 22.20 Filmske novitete, 22.50 Hollywoodski fantom (f), 0.05 Umor a la carte (film).
Drugi program
17.30 Svet živali, 18.00 Tri dame z žara (n), 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Aconcagua (d.f), 21.20 Znanost, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Šport.

TV MADŽARSKA

8.00 Počitniška matineja, film za otroke. 10.00 Morja, naprej, sovjetska serija. 11.15 Planet, na katerem živimo. 15.55 Video novice. 17.00 Z upokojence. 17.30 Oka. 17.40 Repoertaže. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanje kristjanov. 19.30 TV dnevnik. 20.10 Spomin na Katalino Karády. 21.15 Panorama, svetovna politika. 22.15 V vetrih viharja, japonski film. 23.40 TV dnevnik. 23.55 Samo nadaljujte! 0.20 Berlioz: Fantastična simfonija.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Reklame, glasba, obvestila. 17.00 Aktualno. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Radovedni Taček, Zlata ptica. 9.20 Moja družina in ostale živali, angl. nanizanka. 9.50 Čudežna leta, amer. nanizanka. 10.15 Zgodbe iz školjke. 10.45 Pogovor s Francem Petričem. 15.55 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Mesta-mostovi: Vrginmost. 18.40 Cvetlične zgodbe. 18.50 Ciciban, dober dan. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.54 Utrip. 20.15 Žrebanje 3×3. 20.30 Najsrečnejši milijonar, ameriški film. 22.30 Tv dnevnik 3. 22.50 Poletna noč.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi. 19.00 Danes skupaj. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Šanson, glasbena oddaja. 21.35 Poročila. 21.40 Živi pesek, dok. oddaja. 22.00 Struški večeri poezije. 23.00 Kronika dubrovniških poletnih prireditev. 0.10 Satelitski programi.

HTV

9.25 Ponovitve, mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Super dekle (f), 21.55 Dnevnik, 22.10 Šport, 22.30 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Nogomet, 19.00 Milijonsko kolo, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Piratski radio (f), 21.45 Dogodivščine gospoda L. (f), 23.35 Kri na škornjih (f),
Drugi program
17.00 Vpogled v deželo, 17.00 Bosonog v posteljo (n), 18.00 Tri dame z žara (n), 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mora groze (f), 23.20 Šport, 23.50 Jazz

TV MADŽARSKA

7.00 Sončnica. 9.05 Verski program za protestante. 9.10 Za otroke. 10.10 Polip, pon. 11.00 Gad, kratki film. 11.25 Kajak-kanu. 13.00 Panorama, pon. 14.00 Oddaja v nemščini. 15.30 Geološka zgodovina Madžarske. 16.00 Hišni prijatelj. 16.10 Barkochba. 16.55 Kajak-kanu. 18.10 Domoznanstvo. 18.30 Sosedje, pon. 20.05 Sodnik pred volitvami, amer. film. 21.40 Madžarska stoletja. 20.05 Rock. 23.05 TV dnevnik. 23.20 Prepovedani filmi: Zgodba Asje Kljačine, sovj. film.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (spet vas čakajo tri ure zanimivosti, glasbe, humorja, pogovorov . . .). 12.00 Spored v madžarščini. 13.00 Panonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Novice. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA

9.30 Otroška matineja. 10.20 Pet prijateljev, angl. nanizanka. 10.45 Zgodbe starih mest, zabavnoglasbena oddaja. 11.30 Ansambel Trim. 12.00 Kmetijska oddaja. 15.05 Prisluhnimo tišini. 15.55 Praški panoptikum, češkosl. nanizanka. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.10 Očetova mala zadovoljstva, ameriški film (čb). 18.40 Davor show. 19.15 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Pozitivna ničla, nadaljevanka. 21.05 Zdravo. 22.25 Tv dnevnik 3. 22.45 Triatlon jeklenih, reportaža iz Bohinja.

Program LJ 2:
10.00 Oddaja za JLA. 13.00 Satelitski programi. 14.10 Nedeljsko športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Veliki tektonski jarek, angl. serija. 20.50 F-1 za veliko nagrado Belgije, posnetek. 21.20 Satelitski programi. 21.55 Športni pregled. 22.20 Satelitski programi.

HTV

9.35 Mladinski spored, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Resna glasba, 13.55 Nedeljsko popoldne, 16.00 Dok. oddaja, 17.05 Film, 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Če enkrat potrkaš na moja vrata (n), 21.10 David Bowie, 21.40 Dnevnik, 22.00 Šport, 22.50 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Jaz o sebi (dok. oddaja), 21.20 Operета, 22.50 Portret,
Drugi program
9.00 Matineja, 13.30 Šport, 17.15 Klub seniorjev, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Osebni stražar (f), 22.10 Stranski skoki (f), 23.35 Mannix

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Za cicibane. 9.00 Nasprotja, češki film. 10.15 Glasbeni butik. 11.15 Pogled domov. 14.20 Telešport. 16.30 Darilo prosvetnim delavcem, 17,55 Verski program za evangeličane. 18.15 Delta, znanstveni poročevalec. 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže, 20.00 Dnevnik. 20.15 Dvorni norec, ameriški film. 22.00 Odlomki iz romana »Melanholija odpora«. 22.20 Telešport.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Jutranja oddaja vam bo med drugim spet povedala, kaj vam je za ta dan zapisano v zvezdah — poslušajte murski val ob 6.30!). 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Poletno popoldne (ne bomo veliko govorili, pa zato toliko več igrali! Vi pa lahko zapojete, tudi ob oddaji za najmlajše — To sem jaz ob 18.00). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Nina in Ivo. 9.15 Alice in njena druščina, amer. nanizanka. 9.30 Utrip, Zrcalo tedna. 10.00 Nacionalni folklorni ansambel Dancas Maracaibo. 14.35 Zdravo. 15.55 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik. 18.10 Utrip, Zrcalo tedna. 18.40 Radovedni Taček, Zmajev ples. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 S. Ščepanović: Da Capo, drama. 21.30 Komorni ansambel Slovenicum. 21.55 Tv dnevnik 3. 22.15 Poletna noč.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi. 18.55 Šipanj, dok. oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.45 Žarišče. 21.15 Poletni dan v Stinici. 22.15 Po sledeh napredka. 22.45 Igre brez meja. (Evropsko prvenstvo v atletiki 15.55—20.45).

HTV

9.55 Poletni spored, ponovitve, mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Polnočni valček (d), 21.05 Vzporednice, 21.35 Dnevnik, 22.00 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, mladinska oddaja, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport, 21.15 Magnum, 22.10 Teorema — geometrija ljubezni (f), 23.50 Mannix (n),
Drugi program
17.00 Vinarji, 17.30 Lipova cesta (n), 18.00 Tri dame z žara (n), 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tekmeci na stezi (n), 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Vojna napoved, 23.10 Nočni studio

TV MADŽARSKA

8.25 Ponovitve: Teden, Delta. 9.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Koledar 1990, poljudnoznanstveni magazin. 19.00 Cimbora; Pri skavtih v New Yorku. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Madžarska stoletja; Židovski zakoni. 20.25 Novi val, gala. 21.25 Dovnova vrata, TV film. 21.55 Iz programa tujih televizij: Portreti iz XX. stoletja, Shirley Vernett. 22.55 TV dnevnik.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (in če vam bo to pravočasno uspelo, boste med drugim lahko sodelovali pri izbiri pesmi tedna ob pol osmih!). 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Poletno popoldne (Murski val vam ponuja razvedrilo, med drugim tudi z željami in čestitkami poslušalcev ob 17.30). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.30 Živ žav. 10.20 Alpski večer. 15.25 Žarišče. 15.55 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Zlata ptica. 18.15 Čisto pravi gusar. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Music-hall, franc. nadaljevanka. 20.50 Zvezdni prah, zabavnoglasbena oddaja. 21.55 Tv dnevnik 3. 22.15 Poletna noč.

Program LJ 2:
17.00 Izbor iz JRT. 19.00 Miklova Zala. 19.30 Tv dnevnik. 20.40 Žarišče. 21.10 Žrebanje lota. 21.15 Nočni program iz kulture. 22.40 Satelitski programi. (Evropsko prvenstvo v atletiki) (16.40—20.40).

HTV

9.55 Poletni spored, ponovitve, mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zakrij ji obraz (d), 21.05 V ospredju, 22.05 Dnevnik, 22.40 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, 14.00 Mladinske oddaje, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kraljica živali (df), 21.07 Rally (n), 22.10 Vrnitev dr. Phibesa (f).
Drugi program
18.00 Tri dame z žara (n), 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Belomodre zgodbe, 21.07 Zunanja politika, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Kar zanima vsakogar (dok. oddaja).

TV MADŽARSKA

8.30 Pri Neuhausovih, nemška serija. 9.00 Linda, pon. 7. dela. 9.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.00 Panonska kronika. 17.15 Naš ekran, narodnostna oddaja v srbohrvaščini. 17.45 Tolovaji, kratki film. 18.15 Četrt ure za gospodarstvo. 18.30 Poje Olga Beregszászi. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Derrick, kriminalka.. 21.10 Pregled zasedanja Parlamenta. 21.40 Studio '90. 22.40 EP v atletiki v Splitu. 23.40 TV dnevnik.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Če pa boste morda zaspali, si še vedno lahko naročite telefonsko bujenje po pošti. Dobro jutro!). 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Poletno popoldne! (Tudi tokrat so vam na voljo pomurske aktualnosti ob 17.00, ob 18.15 pa boste spet slišali odgovore na vaše žulje v oddaji Poslušamo vas). 19.00 Oddaja RS.

TV SLOVENIJA

9.00 CCD: Oblaki, sonce, dež in veter. 9.15 Alice in njena druščina, amer. nanizanka. 9.35 Da Capo, drama. 10.55 Music-hall, franc. nadaljevanka. 15.25 Žarišče. 15.55 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Po sledeh napredka. 18.40 Moja družina in ostale živali, angl. serija. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Film tedna: Sreča gospe Blossom, angl. film. 21.30 Sofijski solisti, posnetek iz Križank. 21.55 Tv dnevnik 3. 22.15 Poletna noč.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi. 19.00 Orbitalna mehanika, poljudnoznanstvena oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 21.00 Žarišče. 21.30 Svet poroča. 22.30 Satelitski programi. (Evropsko prvenstvo v atletiki 16.40—21.00).

HTV

9.55 Poletni spored, ponovitve, mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Bournetova identiteta (f), 23.05 Dnevnik, 23.30 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Težave s prečastitim (f), 21.55 Včeraj, danes, jutri (f), 23.50 Mannix

TV MADŽARSKA

8.50 Madžarska stoletja; Madžarska in trojni pakt. 9.15 Počitniška matineja, filmi za otroke. 13.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.05 Video novice. 17.25 Magazin Alpe-Jadran. 17.55 Bolnica v predmestju, češka serija. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Nekaj minut z Gyulom Kabošom; Revija domislic, 2. del. 20.20 Malo jaz, malo ti; madžarski film. 22.00 Korenine; Visk. 22.45 EP v atletiki v Splitu. 23.45 Četrt ure za gospodarstvo. 24.00 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Bančne informacije, humor Džoužija, glasba, kratke zanimivosti — vse to in še več tudi v tokratnem jutranjem sporedu). 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Poletno popoldne (Mozaik glasbe in informacij, odprt telefon za vaše predloge, pobude, kritike — pokličite 21 232!). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Grizli Adams, amer. nanizanka. 9.25 Zakon v Los Angelesu, amer. nanizanka. 15.25 Žarišče, ponovitev. 15.55 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Noben gozd ni navaden gozd, izobr. oddaja. 18.40 Čudežna leta, amer. nanizanka. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Mihailo Lomonosov, sovjetska nadaljevanka. 21.00 Tednik. 21.55 Tv dnevnik 3. 22.15 Poletna noč.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi. 19.30 Tv dnevnik. 21.30 Žarišče. 22.00 Letopis popa Dukljanina, dok. oddaja. 22.40 Studio Ljubljana. (Evropsko prvenstvo v atletiki (16.05—21.30).

HTV

9.55 Poletni spored, ponovitve, mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tednik (pol. magazin), 20.50 Zabavnoglasbena oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.15 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Cirkuški festival, 21.20 Veseli jocker, 22.15 Videoteka, 23.45 Šport,

TV MADŽARSKA

9.10 Avtomanija, pon. 9.35 Pri Neuhausovih, 2. del nemške serija. 10.05 Feri gre po svetu, predstava Otroškega gledališča. 11.35 Telovadba za invalide. 16.40 Panonska kronika. 16.55 Narodna za orkester. 17.05 Velemesta sveta; Budimpešta. 18.00 Delovno razmerje se preneha, dokumentarni film. 19.00 Otroški verouk. 19.15 Žrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Kamnite gmote v Ibarri, amer. film. 21.45 Domače ogledalo. 22.35 Atletika. 23.35 TV dnevnik.

Prvi naslov za denarne zadeve
ljubljanska banka
Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

On: Nekdo ti sicer pomeni veliko več kot vsi drugi, vendar ti zaradi tega ni potrebno izgubljati glave. Tudi on ni ravno hladen, zato boš z malce potrpežljivosti dosegla, da bo prvi korak storil on sam.

On: Tekanje okoli ti sicer ugaja, toda tvoji domači ga imajo že precej nad glavo. Pomisli vsaj tu in tam tudi na tiste, ki te imajo radi. Partner se ti je začel oddaljevati, zato se raje malo bolj potrudi — vsaj kar se tiče ljubezni.

BIK

On: Všeč si nekomu, ki je dovolj resen in zrel, da bi te lahko osrečil. Pokaži nekoliko več zanimanja in lahko bo še prav zanimivo. Osrečila boš tako sebe kot tudi osebo, ki ti bo v prihodnosti še marsikaj pomenila.

On: Sicer se boš poskusil umiriti, a ti to ne bo ravno najbolje uspelo. Novo prijateljstvo ti bo prineslo prijetno presenečenje vezano na poslovno življenje. Presenečen pa ne boš samo ti, ampak tudi ona . . .

DVOJČEK

On: Že mogoče, da se počutiš zrelo in izkušeno, vendar ti vse to v nastalem položaju ne bo prav nič pomagalo. Še najbolje je, da se prepustiš občutku: čustev pač ne moreš zatajiti in igrati neinteresirano osebo.

On: Vprašanje je, ali bo tvoj poslovni partner privolil v razmerje, ki nima s poslovnostjo prav nobene zveze. Kaj hitro se ti lahko zgodi, da se boš na koncu prav ti zapletel v mreže, ki si jih nastavil nekomu povsem drugemu.

RAK

On: Neka novica te bo presneto presenetila, saj bo obenem prav tako neverjetna kot tudi razburljiva. Družba čaka samo še nate, zato se potrudi in izpelji svoj delež načrta. Nekdo te že dalj časa opazuje.

On: Igra, ki jo igraš, je vse prenevarna, da bi se vse končalo kompromisno toliko dobro zate. Prijateljica te bo povabila na pijačo, kar pa bo le pretveza za nekaj povsem drugega. Na tebi pa ostane, ali ti bo tisto drugo všeč.

LEV

On: Obeta se ti prijeten konec tedna, ki ti bo v prihodnosti še veliko pomenil. Tudi na poslovnem področju se ti obeta precejšen vzpon, ki ti bo posteno vzdignil ugled med sodelavci, predvsem pa premagal tvoje finančne težave.

On: Vse ima svoje meje - tvoj problem pa je v tem, da jih ne znaš pravilno določiti. Partnerka si lahko kaj hitro premisli, potem pa ti bo še žal izrečenih besed. Odidi raje malo v naravo in o vsem skupaj posteno razmisli.

DEVICA

On: Z nepremišljeno potezo si boš nakopala cel kup neprijetnih opravil, podrobneje pa boš spoznala tudi nekoga, ki si ga že dalj časa zaman poskušala ujeti v svoje mreže. Izkoristi ponujeno priložnost — ne bo ti žal!

On: Ne pričakuj preveč, saj se ti lahko zgodi, da boš na koncu krajši konec potegnil ti. Poslovni načrti se ti sicer ne bodo uresničili do potankosti, a boš vseeno posteno okrepil svojo finančno situacijo.

TEHTNICA

On: Prišel bo nekdo, ki ga že dalj časa opazuješ, a si mu nikoli nisi upala približati. Ponudil ti bo povsem konkreten predlog, ki ga boš z veseljem sprejela. Nekomu pa to vsekakor ne bo povšeči.

On: Sedaj pa vidiš, kam te je pripeljalo tvoje neodgovorno ravnanje. Nekdo, ki si ga pustil na cedilu, samo čaka na ugoden trenutek. Raje stori prvi korak ti in se mu vsaj posteno opraviči.

ŠKORPIJON

On: Na zabavi boš spoznala celo kopico novih obrazov, toda eden se ti bo še posebej vtisnil v tvoj spomin. Naslednje jutro bo telefon sicer zazvonil, vendar se boš v zadnjem trenutku premislila.

On: Vedi, da vse vode že kar lep čas tečejo predvsem na tvoj mlin. Prijateljica ti ne bo mogla odreči tvoje dokaj nenavadne želje, saj bi zate storila še vse kaj drugega. Toda le kaj se obiraš ti?

STRELEC

On: Poskusila si boš premisliti, a bo izziv vse prevelik za tvojo radovedno naravo. Ko bosta sama, se nikar ne spreneverdaj, ampak mu odkrito povej kaj pričakuješ. Na razne igrice pa raje kar pozabi.

On: Vsaj še nekaj časa boš moral biti zadovoljen z malim, zato si nikar ne delaj gradov v oblakih. Le zakaj bi tako hitel, če pa dobro veš, da je trenutna pot popolnoma napačna. Saj vendar obstajajo tudi druge alternative!

KOZOROG

On: Prevroča čustva se ti bodo še precej maščevala, saj boš krajši konec potegnila prav ti sama. Toda še vedno bo čas za popravni izpit, le da bo tokrat vse skupaj precej težje in predvsem bolj zapleteno.

On: Ne razmišljaj tako glasno, saj se lahko tvoje sicer dobronamerne ideje kar hitro obrnejo proti tebi samemu. Potreboval boš prijateljevo pomoč, toda zavedaj se, da bo le to potrebno nekoč tudi povrniti.

VODNAR

On: Znenada se bo pojavila neka povsem tretja oseba, ki se bo začela vmešavati v tvoje zasebne zadeve. Postavi se ji po robu, saj ti lahko v nasprotnem primeru popolnoma podre sicer ugodno in obetajoče razmerje.

On: Prihaja ugodno obdobje, da se poskusiš na področju, ki te že dolgo mika. Zajela te bo prava delovna mrzlica. Toda nikar ne pozabi na prijatelje, saj ti lahko dober nasvet, še bolj pa pomoč, izdatno pomaga pri uresničevanju načrtov.

RIBI

On: Nekdo ti bo ponudil zanimiv predlog in z veseljem ga boš sprejela. Obeta se ti prijeten večer, ki ti lahko v prihodnosti še veliko pomeni. Vse pa je odvisno predvsem od tvoje iznajdljivosti, ki pa najverjetneje ne bo zatajila.

On: Nekdo ti bo ponudil zanimiv predlog, ki ga boš z veseljem sprejel. Seveda pa je predlog eno, realizacija le tega pa nekaj povsem drugega. Sprejmi pomoč, saj ti bo dodaten denar lahko samo koristil.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA od 24. do 30. avgusta

24. avgusta ob 18. in 20. uri it. komedija SUPERLEPOTEC. ZGODE IN NEZGODE ROMANOPISCA, ki VESELO ŠARMIRA VSE ŽENSKE OKOLI SEBE. USODNO VLOGO ODIGRA LEPA NAJSTNICA . . .! KREPKA MERA ZABAVE OB ZAPLETIH IN SIMPATIČNI VLOGI ADRIANA CELENTANA!

24. avgusta ob 22. uri erot. film NEUMORNI LJUBIMEC — nočni kino.

25. avgusta ob 18. in 20. uri amer. akc. (vojni) film JURIŠ NA BAZO GLORIA. FILM KOT IZ NAJBOLJŠIH ČASOV AMERIŠKEGA VOJNEGA FILMA! IZVRSTNE AKCIJSKE SCENE IN PREPRIČLJIVA PROTIVOJNA IZPOVED.

25. avgusta ob 22. uri erot. film NEUMORNI LJUBIMEC — nočni kino.

26. avgusta ob 18. in 20. uri amer. vojni (akc.) film JURIŠ NA BAZO GLORIA.

28. avgusta ob 18. in 20. uri it. western SODNI DAN. ZAGOTOVO JE TO FILM ZA VSE, KI SE Z NOSTALGIJO SPOMINJAJO DOBRIH STARIH VESTERNOV — VABIMO!

29. avgusta ob 18. in 20. uri ital. western SODNI DAN.

30. avgusta ob 18. in 20. uri amer. grozljivka ŽRELO, IV. del.

Kino KUD ŠALOVCI

25. avgusta ob 21.30. uri ital. komedija SUPERLEPOTEC.

26. avgusta ob 21.30. uri erot. film NEUMORNI LJUBIMEC.

KINO — LENDAVA

PETEK, 24. avgust
Ob 19.00 — KAKOR PRAVI OČKA (amer. komedija).
Ob 21.00 — LJUDSTVO NEZEMLJANOV (amer. znan. fantastični film).

SOBOTA, 25. avgusta
Ob 19.00 — TRANSILVANIJA (amer. komedija).
Ob 21.00 — KAKOR PRAVI OČKA (amer. komedija).

NEDELJA, 26. avgust
Ob 18.00 LJUDSTVO NEZEMLJANOV (amer. znan, fantastični film).
Ob 20.00 — TRANSILVANIJA (amer. komedija).

KINO TURNIŠČE

PETEK, 24. avgust
Ob 20.30 — TRANSILVANIJA (amer. komedija).

SOBOTA, 25. avgusta
Ob 20.30 — LJUDSTVO NEZEMLJANOV (amer. znan. fantastični film).

NEDELJA, 26. avgust
Ob 15.00 — LJUDSTVO NEZEMLJANOV (amer. znan. fantastični film).

Prodam

MOTORNA VOZILA

PRODAM

ZASTAVO 101, letnik 1987, prodam. Drvarič, Satahovci 11, ☎ 26 437. M-474

DIRKALNO KOLO ROG SUPER IN ŽENSKO KOLO prodam. ☎ 26 426. M-475

Vabljeni na ***koline z bujto repo*** *v* ***Gostilno ŠPILAK—SIJARTO*** *v* ***Puconce*** *24., 25. in 26. avgusta!*

CTX IN APN 6 prodam. Cena po dogovoru. ☎ 25 169. M-423

DVA AVTOMOBILA 125 P, registrirana do 16. decembra 1990, prodam. Kolоša, Radmožanci 17. LE-12868

126 P, letnik 1977, prodam v celoti za rezervne dele. Cena: 3.000,00 din. Markišavci 21. M-469

FIAT 126 P, registriran, prodam. ☎ 21 943. M-478

FIAT CROMA 1600, stari dve leti, moder, z dodatno opremo, nujno ugodno prodam. Prevoženih ima 40.000 km. Cena 21.000 DEM v protivrednosti. ☎ 22 204. M-479

RENAULT 18, letnik 1986, karamboliran zadnji del, prodam. Gyergyek, Vidonci 26. M-484

LADO RIVA 1300, december 1986, prevoženih 30.000 km, prodam. ☎ 75 668. M-485

LADO RIVO, letnik 1988, prodam. Kupšinci 5 a. M-489

GOLF, nemški, in centralno peč ter bojler prodam. Veščica 36. M-491

FIAT 1300, v celoti ali po delih, prodam. ☎ 46 543 — popoldne. M-498

PEUGEOT 304, letnik 1972, prodam. Rajh, ☎ 87 412. M-500

FIAT 125 P in APN 6 prodam. Veselinovič, Grajska 9. M. Sobota. M-501

VISA 11 RE, letnik 1986, april, prodam. ☎ 72 079. M-505

ZASTAVO 101, za dele, traktorsko koso za Steyr (žaba) ter črno-beli tv sprejemnik (star 3 leta) prodam. Gomilica 6. M-506

AUDI 100 GL prodam. Ficko, Rogašovci 34. M-509

MOPED AVTOMATIC 3, s smerokazi, dobro ohranjen, prodam. Dobrovnik 282, ☎ 79 026. M-511

MOTORNO KOLO YAMAHA 650 XJ, letnik 1976, prodam. Grabe 4, Križevci pri Ljutomeru, ☎ 21 580, int. 50 dopoldan, Novak. M-515

RENAULT 4 TL, letnik 1984, prevoženih 40.000 km, registriran do decembra 1990, prodam. ☎ 25 295. M-523

RENAULT 16, prevoženih 30.000 km, v celoti ali po delih, prodam. ☎ 22 854. M-524

MAZDO 323 — 1.5 SEDAN, letnik 1987, prodam. ☎ 76 394, od 19. do 20. ure. M-526

ZASTAVO 750 ugodno prodam z vsemi rezervnimi deli. Zorica Kicošević, Andrejci 10. M-527

AUDI 100 (1974) rahlo karamboliran (prednja stran), registriran do junija 1991, prodam. Krog, Murska 63, ☎ 26 136. M-529

GOLF J, letnik 1977, dobro ohranjen, prodam za 20.000,00 din. Jurij 11 b, ☎ 78 684. M-530

JAWA 350, letnik 1986, prodam. Mirko Štelcl, Kidričevo naselje 7 — bloki — Radenci. M-537

ZASTAVO 101 GT 55, letnik 1983, prodam. Ostrc, Dobrovnik 251 d. M-538

TOMOS COLIBRI, star 6 mesecev, prodam za 10.000,00 din. Borut Titan, Brodarska ulica 41, Krog. M-539

126 P, letnik 1977, registriran do aprila 1991, prodam za 7.000,00 din. ☎ 76 314 po 15. uri — Bogojina 3. M-542

RENAULT 4 GTL, letnik 1984, ugodno prodam. Bogojina 3, ☎ 76 314. M-543

TOMOS AVTOMATIC PRODAM. ☎ 45 006. M-544

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1985, in Zastavo 128, letnik 1987, prodam. ☎ 45 331. M-546

AVTOMATIK, star 4 leta, s čelado, prodam za 5.000,00 din. Lendavska 23 b, stanovanje št. 158, ☎ 25 068. M-547

TOMOS CTX, letnik 1989, zelo ugodno prodam. Ižakovci 117. M-550

JUGO KORAL 45, star 22 mesecev, prodam. Metler, Panonska 7 a, Beltinci, ☎ 21 225, int. 246 — dopoldan. M-558

ZASTAVO 750 prodam. Predanovci 54. M-559

MOPED APN 6, 5 prestav in stereo glasbeni center prodam. ☎ 21 750, int. 66, dopoldne, popoldne 23 424. M-561

RENAULT 4, letnik 1977, in 4 gume 145/13, ugodno prodam. ☎ 41 210. M-565

TOMOS AVTOMATIK A 3 KLS prodam. ☎ 21 592 — popoldne. M-567

SKALO 55, staro 20 mesecev, prodam za 60.000 din. Merklin, Vidonci 115. M-576

ŠKODO 105 S, letnik 1983, registrirano do 1991, zelo ugodno prodam. ☎ 23 825. M-577

ZASTAVO 128 letnik1989/3, prodam. Rogašovci 7. M-578

GS 1.3, letnik 1979, vozen, prodam za 9.000,00 din. ☎ 22 132. M-583

TOYOTA COROLA 1.3 METALIK, letnik 1987, prodam. ☎ 74 625, popoldan po 15. uri. GR-13847

ZASTAVO 750 LC, registrirano, prodam. Roman Breznik, Sp. Ščavnica 17 a, ☎ 60 517 od 7. do 15. ure. GR-13840

CTX 80 ugodno prodam. ☎ 82 138. IN-14394

POLY ZASTAVA, letnik 1987, prodam. ☎ 73 500. M-584

FORD TAUNUS 1,6 ugodno prodam. Kovač, Kocljeva 14 g.

GRADITELJI POZOR!

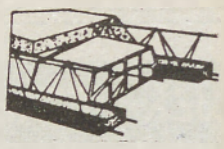

Izdelujem stropne nosilce vseh velikosti, zelo ugodne cene, dobava takoj. Večjo količino dostavimo na dom brezplačno, cena zajamčena. Informacije: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685.

ŽIVALI

PRODAM

ŠTIRI KOZE in ure za avtogeno varjenje prodam. Tišina 31 a. M-477

KRAVO, staro 9 let, brejo 8 mesecev, prodam. Dolnji Slaveči 143. M-487

KRAVO, BREJO 8 MESECEV, PRODAM. Jože Režonja, Štefana Kovača 51, Turnišče. M-494

STAREJŠO KRAVO, brejo 9 mesecev, prodam. Žitkovci 16. M-519

MALE PUJSKE PRODAM Viktor Šebjanič, Peskovci 26. M-520

KRAVO in voz z gumijastimi kolesi, 16-colska, prodam. Vaneča 66. M-569

KRAVE PO IZBIRI, eno s teletom, prodam. Jože Mužinčič, Šafarsko 29 (pri šoli). M-14390

MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 16. ☎ 46-211. M-570

NESNICE, MLADE JARČICE PASME HISEX, rjave iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah, vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Anice Benčec, Bakovci, Prečna 6a. ☎ 76-070. Pohitite z naročilom, ker bomo v kratkem končali s prodajo. M-MM

NESNICE MLADE JARČICE PASME HISEX, rjave iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24-393, pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bokan, ☎ 77-686.

MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 46. M-MM

MLADE JARKICE (kokoši nesnice, stare 18 tednov, prodam. Zvonko Medved, Pribislavec pri Čakovcu, ☎ (042) 817-897. GR-12873

MLADIČA ČISTOKRVNEGA IRSKEGA SETRA, z rodovnikom, prodam. ☎ 87-727. IN-14393

ALPSKI SRNASTI KOZI, stari štiri mesece, prodam. ☎ 62-143. IN-13844

KRAVO, staro osem let, brejo pet mesecev, prodam — po izbiri. ☎ 62-026. IN-L13838

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

TRAKTOR URSUS, 35 KS, prodam. Puconci 78. M-466

SEJALNICO ZA PŠENICO, 15-redno, prodam. Satahovci 4. M-467

STISKALNICO (PREŠO) ZA SLAMO VELGER prodam. ☎ 78-700. M-468

DVA KOMBAJNA KLAS, z adapterjem za koruzo, prodam. Naslov v upravi lista. M-470

TRAKTOR ZETOR 5245, s prednjim pogonom, kot nov, prodam. ☎ (062) 741-216. M-492

VELIKO STISKALNICO (PREŠO) ugodno prodam. Ponudbe na upravo lista pod, Antikvariat. M-493

TRAKTOR URSUS in prikolico, plug in krave, ugodno prodam. Korovci 1 a. M-497

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ 522, z vsemi priključki, prodam. Dolič 17, Gostilna Špilak. M-513

TRAKTOR IMT 540, ohranjen, prodam. Vonča vas 22, p. Tišina. M-516

JERMENICO ZA TRAKTOR IMT prodam. Tropovci, Jordan 52. M-518

ŠIPOV CIKLON prodam. ☎ 48-548. M-521

KROŽNE BRANE UGODNO prodam. Anton Pintarič, Hrastje-Mota 91. M-534

MOTOKULTIVATOR, 5 KS kanadska izdelava, in kakovostno belo vino, laški rizling, prodam. ☎ 23-512. M-536

SILAŽNI KOMBAJN, tip MEX 2, prodam. ☎ 87-327. M-540

TRAKTOR IMT 539, 1750 delovnih ur, in smrekove deske, debele 5 cm, prodam. Pečarovci 76. M-553

TRAKTOR IMT 533, 1600 delovnih ur, prodam. ☎ 82-628. IN-14395

FREZO IMT 806, novo, s priključki, in žago, motorno, Tomos, 30 % ceneje prodam. ☎ 69-128. GR-13841

MOTOKULTIVATOR MUTA s prikolico, domače izdelave, prodam za 13.000,00 din. Tončka Šimonič, Ozka 2, Lendava. LE-12870

posesti

NEDOGRAJENO HIŠO pri Ljutomeru prodam. Možno na obroke. Zamenjam tudi za avto z doplačilom. Ponudbe po telefonu: 73-316, od 18. do 21. ure. M-473

GRADBENO PARCELO v Predanovcih prodam. ☎ 45-166. M-482

CAFE BAR BOLERO,
Gornja Bistrica, zaposli natakarico s končano šolo ali ustrezno prakso.
Plača boljša kot marsikje drugod.
Honorarno zaposlimo tudi ob sobotah in nedeljah.

NOVO HIŠO v Genterovcih (voda, elektrika v hiši) prodam. Ponudbe na upravo lista. M-490

ŽUPNIJSKI URAD PEČAROVCI, p. Mačkovci, proda enonadstropno hišo s trgovskim lokalom blizu cerkve. ☎ 77-057. M-499

HIŠO, v surovem stanju, z nekaj zemlje prodam. Interesenti naj se oglasijo v Logarovcih, 58, ☎ 87-650. M-502

POSLOVNI PROSTOR za mirno obrt prodam. ☎ 73-235, do 15. ure — ob delavnikih. M-525

V SREDIŠČU DOBROVNIKA nujno in poceni prodam hišo. Stanislav Papič, Dobrovnik 245. LE-12865

GOSTINSKI LOKAL, opremljen, na Cvenu pri Ljutomeru, oddam v **NAJEM** najugodnejšemu ponudbniku. Ogled med 12. in 16. uro pri: Marjani Otovič (Kuhar), Cven 19, Ljutomer. IN-14389

GOZD prodam. ☎ 26-035. M-562

45-ARSKO PARCELO s starejšo hišo ob glavni cesti, blizu Moravskih Toplic, ugodno prodam. (Spremembe namembnosti zemljišča ni potrebno plačati). Naslov v upravi lista. M-568

PARCELO za vinograd prodam. ☎ 26-349. M-571

NEDOGRAJENO HIŠO v Krogu prodam. ☎ (063) 852-220. M-MM

VINOGRAD, 23 arov, z gradbeno parcelo, prodam Marija Fras, Plitvički Vrh 46, G. Radgona. Gr-13843

HIŠO v Lendavi prodam. Markotan, Mlinska 19. LE-12872

80 arov zemlje, primerne za vrtnarsko dejavnost, v Krogu, prodam. ☎ 22-118. M-587

razno

PRODAM

TRISED, star 5 mesecev, ugodno prodam. Jurij 126, p. Rogašovci, ☎ : 78 603, do 15. ure. M-472

KAVČ, dobro ohranjen, prodam. Žitna 8, M. Sobota. M-476

HI-FI KAMACROWN — 2 × 20 W, daljinsko upravljanje, LCD, spomin postaj, dvojni kasetofon, v garanciji, prodam za 4.000,00 din. ☎ : 46 375. M-480

OJAČEVALEC ZA KITARO, 60 W, prodam. ☎ 24 095. M-481

TRAJNOŽARNO PEČ za etažno centralno kurjavo prodam. ☎ 26 166. M-496

ŠOTOR, trojček, Induplati, prodam. ☎ 75 577. M-12858

DVA RABLJENA SODA, 574 in 450 l, 100 g žice za vinograd, škropilnico Stihl, Hondo F 620 Y, s prikolico, in priključke prodam. Kovačeva 10, Lendava. Le. 12862

VOZ z gumijastimi kolesi prodam. ☎ 87 650. M-503

CIRKULARKO ŽELEZNE KONSTRUKCIJE in mizarski pult (»hoblpank«) v odličnem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-514

FRANCOSKO POSTELJO, skoraj novo, prodam. ☎ 26 114. M-517

12 m³ SUHIH AKACIJEVIH DRV PRODAM. Središče 38, p. Prosenjakovci. M-526

HARMONIKO, 48-basno, in 4 metre nove balkonske ograje iz lesa prodam. ☎ 26 480. M-531

GLASBENI STOLP, 2 × 60 W in šotor za 4 osebe prodam. Meolic, Dokležovje 34 a. M-532

BARVNI IN ČRNO-BELI TELEVIZOR PRODAM ZA 4.300 din. Naslov v upravi lista. M-533

BLATNIKE za DEUTZ 45 nove, po ugodni ceni prodam. Gerlinci 101. M-548

STROJ ZA PLASTIFICIRANJE PAPIRJA, nemški, prodam. ☎ 21 385. M-551

PRIKOLICO BRAKO ugodno prodam. Novak, Tomšičeva 14, ☎ 24 364. M-554

VINO, ŠMARNICO, prodam. Bogojina 72. M-555

SATELITSKE PARABOLE ZA SPREJEM VSEH SATELITOV ugodno prodam. ☎ 46 109. M-564

VIDEOREKORDER SAMSUNG SUX 303, star 3 mesece, prodam. ☎ 24 432. M-566

POGONSKO JERMENICO za Ferguson prodam. Satahovci 58 b. M-573

BASS KITARO FENDER PRECISION in bas ojačevalec Acoustic 220 prodam. ☎ 77 102. M-574

STREŽNO OPEKO ZAREZNIK, 3500 kosov, ugodno prodam. Rogan, Severjeva 15, ☎ 24 068. M-575

BARVNI TV GORENJE, na daljinsko upravljanje, in kunce, lisice in novozelandce, ugodno prodam. Grad 196. ☎ 77 618, po 20. uri. M-579

STOLP IN TELEVIZOR KAMACROVN dosti ceneje kot v trgovini, vse novo, prodam. ☎ 24 236. M-581

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO, staro dve leti, prodam. Hozjan, Črenšovci — stanovanje nad pošto. M-582

ZDAJ PA JE ŽE ČAS, DA SI NAROČITE

PREMOG

Poceni kot malokje ga dobite pri KURIVO PREVOZ, Bojan Jakšič, Gornja Bistrica, tel.: 70 106.
CENA: velenjski lignit — 669 din/t
trboveljčan (kosi) — 1.044,00 din/t

PIZZERIJA — GRILL — DOMAČE SPECIALITETE — POROČNI MENIJI

GOSTILNA ŽELEZEN BEZNOVCI

vabi od četrtka do nedelje na pice: kapricciosa, prekmurska, lovska in sadna. Ob ponedeljkih zaprto. Cene konkurenčne. Vabljeni!

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO s sedežno garnituro in zamrzovalno omaro prodam. ☎ 21 030 — zvečer. M-586

RDEČE VINO (kloton), 1000 l, po 8.00 din. ☎ (042) 830 240. IN-14392

KARAMBOLIRANO KAROSERIJO ZA GOLFA, stari tip, v celoti ali po delih — in razne dele prodam. ☎ 74 576 dopoldan, popoldan 62 067. M-13846

kupim

ŽAGAN LES, 12 roženic
480 × 12 × 14, 1 lega
600 × 18 × 20, 2 slemeni
500 × 18 × 20, 1 nosilec
450 × 20 × 20 kupim. ☎ 23 289. M-232

ENOREDNI KOMBAJN za sladkorno peso kupim. ☎ (062) 721 472, zjutraj ali zvečer.

sobe

DVOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti vzame v najem mlad par. Dobro in zanesljivo plačilo pod šifro AVANS. M-9974

GARSONJERO ALI MANJŠO SOBO v Murski Soboti vzamem v najem. Naslov v upravi lista. M-488

Pri ZAHVALI v prejšnji številki Vestnika smo narobe zapisali priimek: Janka Kuklja.

Pravilno je: **JANKO KUKEL.**

Za napako se opravičujemo!

Razno

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost pogodbe o ve- zavi dinarskih sredstev [illegible] pri HKS Panonka v Murski [illegible] ime Jože Kovač, Tešanovci 3. M-526

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala za prvi letnik Zdravstvene šole [illegible] nu, izdanega v šol. l. [illegible] Aleksander Kocan, Mostarjevci [illegible] Prosenjakovci. M-471

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala [illegible] razreda OŠ Rogašovce, izdanega leta 1985 na ime Drago Šinko, Rogašovci 22. M-486

ŽALUZIJE IN ROLETE [illegible] **JEM IN MONTIRAM** v vsi barvah. ☎ (061) 722 645. M-680

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost lističa za vpo- sebnega dohodka v hranilno knjiži- co št. 49606-7, izdanega pri KZ Pa- nonka tozd Govedoreja in poljed- stvo Rakičan na ime Silvester Marc, Odranci 189. M-495

zaposlitve

natakarico takoj zaposlim. Naslov [illegible] vat, Črenšovci 3, ☎ 70 [illegible] M-572

ZASEBNE TRGOVINE POZOR!
Dekle z aranžersko solo išče zaposli- tev kot trgovka. Informacije po tele- fonu: 41 397, od 10. do 16. ure. M-535

MONTERJA CENTRALNE KURJAVE z odsluženim vojaškim rokom in vozniškim izpitom kategorije B, napo- slim. OD po dogovoru. Javite se na naslov Franc Gregor, Finžgarjeva 31, Radenci ☎ 73 500

TAKOJ ZAPOSLIM MLADO, LAHKO TUDI PRIUČENO NATAKARICO. GOSTILNA Eva Banutai, Kančal, Lendava

KULTURNI CENTER MIŠKO KRANJEC MURSKA SOBOTA
Komisija za delovna razmerja

RAZPISUJE

prosta dela in naloge za:

VIŠJEGA KNJIŽNIČARJA — IZPOSOJEVALCA IN INFORMATORJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— da imajo končano VI. stopnjo usmerjenega izobraževanja — smer knjižničarstvo.
Posebne zahteve: opravljen strokovni izpit za višjega knjižničarja.

Poskusno delo 3 mesece.
Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim oziroma nim časom.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po razpisu na naslov: KULTURNI CENTER MIŠKO KRANJEC, MURSKA SOBOTA, TRUBARJEV DREVORED 4.
O izidu razpisa bomo prijavljene kandidate obvestili v 30 dneh po razpisnem roku.

Eno leto je preteklo, solz nešteto je prelil, solze grob bo premočil, a tebe draga mama, niso prebudile.

V SPOMIN

27. avgusta mineva leto bridke žalostni, odkar nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

Marija Lazar

iz Stanjevec

Osamljeni in žalostni se ne moremo sprijazniti z resnico, da te ni več med nami. Težko je življenje brez tebe. Delo in trpljenje bilo je tvoje življenje. Veliko si za nas žrtvovala in nam dala, a nismo stisnili ti roko v zahvalo. Ostali sta nam samo praznina in velika bolečina.

Žalujoči: sin Karči, hčerka Marija in Gizela in vnukinja Monika.

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažic, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave:
Murska Sobota, Titova 29/I. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064; odgovorni urednik 21-579; glavna urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21-064 in 21-383; GPS (trženje) 22-403 in 21-064; dopisništva: Gornja Radgona 74-597, Lendava 75-085 in Ljutomer 81-317. Telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1990 je 70,00 dinarjev, za delovne organizacije 140,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A banki Ljubljana. 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Eno leto v preranem grobu spiš,
v naših srcih še živiš,
nihče ne ve, kako zelo, zelo boli,
ko tebe več med nami ni.
Ni te, da bi nas bodrila v bodoče dni . . .

V SPOMIN

Čas beži, 20. avgusta je minilo leto, polno žalosti in bolečine, odkar nas je zapustila naša nepozabna dobra žena, mama, tašča in stara mama

Jolanka Herceg

roj. Kodila
iz Prosenjakovec

Ti ne moreš iz zemlje kot dobra semena, da bi si znova segli v tople dlani. Globoka žalost in bolečina domujeta v naših srcih, ko ti na prerani grob polagamo cvetje večnega spomina in prižigamo sveče večne ljubezni. Skrb, delo in trpljenje tvoje je bilo življenje. Za teboj je ostala velika praznina, v naših domovih in naših srcih so ostali sledovi tvojih pridnih rok. Odnesla si radost, ostal je le grenak spomin na minljivost. Dobri ljudje, hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavljate ob njenem grobu, ji prinašate sveže cvetje in prižigate sveče ter z nami delite žalost in bolečino.

Draga žena, mama, tašča in stara mama, ostala si nam v lepem spominu.

GLOBOKO ŽALUJOČI: mož Jožef, sin Zoltan z ženo Vero in vnuk Zlatko, hčerka Elvira z možem Ladislavom, vnukinja Petra in vnukinja Urška z možem Velnerjem, hčerka Margita z možem Ludvikom ter vnuk Ladislav

---

V rodni zemlji
mirno spita,
a v naših srcih še živita.

V SPOMIN

24. avgusta bo minilo žalostno leto, od kar nas je zapustila draga mama, babica in prababica

Terezija Hamler

iz Radenec

15. junija so minila tri leta, odkar nas je zapustil dragi mož, dedek in pradedek

Franc Hamler

iz Radenec

Hvala vsem, ki se ju spominjate in obiskujete njun prerani grob.

Žalujoči: vsi, ki smo ju imeli radi

V SPOMIN

28. avgusta 1990 mineva osmo leto globoke žalosti, odkar nas je zapustila naša draga hčerka, sestra in svakinja

Rozika Dominko

iz Beltinec

Hvala vsem, ki se z dobro mislijo ustavite pri njenem grobu in prižgete sveče.

Vsi njeni najdražji

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od
življenja.
Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
šopek rož mi prinesite in
večni mir mi zaželite.

Vsem, ki ste tako številno, s spoštovanjem, toplo besedo, cvetjem in venci ter darovi za svete maše pospremili na zadnjo pot našega dragega moža, očeta in brata

ZAHVALA

Andreja Novaka

strojnega ključavničarja v pokoju
iz Bratonec

se iskreno zahvaljujeva. Posebna zahvala zdravnikom in medicinskemu osebju internega oddelka Bolnice Murska Sobota za ves trud med njegovim zdravljenjem, g. duhovnikom za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Zahvala tudi predstavnikoma GD in KS Bratonci za ganljive poslovilne besede ter obrtnikom in gasilcem za častno stražo in udeležbo na pogrebu.

Posebej pa se zahvaljujeva vsem sosedom in znancem, ki so nama v težkih trenutkih priskočili na pomoč.

Žalujoči: žena in hčerka

Eno leto v grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Rožice ti bom na grob nosila,
dokler me ne bo črna zemlja
krila.

V SPOMIN

24. avgusta bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Viljem Mešič

iz Murske Sobote

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Zakaj usoda posega prav tja,
kjer je najmanj zaželena,
vzame ti, kar ti je najdražje,
in ti dodeli pusto osamljenost,
polno spominov.

V SPOMIN

Janku

iz Andrejec

K tvojemu preranemu grobu hodimo že eno leto, pa se nam zdi, da smo še včeraj snovali lep jutri, ljubljeni sin. Danes ne moremo dojeti, krute resničnosti in nič ne more ublažiti naše bolečine.

Vsi tvoji žalujoči, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče

Aleksander Vlaj

iz Bodonec 127

Ob boleči izgubi našega dragega očeta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, predvsem Novakovim, prijateljem znancem in gasilcem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in vence, darovali za dobrodelne namene, nam pa pisno ali ustno izrazili sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku Jošarju za čudovite besede ob slovesu, hvala njegovim bivšim cerkvenim pevcem, Prekmurskemu oktetu, Zorici in Šišleku za odigrano uspavanko in Tišino. Predstavniku gasilcev, cerkvenemu zboru in KS se za besede sloveda globoko zahvaljujemo.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: sin Šanji, snaha Greta in svaterja Marika

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od
življenja.

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po krajši in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

Alojz Recek

iz Večeslavec 12

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč in ga v tako velikem številu od blizu in daleč pospremili k zadnjemu počitku ter darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala gre kirurškemu oddelku v Rakičanu, ki so mu v zadnjih dneh življenja lajšali bolečine. Hvala tudi kolektivoma Mure in Moravskih toplic, g. župnikoma, pevcem, vsem, ki ste darovali za sv. maše, ter Agici za ganljive poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, sinovi Alojz z ženo Bernardko, Stanko z ženo Vlasto, Jože z ženo Cvetko, Janko in Martin, hčerka Marjana z Gustijem, vnuki Mateja, Alež, Mihec, Nina in Tadej, sestre in brat z družinami ter drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Jožef Vincetič

iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in kolektivom za darovane vence in cvetje, izrečeno sožalje ter za tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat— iskrena hvala.

Vsi njegovi

Zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to ti iz srca želimo tvoji vsi.

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in prababica

Ana Zadravec

roj. Terboča
iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo dr. Zadravcu za dolgoletno zdravljenje in patronažni s. Mujdričevi, g. župniku in g. kaplanu, govornici KS in ZZB, vsem pevcem in dobrim sosedom.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama in tašča

Etelka Hari

roj. Abraham
iz Križevec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem žalostink, ter predstavniku krajevne skupnosti za ganljive besede ob grobu pokojnice.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

O, vsi, ki srečal sem vas kdaj na cesti
življenja, rad poslal bi vam pozdrav.
Še vedno ste sopotniki mi zvesti.
Rad vsaj za hip bi zvami spet postal,
vam segel v roko, rekel vam besedo
in z vaših ust odmev pričakoval.
(Rado Bordon, Srečanja)

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Koloman Kurnjek

iz Dolenec 53

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, ki ste nam priskočili na pomoč, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku Viliju Hriberniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predsedniku KS Bediču za lepe poslovilne besede, družini in firmi Oberrmayer ter družini Naycinger iz Uhendorfa v Avstriji.

Iskreno se zahvaljujemo tudi 317. brigadi, Mure G. Petrovci.

Vsem skupaj — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Julija, hčerka Ivanka z možem Mirkom, vnuki Vlasta, Anita, Benjamin, Patricija, brat Franc z družino, svakinji Ana in Marija z družino, nečakinja Marija z družino ter drugo sorodstvo iz Madžarske in pri nas

JUBILEJNI KOLESARSKI MARTON TREH SRC — Kolesarski klub Tropovci je pripravil 10. jubilejni kolesarski maraton treh src, ki sodi v okvir prireditev radgonskega sejma. Sodelovalo je okrog 250 kolesarjev iz celotne Slovenije. Najštevilčnejša je bila ekipa Gorenje Muta, najstarejša udeleženca pa 54-letna Angela Marinič in 65-letni Adolf Topolovec, oba iz Murske Sobote. Poleg medalj udeležencev so tokrat podelili tudi spominske jubilejne medalje.

Foto: F. Maučec

INDUSTRIJA KONFEKCIJE VELIKA POLANA

Po 12 ur za Francoze

V velikopolanski tovarni konfekcije dela ne manjka.

Res je sicer, da opravljajo v glavnem tako imenovane dodelavne posle (kupec pošlje surovine) in da imajo izdelovalne zmogljivosti zasedene do konca leta, kljub temu pa so sredi časa dopustov sprejeli izredno naročilo svojega nemškega partnerja: izdelavo 6200 kombinezonov za francoske vojake strojnike. Šivali so jih neprekinjeno 24 ur na dan dobra dva tedna in naročilo izpolnili ob dogovorjenem času. Dela se je lotilo 50 delavcev, ki so delali po 12 ur (od 2. do 14. in od 14. do 2. ure) dnevno.

Š. S.

NOV POSLOVNO-STANOVANJSKI OBJEKT V MURSKI SOBOTI — Na vogalu Lendavske in Cvetkove ulice v Murski Soboti gradijo delavci SGP Pomurje in njihovi kooperanti poslovno-stanovanjski objekt. V pritličju bo 6 lokalov, predvsem za trgovske in gostinske potrebe ter pisarne, v 6 nadstropjih in mansardo pa bo 34 stanovanj. Skupna površina stanovanjskih prostorov bo 1926, poslovnih pa 248,5 kvadratnih metrov. Predračunska vrednost objekta z okolico je 25 milijonov dinarjev, investitor del pa je oddelek za stanovanjsko gospodarstvo pri Skupščini občine Murska Sobota. Računajo, da bodo objekt predali namenu junija prihodnje leto. Foto: M. Jerše.

GANČANI

Novih 150 telefonov

V Gančanih končujejo z deli pri razširitvi telefonskega omrežja. Predvidevajo, da bodo dela končali še ta mesec in da bo v septembru že telefon zazvonil v 150 domačijah. Doslej je bilo v Gančanih le 8 telefonov. Nove pridobitve se v Gančanih veselijo, saj so kot ena večjih krajev po telefoniji zaostajali za sosednjimi naselji. S tem pa še ne bodo dolgoročno rešili vprašanje telefonije, saj se že pojavljajo novi naročniki, ki pa ima zaenkrat ne bo mogoče ugoditi, čeprav to omogoča nova telefonska centrala na beltinski pošti. Tega namreč ne dovoljuje telefonski kabel med Beltinci in Gančani. Zato bodo morali novi naročniki, če bodo želeli priti do telefonov, prispevati tudi za debelejši kabel.

F. M.

PINCE—TORNYISZENTMIKLOS

Dva dni odprte meje

Na meji z Madžarsko postaja vedno bolj zanimivo. Po dnevu odprte meje, ki smo ga imeli prejšnji teden pri Martinju, se bo tokrat za dva dni odprla meja pri Pincah. 26. in 27. avgusta bodo imeli krajani sosednjih vasi možnost, da si po dolgih letih spet sežejo v roke na meji med Pincami in Torniszentmiklosem.

Slovesnosti se bodo začele v nedeljo ob 9.00, spregovorila bosta tudi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in predsednik županijskega sveta Zalske županije Laszlo Varga. Udeleženci srečanja se bodo ob 11.00 udeležili maše v Torniszentmiklosu.

Drugi dan odprte meje bo potekal v znaku okrogle mize v Pincah, katere tema bodo etnografske značilnosti in običaji teh krajev. Na pogovoru naj bi spregovorili tudi o drugih vprašanjih: o nadaljnjem odpiranju meje med državama, predvsem ob meji.

Za vse državljane SFRJ bo prehod meje možen tudi z osebnimi izkaznicami.

se

— Gasilsko društvo KOBILJE

prireja

DRUŽABNO GASILSKO SREČANJE IN VELIKO VRTNO VESELICO v soboto 25. avgusta!

— Družabnega srečanja se bodo udeležila tudi društva z sosednje Madžarske in iz Trbovlja, prične pa se ob 16.00
— Ob 19.00 vabljeni na veselo rajanje z ansamblom RINGLŠPIL.
— Čakajo vas odlične specialitete in domača kapljica!
— Pridite v Kobilje, veselo bo!

USPELE VAŠKE IGRE

Tudi letos so krajani Razkrižja pripravili tradicionalne vaške igre. Kot kaže, so iz leta v leto bolj priljubljene, saj se jih udeležuje vedno več tekmovalnih ekip, pa tudi obiskovalcev je vedno več. Začele so se s povorko vozov, na kateri so posamezni kraji iz KS Razkrižje in Hrvaške prikazali najrazličnejše značilnosti, kot so: opekarji s Šafarskega, oljarji iz Gibine, mizarji z Razkrižja, pintarji iz Banfija, Čebelarji in koritarji iz Veščice . . .

V povorki so nastopili tudi člani folklorne skupine in moškega pevskega zbora kulturnega društva Razkrižje.

V tekmovalnem delu vaških iger pa so se ekipe pomerile v najrazličnejših zabavnih spretnostnih igricah.

Prireditvi ob rob lahko zapišemo še to, da je organizacija lahko vzor za številne podobne dogodke, ki pa so za razliko od vaških iger na Razkrižju organizirane površno in zgolj zato, da jih pač imajo.

D. L.

VERŽEJ

SREČANJE SLOVENSKIH KRVODAJALCEV

Krajevna organizacija Rdečega križa Veržej je pripravila v soboto prvo srečanje krvodajalcev Slovenije. Udeležilo se ga je prek 400 članov iz vse Slovenije. Že dopoldne so si ogledali Veržej in znamenitosti (vključno z Babičevim mlinom, kjer so jih pogostili s pravimi domačimi krapci), nato pa so se odpravili v termalno kopališče Banovci. Tam so udeležence najprej pozdravili predstavnik organizatorja, predsednik Rdečega križa Slovenije, in slavnostni govornik, dr. Božidar Voljč, predstojnik oddelka za transfuzijo Republike Slovenije. Spregovoril je o organiziranosti krvodajalstva in njegovem pomenu. Povedal je, da smo med državami z najbolj razvitim krvodajalstvom, saj daje kri okoli 5,5 odstotka vseh Slovencev.

Prvo srečanje krvodajalcev se je nadaljevalo z družabnim srečanjem. Po ocenah krajevnega odbora RK je prireditev sicer uspela, kljub temu pa so pričakovali nekaj več udeležencev. Nekateri kljub prijavam niso prišli v Veržej, vzrok pa je, kot običajno, pomanjkanje denarja. Kljub temu so krvodajalci prepričani, da bodo s tovrstnimi manifestacijami nadaljevali.

D. L.

BIODIS uporabljamo za sajenje ali kot dodatek k zemlji za sajenje lončnic. Vsebuje biološko čista hranilna sredstva, ki pospešujejo rast, cvetenje in tvorbo semen.

Obogaten je z [illegible] izvora, ki se po [illegible] postopku vezani za [illegible] prehranjevalnih lastnosti, ki [illegible] zadržuje vlago in omogoča [illegible] razliko [illegible] hranilnih [illegible] kakor jih [illegible]

Brest, Industrija pohištva, n.sol.o.
Tozd Mineralka. Tovarna ognjeodpornih mineralnih [illegible]
61380 Cerknica, Jugoslavija
Telefon: (061) 791-200, telex. 31167, telefax: (061) 791-309

Pištole so ji povečale prsi

Čedalje več je ljudi, ki skušajo čez mejne prehode pretihotapiti orožje in strelivo. Cariniki in policisti pa iz dneva v dan spoznavajo prav neverjetne načine tihotapljenja. Tak zanimiv, a vendarle naiven način, si je izmislila tudi 38-letna Rozalija S. iz okolice Krapine.

Na mejni prehod Šentilj se je pripeljala kot potnica v osebnem avtomobilu. Ženska se je zdela carinikom sumljiva, celo oblečena je bila nenavadno za ta letni čas. Sum, da z njeno prtljago nekaj ni v redu, se je hitro potrdil, dokaz pa so našli pri ženski. V nedrčku je nosila štiri pištole kalibra 7,65 milimetra, v damskih vložkih pa je imela še štiri rezervne okvirje.

Orožje so zasegli in jo prijavili sodniku za prekrške.

V NEDELJO, 26. AVGUSTA

OB 14. URI NA TRGU SLAVKA

OSTERCA V VERŽEJU

Javno žrebanje srečk blagovno-denarnega srečelova Odbojkarskega kluba Veržej, glavna dobitka sta osebna avtomobila Yugo koral 45 in Zastava 126 P.

Goste bosta zabavala ansambla Marela iz Mengša in Pohorje expres iz Maribora

● *Presenečenje večera bo ognjemet!*

POKROVITELJI PRIREDITVE SO: INGRAD LJUTOMER, PRLEKIJA LJUTOMER IN POMURKA, MESNA INDUSTRIJA MURSKA SOBOTA

SUPER, SUPER...

SGP POMURJE

69000 Murska Sobota, ulica Štefana Kovača 10, žiro račun: 51900-601-10131, poštni predal: 110, telefon: (069) 20-740, telex: 35 255 YU GRAPOM, MURSKA SOBOTA

AKCIJSKA PRODAJA

— TEGOLA CANADESE (uvoz iz Italije)
— BALKONSKE IN VRTNE OGRAJE
— BETONSKA GALANTERIJA
— RADENCI
— LOKALI IN STANOVANJA

V času POMURSKEGA SEJMA!